

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 7ης Οκτωβρίου 1999 *

Στην υπόθεση T-228/97,

Irish Sugar plc, εταιρία ιρλανδικού δικαίου, με έδρα το Carlow (Ιρλανδία), εκπροσωπούμενη από τον Alexander Böhlke, δικηγόρο Βρυξελλών και Φρανκφούρτης επί του Μάιν, και τον Scott Crosby, solicitor, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Victor Elvinger, 31, rue d'Eich,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Klaus Wiedner, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενο από τον Conor Quigley, barrister, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

που έχει ως αντικείμενο, κυρίως, αίτηση ακυρώσεως της αποφάσεως 97/624/ΕΚ της Επιτροπής, της 14ης Μαΐου 1997, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΚ (IV/34.621, 35.059/F-3 — Irish Sugar plc) (ΕΕ L 258, σ. 1), και, επικουρικά, αίτηση ακυρώσεως, αφενός, του άρθρου 3, τρίτη και τέταρτη παράγραφος, του διατακτικού της εν λόγω αποφάσεως, στο μέτρο που εμπεριέχουν διαταγές οι οποίες εξέρχονται του πλαισίου των καταχρήσεων οι οποίες διαπιστώνονται με το άρθρο 1, σημεία 5 και 6, και, αφετέρου, αίτηση μειώσεως του προστίμου που επιβάλλεται στην προσφεύγουσα με το άρθρο 2 του διατακτικού της ίδιας αποφάσεως,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Jaeger, Πρόεδρο, K. Lenaerts και J. Azizi, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 14ης Ιανουαρίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Πραγματικά περιστατικά που οδήγησαν στην άσκηση της προσφυγής

- 1 Η παρούσα προσφυγή στρέφεται κατά της αποφάσεως 97/624/EK της Επιτροπής, της 14ης Μαΐου 1997, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΚ (IV/34.621, 35.059/F-3 — Irish Sugar plc) (ΕΕ L 258, σ. 1, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), με την οποία επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα, μοναδική επιχείρηση επεξεργασίας τεύτλων προς παραγωγή ζαχάρεως στην Ιρλανδία και κύριο προμηθευτή ζαχάρεως στην επικράτεια του εν λόγω κράτους μέλους, ιδίως πρόστιμο λόγω παραβάσεως του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 82 ΕΚ). Το προϊόν που αποτελεί αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι η λευκή κρυσταλλική ζάχαρη, τόσο στην αγορά της ζαχάρεως που προορίζεται για βιομηχανική χρήση όσο και στην αγορά της ζαχάρεως που προορίζεται προς λιανική πώληση.
- 2 Στις 25 και 26 Σεπτεμβρίου 1990, η Επιτροπή διενήργησε έρευνα στην έδρα της προσφεύγουσας στο Δουβλίνο. Στις 7 και 8 Φεβρουαρίου 1991, διενήργησε έρευνα στα γραφεία της εταιρίας Sugar Distributors Ltd στο Δουβλίνο (στο εξής: SDL), επιφορτισμένης να εξασφαλίσει τη διανομή της ζαχάρεως που χορηγούσε η προσφεύγουσα. Στις 13 Φεβρουαρίου 1991, διενήργησε έρευνα στα γραφεία της εταιρίας William McKinney Ltd στο Μπέλφαστ (στο εξής: McKinney), θυγατρικής εταιρίας της προσφεύγουσας επιφορτισμένης να εξασφαλίζει τη διανομή στη Βόρεια Ιρλανδία της ζαχάρεως που χορηγούσε η προσφεύγουσα.
- 3 Στα πλαίσια μιας πρώτης διοικητικής διαδικασίας σχετικά με την ύπαρξη συμφωνιών κατανομής της αγοράς μεταξύ της προσφεύγουσας και δύο ανταγωνιστριών επιχειρήσεων στο Ηνωμένο Βασίλειο (υπόθεση IV/33.705), η Επιτροπή κοινοποίησε στην προσφεύγουσα, στις 4 Μαΐου 1992, αιτιάσεις κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 1963, περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 37, στο εξής: κανονισμός 99/63). Η προσφεύγουσα απάντησε στις 11 Σεπτεμβρίου 1992. Στα πλαίσια της

πρώτης αυτής διαδικασίας διενεργήθηκε επίσης, στις 6 Οκτωβρίου 1992, ακρόαση κατά την έννοια του άρθρου 19 του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΚ (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17). Στις 2 Αυγούστου 1995, η προσφεύγουσα ειδοποιήθηκε ότι έκλεισε η διαδικασία αυτή.

- 4 Στις 22 Απριλίου 1993, η Επιτροπή κίνησε δεύτερη διοικητική διαδικασία (IV/34.621) σχετικά με παραβάσεις τόσο του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 81 ΕΚ) όσο και του άρθρου 86 της Συνθήκης, απευθύνοντας νέα ανακοίνωση παραπόνων στην προσφεύγουσα και σε ορισμένους άλλους ενδιαφερομένους. Η προσφεύγουσα απάντησε την 1η Σεπτεμβρίου 1993. Συμμετέσχε σε ακρόαση που διενεργήθηκε στις 21 και 22 Σεπτεμβρίου 1993. Στις 28 Ιουνίου 1995, η Επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα ότι εγκαταλήφθηκαν οι αιτιάσεις σχετικά με το άρθρο 85 της Συνθήκης. Στις 19 Ιουλίου 1995, η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση, βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17, επιτάσσοντας στην προσφεύγουσα να της παράσχει ορισμένες πληροφορίες.
- 5 Στις 16 Ιανουαρίου 1995, η Επιτροπή διενήργησε έρευνα στα γραφεία της εταιρίας Greencore plc στο Δουβλίνο (στο εξής: Greencore), εταιρίας χαρτοφυλακίου κατέχουσας το κεφάλαιο της προσφεύγουσας από τον Απρίλιο του 1991. Την ίδια ημέρα, διενήργησε επίσης έρευνα στα γραφεία της προσφεύγουσας στο Carlow (Ιρλανδία).
- 6 Στις 25 Μαρτίου 1996, η Επιτροπή απηύθυνε αναθεωρημένη ανακοίνωση αιτιάσεων στην προσφεύγουσα, αντικαθιστώντας πλήρως την προηγούμενη ανακοίνωση και κινώντας κατά τον τρόπο αυτό τρίτη διοικητική διαδικασία (IV/34.621, 35.059). Η προσφεύγουσα απάντησε στις 12 Ιουλίου 1996.

- 7 Στις 14 Μαΐου 1997, η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία διαπιστώνει την ύπαρξη παραβάσεων του άρθρου 86 της Συνθήκης κατά τη διάρκεια περιόδου εκτεινόμενης από το 1985 μέχρι το 1995, παραβάσεων οι οποίες συνίστανται ειδικότερα σε επτά περιπτώσεις καταχρηστικής συμπεριφοράς της προσφεύγουσας (και/ή της SDL για την περίοδο προ του Φεβρουαρίου 1990) στην αγορά κρυσταλλικής ζαχάρεως προοριζόμενης προς λιανική πώληση και προς τη βιομηχανία στην Ιρλανδία. Με την προσβαλλόμενη απόφαση επιβάλλεται για τον λόγο αυτό πρόστιμο 8 800 000 ECU στην προσφεύγουσα.

Διαδικασία

- 8 Η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 23 Μαΐου 1997.
- 9 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 4 Αυγούστου 1997, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή.
- 10 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας και έλαβε μέτρα οργάνωσης της διαδικασίας, καλώντας τους διαδίκους να απαντήσουν σε ορισμένες γραπτές ερωτήσεις. Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν στα αιτήματα αυτά.
- 11 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 14ης Ιανουαρίου 1999.

Αιτήματα των διαδίκων

12 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·

— επικουρικώς, να μειώσει το επιβαλλόμενο στο άρθρο 2 πρόστιμο και να ακυρώσει την τρίτη και την τέταρτη παράγραφο του άρθρου 3, στο μέτρο που εξέρχονται του πλαισίου των καταχρήσεων οι οποίες διαπιστώνονται στο άρθρο 1, σημεία 5 και 6·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

13 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί των κυρίων αιτημάτων

- 14 Προς στήριξη των κυρίων αιτημάτων της που κατατείνουν στην ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, η προσφεύγουσα προβάλλει τέσσερις λόγους. Στα πλαίσια του πρώτου λόγου, που αντλείται από την παράβαση των άρθρων 86 και 190 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 253 ΕΚ), από την παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου και από την παράβαση του άρθρου 4 του κανονισμού 99/63, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν κατείχε, από κοινού με την SDL, συλλογική δεσπόζουσα θέση. Στα πλαίσια του δεύτερου λόγου, που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης, υποστηρίζει ότι δεν κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως. Στα πλαίσια του τρίτου και του τέταρτου λόγου, που αντλούνται από την παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης και θα εξεταστούν μαζί, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν καταχράστηκε την υποτεθέμενη δεσπόζουσα θέση της ούτε στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως ούτε στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως.

1. Όσον αφορά την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας και της SDL

- 15 Στα πλαίσια του πρώτου αυτού λόγου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, πρώτον, ότι το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι ελλιπές και αντιφατικό, δεύτερον, ότι η διαπίστωση της υπάρξεως δύο χωριστών αγορών στην προσβαλλόμενη απόφαση μεταβάλλει τη φύση των παραβάσεων που της προσάπτονται και, τρίτον, αμφισβητεί τον χαρακτηρισμό της συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως που γίνεται δεκτός στην προσβαλλόμενη απόφαση.

Όσον αφορά τον ελλιπή και αντιφατικό χαρακτήρα του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως

- 16 Η προσφεύγουσα προβάλλει, πρώτον, ότι το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν περιλαμβάνει ρητή διαπίστωση της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως και συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως. Η προσφεύγουσα αναγνωρίζει μεν ότι το

ζήτημα αυτό εξετάζεται σε άλλα μέρη της προσβαλλομένης αποφάσεως, υπογραμμίζει όμως ότι, για να είναι κανονικό, ένα συμπέρασμα δεν μπορεί απλώς να συνάγεται από το μέρος της αποφάσεως που αφορά τη νομική εκτίμηση. Υπενθυμίζει ότι η νομική εκτίμηση δεν έχει αποφασιστικό χαρακτήρα έναντι του αποδέκτη τέτοιας αποφάσεως, δεδομένου ότι ο σκοπός της είναι να εκθέσει την αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως και συνεπώς να εξηγήσει τις διαπιστώσεις οι οποίες διατυπώνονται στο διατακτικό της. Δεν είναι δυνατό να υπάρξει κύρωση παραβάσεως παρά μόνο στο μέτρο που η ύπαρξη της παραβάσεως διαπιστώθηκε προσηκόντως, διότι διαφορετικά θα συνέτρεχε παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου, θεμελιώδους αρχής της κοινοτικής εννόμου τάξεως.

- 17 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το διατακτικό μιας πράξεως πρέπει να ερμηνεύεται υπό το φως της αιτιολογίας της, δεδομένου ότι η πράξη αποτελεί ένα σύνολο (βλ. ιδίως αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-145/89, Baustahlgewebe GmbH κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-987, σκέψη 146, και της 22ας Οκτωβρίου 1997, T-213/95 και T-18/96, SCK και FNK κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1739, σκέψη 104). Εν προκειμένω όμως, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι η αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως περιλαμβάνει τη διαπίστωση δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας και συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως με την SDL. Οι παράγραφοι 99 έως 113 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως καταλήγουν συναφώς στο συμπέρασμα, στην παράγραφο 113, με διατύπωση που δεν επιδέχεται καμία αμφιβολία:

«Συνάγεται ως εκ τούτου ότι καθόλο το κρίσιμο χρονικό διάστημα [η προσφεύγουσα] κατείχε ατομική ή — τουλάχιστον πριν τον Φεβρουάριο του 1990 — κοινή δεσπόζουσα θέση στην αγορά κρυσταλλικής ζάχαρης λιανικής και βιομηχανικής πώλησης στην Ιρλανδία.»

- 18 Στο άρθρο 1 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα παρέβη το άρθρο 86 της Συνθήκης «στο πλαίσιο μιας σταθερής και ολοκληρωμένης πολιτικής για την προστασία της θέσης της στην αγορά ζάχαρης στην Ιρλανδία». Όπως όμως ορθά παρατηρεί η Επιτροπή, για να υπάρξει παράβαση των διατάξεων του άρθρου 86 της Συνθήκης, μία επιχείρηση πρέπει να κατέχει δεσπόζουσα θέση. Η ρητή διαπίστωση που απαιτεί η προσφεύγουσα είναι συνεπώς, κατά τρόπο έμμεσο αλλά βέβαιο, παρούσα στο διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως, λόγω της διαπιστώσεως παραβάσεως του άρθρου 86 της Συνθήκης.

- 19 Κατά συνέπεια, το επιχείρημα που αντλεί η προσφεύγουσα από την έλλειψη ρητής διαπιστώσεως της υπέρξεως δεσπόζουσας θέσεως και συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως δεν ευσταθεί και πρέπει να απορριφθεί (απόφαση του Πρωτοδικείου της 1ης Απριλίου 1993, T-65/89, BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-389, σκέψη 98).
- 20 Δεύτερον, η προσφεύγουσα επικαλείται αντίφαση μεταξύ του διατακτικού και των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως, όσον αφορά τον ορισμό της οικείας αγοράς. Διευκρινίζει έτσι ότι η Επιτροπή αναφέρεται, στο διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως, στην «αγορά ζάχαρης στην Ιρλανδία», ενώ, στις αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλομένης αποφάσεως αναγνωρίζει ότι η αγορά ζάχαρης που προορίζεται για λιανική πώληση και η αγορά ζάχαρης που προορίζεται για τη βιομηχανία είναι χωριστές (παράγραφοι 90, 99 και 118 των αιτιολογικών σκέψεων). Ο ορισμός που περιλαμβάνεται στο διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως αντιστοιχεί στην πραγματικότητα σε εκείνον που περιλαμβάνεται στις δύο τελευταίες ανακοινώσεις αιτιάσεων που απευθύνθηκαν στην προσφεύγουσα (διαδικασίες IV/34.621 και IV/34.621, 35.059). Θεωρεί επομένως ότι η ενδεχόμενη διαπίστωση της υπέρξεως δεσπόζουσας θέσεως και συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως, που περιλαμβάνεται στο διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως, αφορά μία αγορά, την αγορά ζάχαρης στην Ιρλανδία, που δεν προσδιορίζεται στις αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 21 Η προσβαλλόμενη αντίφαση δεν είναι αποδεδειγμένη. Πράγματι, εφόσον το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως ερμηνεύεται υπό το φως των αιτιολογικών της σκέψεων, σύμφωνα με την μνημονευόμενη ανωτέρω στη σκέψη 17 νομολογία, η χρήση της διατύπωσης «η αγορά ζάχαρης στην Ιρλανδία» στο άρθρο 1 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν είναι ικανή να οδηγήσει σε πλάνη την προσφεύγουσα ή το Πρωτοδικείο όσον αφορά τη φύση των αιτιάσεων που της προσάπτονται.
- 22 Η διατύπωση των παραγράφων 90 και 98 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως αποδεικνύει πράγματι ότι, κατόπιν των διευκρινίσεων της προσφεύγουσας σε απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Επιτροπή θεώρησε ότι υπήρχαν εν προκειμένω δύο χωριστές αγορές. Στην παράγραφο 90, αναφέρει έτσι: «Ωστόσο, η Επιτροπή δέχεται, όπως υποστηρίζει [η προσφεύγουσα] [υποσημείωση 71 που έχει την ακόλουθη διατύπωση: στην απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων της 12ης Ιουλίου 1996 στα σημεία 3.2.1 έως 3.2.7], ότι η αγορά λευκής

κρυσταλλικής ζάχαρης υποδιαιρείται σε δύο αγορές, την αγορά ζάχαρης για βιομηχανική χρήση και την αγορά ζάχαρης λιανικού εμπορίου. Οι δύο αγορές έχουν κοινά χαρακτηριστικά: (...) Ωστόσο, ενώ υπάρχει σε κάποιο βαθμό δυνατότητα υποκατάστασης στον τομέα της προμήθειας, όσον αφορά τη χρησιμοποίηση των προϊόντων, τον όγκο των πωλήσεων και τα είδη των πελατών, οι εν λόγω αγορές διαφοροποιούνται.» Στην παράγραφο 98, η Επιτροπή εκθέτει: «Βάσει των προαναφερθέντων χαρακτηριστικών, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι σχετικές αγορές είναι αυτές της κρυσταλλικής ζάχαρης λιανικής πώλησης και βιομηχανικής χρήσης στην Ιρλανδία. Επίσης, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι πρόκειται για σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης, βάσει του μεγέθους της παραγωγής και της κατανάλωσης ζάχαρης.»

23 Εξάλλου, από την ανάγνωση του άρθρου 1 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως στο σύνολό του συνάγεται σαφώς ότι η διάταξη αυτή, όπως και οι αιτιολογικές σκέψεις της εν λόγω αποφάσεως, προβαίνει σε διάκριση μεταξύ της αγοράς κρυσταλλικής ζαχάρεως που προορίζεται για λιανική πώληση και της αγοράς κρυσταλλικής ζαχάρεως που προορίζεται για βιομηχανική χρήση στην Ιρλανδία. Κατά συνέπεια, το επιχείρημα της προσφεύγουσας που αντλείται από την αντίφαση μεταξύ των αιτιολογικών σκέψεων και του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν ευσταθεί από πραγματική άποψη και πρέπει επίσης να απορριφθεί.

24 Τρίτον, η προσφεύγουσα στρέφεται κατά της ερμηνείας του άρθρου 1 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως στην οποία προβαίνει η Επιτροπή για πρώτη φορά στο υπόμνημα αντικρούσεως, κατά την οποία διαπιστώθηκε ρητώς η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως αποκλειστικά της προσφεύγουσας καθόλη τη διάρκεια της επίμαχης περιόδου και, επικουρικά, η ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας και της SDL κατά την περίοδο προ του Φεβρουαρίου 1990. Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι ούτε οι αιτιολογικές σκέψεις (παράγραφοι 111, 112, 113, 117, 135 και 167 των αιτιολογικών σκέψεων) ούτε το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως επιβεβαιώνουν τους όψιμους ισχυρισμούς της Επιτροπής. Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, αν γινόταν δεκτή αυτή η ερμηνεία της προσβαλλομένης αποφάσεως, θα συνέτρεχε προσβολή των δικαιωμάτων αμύνης της, στο μέτρο που η θέση την οποία υιοθέτησε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση αποκλίνει από εκείνη την οποία υιοθέτησε στην ανακοίνωση των αιτιάσεων (παράγραφοι 106, 108 και 150). Προσθέτει ότι τα στοιχεία που γίνονται δεκτά στην προσβαλλόμενη απόφαση για να στοιχειοθετηθεί η ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως από το 1985 έως τον Φεβρουάριο του 1990 αφορούν την εταιρία Sugar Distribution (Holding) Ltd (στο εξής: SDH) και την SDL.

- 25 Διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα ορθά αμφισβητεί την ερμηνεία της προσβαλλομένης αποφάσεως στην οποία προβαίνει επί του σημείου αυτού η Επιτροπή στα πλαίσια της παρούσας διαδικασίας. Πράγματι, αν και η προτεινόμενη από την Επιτροπή ερμηνεία μπορεί να φαίνεται ότι αντιστοιχεί στη νομική εκτίμηση, αφενός, της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως και, αφετέρου, της καταχρηστικής εκμετάλλευσας αυτής της δεσπόζουσας θέσεως, που εκτίθεται τόσο στις αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλομένης αποφάσεως όσο και στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί απεναντίας να συμβιβαστεί με τα άλλα χωρία της προσβαλλομένης απόφασεως και της ανακοινώσεως των αιτιάσεων στα οποία αναφέρεται η προσφεύγουσα. Η διάκριση μεταξύ της διαπιστώσεως της δεσπόζουσας θέσεως που κατέχει η προσφεύγουσα και της διαπιστώσεως των καταχρήσεων που ως εκ τούτου διαπράχθηκαν, την οποία επικαλείται η Επιτροπή στα πλαίσια της παρούσας διαδικασίας για να δικαιολογήσει αυτή τη διαφορά ως προς τη διατύπωση την οποία επέλεξε, είναι αλυσιτελής. Διότι πολλά χωρία της νομικής εκτίμησης της προσβαλλομένης αποφάσεως που αφορά τις καταχρήσεις αναφέρονται ρητώς στην καταχρηστική εκμετάλλευση, από την προσφεύγουσα και την SDL, της «συλλογικής δεσπόζουσας θέσης» τους.
- 26 Έτσι, από τις παραγράφους 99 έως 113 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι οποίες περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο υπό τον τίτλο «B. Δεσπόζουσα θέση», προκύπτει ότι η Επιτροπή θεώρησε ότι η προσφεύγουσα κατείχε, καθόλη τη διάρκεια της σχετικής περιόδου, δηλαδή από το 1985 έως το 1995, ατομική δεσπόζουσα θέση, αλλά έλαβε υπόψη το επιχείρημα της προσφεύγουσας κατά το οποίο δεν ασκούσε τον έλεγχο της SDL πριν από την εξαγορά όλων των μετοχών της μητρικής της εταιρίας, της SDH τον Φεβρουάριο του 1990. Η ανάλυση αυτή δεν διαφέρει από εκείνη την οποία εξέθεσε η Επιτροπή στις παραγράφους 95 έως 106 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, οι οποίες αφορούν την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως. Το ίδιο ισχύει για τις παραγράφους 114 και 116 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως που περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο υπό τον τίτλο «Γ. Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης». Η παράγραφος 110 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων επιβεβαιώνει επίσης τη θέση αυτή της Επιτροπής.
- 27 Πάντως, πολλά χωρία της προσβαλλομένης αποφάσεως που αφορούν την καταχρηστική πρακτική καθώς και το γράμμα του διατακτικού της υποδεικνύουν ότι, πριν από το 1990, η προσφεύγουσα και η SDL εκμεταλλεύτηκαν καταχρηστικά μία συλλογική δεσπόζουσα θέση, υιοθετώντας είτε ατομική είτε κοινή συμπεριφορά. Έτσι, στην παράγραφο 117 αναφέρεται: «Τα μέτρα που ελήφθησαν από [την προσφεύγουσα] πριν το 1990 όσον αφορά τον περιορισμό των μεταφορών, από τις δύο εταιρείες αναφορικά με τις συννοριακές εκπτώσεις, τις επιστροφές κατά την εξαγωγή και την έκπτωση τακτικού πελάτη, και από την SDL όσον αφορά την ανταλλαγή του

προϊόντος και την επιλεκτική τιμολόγηση, αποφασίστηκαν από μία θέση κοινής υπεροχής [ελήφθησαν βάσει κοινής δεσπόζουσας θέσεως].» Στο τέλος της παραγράφου 135 εκτίθεται: «Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η εφαρμογή των εν λόγω πρακτικών από την [προσφεύγουσα] και την SDL αποτελούσε καταχρηστική εκμετάλλευση της κοινής δεσπόζουσας θέσης τους.» Στην παράγραφο 167 διευκρινίζεται επίσης: «Η άλλη καταχρηστική συμπεριφορά της [προσφεύγουσας] ή/ και της SDL (...) δεν περιορίζεται χρονικά για λόγους επιβολής προστίμου [δεν υπόκειται σε παραγραφή όσον αφορά την επιβολή προστίμου]. Με τη συμπεριφορά της αυτή [η προσφεύγουσα] προσπάθησε να διατηρήσει ή να ενισχύσει τη δεσπόζουσα θέση της και κατά την περίοδο πριν το Φεβρουάριο του 1990, [η προσφεύγουσα] και η SDL προσπάθησαν, με αυτή τη συμπεριφορά τους, να διατηρήσουν την κοινή δεσπόζουσα θέση τους (...). Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή θεωρεί ότι η [προσφεύγουσα] εκ προθέσεως ή τουλάχιστον εξ αμελείας καταχράστηκε της δεσπόζουσας θέσης της και ότι, πριν τον Φεβρουάριο του 1990, [η προσφεύγουσα] και η SDL εκ προθέσεως ή τουλάχιστον εξ αμελείας καταχράστηκαν της κοινής δεσπόζουσας θέσης τους. Για τον λόγο αυτό η Επιτροπή προτίθεται να επιβάλει πρόστιμο στην Irish Sugar για τις παραβάσεις της και για τις παραβάσεις της SDL (...).» Στο άρθρο 1 του διατακτικού της προσβαλλομένης απόφασης ορίζεται: «(...) Για τον σκοπό αυτό, [η προσφεύγουσα] (ή/και η Sugar Distributors Ltd κατά την περίοδο πριν τον Φεβρουάριο 1990) εφάρμοσε τις ακόλουθες πρακτικές καταχρηστικής εκμετάλλευσης στην αγορά κρυσταλλικής ζάχαρης για λιανική και βιομηχανική πώληση στην Ιρλανδία (...).» Τα χωρία αυτά αποδεικνύουν το βάσιμο της ερμηνείας της προσβαλλομένης απόφασης την οποία υποστηρίζει η προσφεύγουσα. Το ίδιο ισχύει για την παράγραφο 150 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων που μνημονεύει η προσφεύγουσα, η οποία, όπως και η παράγραφος 167 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης απόφασης, αναφέρει: «[Η προσφεύγουσα] επιδίωξε, με τη συμπεριφορά της, να διατηρήσει ή να ενισχύσει τη δεσπόζουσα θέση της και, κατά την περίοδο πριν τον Φεβρουάριο του 1990, η προσφεύγουσα και η SDL επιδίωξαν, με τη συμπεριφορά τους, να διατηρήσουν μία συλλογική δεσπόζουσα θέση (...). Η Επιτροπή θεωρεί επομένως ότι η προσφεύγουσα καταχράστηκε, εκ προθέσεως ή τουλάχιστον εξ αμελείας, της δεσπόζουσας θέσης της και ότι, πριν τον Φεβρουάριο του 1990, η προσφεύγουσα και η SDL καταχράστηκαν, εκ προθέσεως ή τουλάχιστον εξ αμελείας, της συλλογικής δεσπόζουσας θέσης τους. Η Επιτροπή προτίθεται επομένως να επιβάλει πρόστιμο στην προσφεύγουσα για τη συμπεριφορά της και, ως διάδοχο της SDL, για τις παραβάσεις της SDL προ του Φεβρουαρίου του 1990 (...).»

- 28 Τα διάφορα χωρία της προσβαλλομένης απόφασης που αναφέρονται στη θέση της προσφεύγουσας στην αγορά προ του Φεβρουαρίου του 1990 στηρίζονται στην ιδιαίτερη φύση των σχέσεών της με την SDL πριν από την ημερομηνία αυτή. Η

Επιτροπή ισχυρίζεται πράγματι ότι διαπίστωσε την ύπαρξη παραβάσεων του άρθρου 86 της Συνθήκης για την περίοδο μεταξύ 1985 και Φεβρουαρίου του 1990, τις οποίες διέπραξαν είτε η προσφεύγουσα μόνη, είτε η SDL μόνη, είτε οι δύο από κοινού. Λαμβάνοντας όμως υπόψη το επιχείρημα της προσφεύγουσας κατά το οποίο αυτή δεν είχε τον έλεγχο της διαχείρισης της SDL παρά το ότι κατείχε το 51 % του κεφαλαίου της SDH, η Επιτροπή έκρινε ότι, αν και δεν ήταν δυνατό να θεωρηθούν η προσφεύγουσα και η SDL ως μία μόνη οικονομική οντότητα, κατείχαν τουλάχιστον από κοινού δεσπόζουσα θέση στην οικεία αγορά. Η παράγραφος 110 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων επιβεβαιώνει την άποψη αυτή της Επιτροπής: «Για να υπερασπιστεί την αγορά της, η προσφεύγουσα προσέφυγε σε διάφορες μορφές καταχρηστικής συμπεριφοράς που χρησιμοποιήθηκαν εναλλακτικά ή σε συνδυασμό η μία με την άλλη όταν αυτό καθίστατο αναγκαίο, καθόλη τη διάρκεια της περιόδου από το 1985 και μετέπειτα. Σε ορισμένες από τις εν λόγω μορφές πρακτικής κατέφυγε η ίδια η προσφεύγουσα, σε άλλες, στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρως, η SDL θυγατρική εταιρία της προσφεύγουσας.»

- 29 Τα χαρακτηριστικά στοιχεία των σχέσεων μεταξύ της προσφεύγουσας και της SDL προ του Φεβρουαρίου του 1990 δεν επιτρέπουν πάντως στην Επιτροπή να υποστηρίξει ότι απέδειξε, βάσει των ίδιων πραγματικών δεδομένων, ότι, προ του Φεβρουαρίου του 1990, η προσφεύγουσα κατείχε συγχρόνως ατομική δεσπόζουσα θέση και συλλογική δεσπόζουσα θέση από κοινού με την SDL. Δεν μπορεί επίσης να αφήνει να πλανάται η αμφιβολία σχετικά με τη φύση της επίδικης δεσπόζουσας θέσεως, διότι διαφορετικά θα επηρεαζόταν η ακρίβεια των αιτιάσεων που προσάπτονται στην προσφεύγουσα και η τελευταία θα εμποδιζόταν να προετοιμάσει προσηκόντως την άμυνά της, με συνέπεια την προσβολή των δικαιωμάτων αμύνης των οποίων την προστασία εξασφαλίζει το άρθρο 4 του κανονισμού 99/63. Πρέπει συνεπώς να θεωρηθεί ότι, όπως υπογραμμίζει η προσφεύγουσα, η προσβαλλόμενη απόφαση διαπιστώνει, σε συμφωνία με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας και της SDL από το 1985 έως τον Φεβρουάριο του 1990 και ατομικής δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας από τον Φεβρουάριο του 1990 έως το 1995.

- 30 Οι ισχυρισμοί που προέβαλε η Επιτροπή στα πλαίσια της παρούσας διαδικασίας όσον αφορά τη φύση της δεσπόζουσας θέσεως μεταξύ 1985 και Φεβρουαρίου του 1990, η οποία διαπιστώνεται με την προσβαλλόμενη απόφαση, έστω και αν είναι εσφαλμένοι, δεν συνεπάγονται ούτε προσβολή των δικαιωμάτων αμύνης της προσφεύγουσας ούτε παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως, εφόσον αφορούν την ερμηνεία της προσβαλλομένης αποφάσεως στην οποία απόκειται σε τελευταία ανάλυση στο Πρωτοδικείο να προβεί, όπως προκύπτει από την προηγούμενη σκέψη.

- 31 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου τον οποίο προβάλλει η προσφεύγουσα προς στήριξη των κυριών αιτημάτων της.

Όσον αφορά τη μεταβολή της φύσεως των παραβάσεων που προσάπτονται στην προσφεύγουσα

- 32 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η διάκριση μεταξύ της αγοράς της ζαχάρεως που προορίζεται για λιανική πώληση και της αγοράς της ζαχάρεως που προορίζεται για βιομηχανική χρήση στην οποία προβαίνει η προσβαλλόμενη απόφαση προσβάλλει τα δικαιώματα αμύνης της, παραβαίνοντας έτσι το άρθρο 4 του κανονισμού 99/63. Θεωρεί ότι η διάκριση αυτή, η οποία μεταβάλλει τη φύση των παραβάσεων που της προσάπτονται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, θα έπρεπε να της έχει ανακοινωθεί πριν από τη λήψη της προσβαλλομένης αποφάσεως.

- 33 Διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε κατά τί εθίγησαν τα δικαιώματα αμύνης της από το ότι ελήφθη υπόψη ένα από τα επιχειρήματα τα οποία είχε προβάλει κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας (βλ. ανωτέρω σκέψη 23). Δεν μπορεί να αρκείται στην επίκληση μεταβολής της φύσεως των αιτιάσεων που απορρέει από τη διάκριση μεταξύ της αγοράς της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως και της αγοράς της προοριζόμενης για βιομηχανική χρήση ζαχάρεως, χωρίς να προσκομίζει σχετικά κανένα συγκεκριμένο στοιχείο.

- 34 Η λήψη υπόψη ενός επιχειρήματος που προέβαλε μια επιχείρηση κατά τη διοικητική διαδικασία, χωρίς να της δοθεί η δυνατότητα να το διευκρινίσει πριν από τη λήψη της τελικής αποφάσεως, δεν μπορεί να συνιστά, καθεαυτή, προσβολή των δικαιωμάτων αμύνης της, κατά μείζονα λόγο όταν η λήψη υπόψη του επιχειρήματος αυτού δεν μεταβάλλει τη φύση των αιτιάσεων οι οποίες της προσάπτονται. Η προσφεύγουσα είχε πράγματι την ευκαιρία να καταστήσει γνωστή την άποψή της επί του προσδιορισμού της αγοράς των προϊόντων που δέχθηκε η Επιτροπή στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και μπορούσε συνεπώς να αναμένει ότι οι διευκρινίσεις της θα οδηγούσαν την Επιτροπή να μεταβάλει την άποψή της (απόφαση του Δικαστηρίου της

16ης Δεκεμβρίου 1975, 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1975, σ. 507, σκέψεις 437 και 438).

- 35 Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων αμύνης απαιτεί να παρέχεται στην ενδιαφερόμενη επιχείρηση η δυνατότητα, ήδη κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, να καταστήσει κατά λυσιτελή τρόπο γνωστή την άποψή της για το υποστατό και το ουσιώδες των πραγματικών περιστατικών, των αιτιάσεων και των συνθηκών στα οποία αναφέρεται η Επιτροπή (απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 1979, 85/76, Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 215, σκέψη 11· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης Δεκεμβρίου 1992, T-10/92, T-11/92, T-12/92 και T-15/92, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2667, σκέψη 39, και της 23ης Φεβρουαρίου 1994, T-39/92 και T-40/92, CB και Europay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-49, σκέψη 48), και επομένως η ανακοίνωση των αιτιάσεων πρέπει να παρέχει όλα τα αναγκαία στοιχεία για την επιχείρηση ώστε αυτή να μπορέσει να εξασφαλίσει λυσιτελώς την άμυνά της πριν η Επιτροπή λάβει οριστική απόφαση (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1970, 45/69, Boehringer Mannheim κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 461, σκέψη 9, της 14ης Ιουλίου 1972, 52/69, Geigy κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 189, σκέψη 11, της 14ης Φεβρουαρίου 1978, 27/76, United Brands κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1978, σ. 75, σκέψεις 274 και 277, Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, προμνημονευθείσα, σκέψη 10, και της 31ης Μαρτίου 1993, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 και C-125/85 έως C-129/85, Ahlström Osakeyhtiö κ.λπ. κατά Επιτροπής, αποκαλούμενη «απόφαση περί χαρτοπολτού», Συλλογή 1985, σ. I-1307, σκέψη 42). Στην ανακοίνωση των αιτιάσεων πρέπει να αναφέρονται σαφώς όλα τα ουσιώδη στοιχεία, επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας. Η μνεία των εν λόγω στοιχείων μπορεί να γίνει συνοπτικά, η δε απόφαση δεν πρέπει κατ' ανάγκη να αποτελεί αντίγραφο της εκθέσεως των αιτιάσεων (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80, 101/80, 102/80 και 103/80, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/II, σ. 1825, σκέψη 14).
- 36 Δεδομένου ότι η διάκριση μεταξύ της αγοράς της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως και της αγοράς της προοριζόμενης για βιομηχανική χρήση ζαχάρεως δεν μετέβαλε τις αιτιάσεις που απευθύνθηκαν στην προσφεύγουσα και ότι οι αιτιάσεις αυτές εκτέθηκαν κατά τρόπο επαρκώς σαφή και ακριβή κατά την κοινοποίησή τους ώστε η προσφεύγουσα να μπορέσει να λάβει γνώση και να οργανώσει λυσιτελώς την άμυνά της ή, τουλάχιστον, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ουδόλως απέδειξε κατά τί μεταβλήθηκαν οι αιτιάσεις αυτές, ουδεμία προσβολή των δικαιωμάτων αμύνης δεν μπορεί να διαπιστωθεί.

- 37 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου που προβάλλει η προσφεύγουσα προς στήριξη των κυρίων αιτημάτων της.

Όσον αφορά τον χαρακτηρισμό ως συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως

- 38 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι κατείχε, από κοινού με την SDL, συλλογική δεσπόζουσα θέση μεταξύ 1985 και Φεβρουαρίου του 1990.
- 39 Εκθέτει συναφώς το ιστορικό των σχέσεών της με την SDH, η οποία κατείχε τότε όλες τις μετοχές της SDL. Υπογραμμίζει έτσι ότι, έστω και αν κατείχε το 51 % των μετοχών της SDH πριν αποκτήσει το σύνολο των μετοχών τον Φεβρουάριο του 1990, δεν είχε εντούτοις τον διαχειριστικό της έλεγχο. Από το 1982, οι ευθύνες είχαν, για λόγους πρακτικούς, κατανεμηθεί μεταξύ της προσφεύγουσας και των θυγατρικών της εταιριών πωλήσεως κατά τέτοιον τρόπο ώστε η προσφεύγουσα ήταν υπεύθυνη για τις τεχνικές υπηρεσίες και την εμπορία των προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των προσφορών και των εκπτώσεων υπέρ των πελατών, οι δε θυγατρικές της εταιρίες ήταν υπεύθυνες για τη χρηματοδότηση των πωλήσεων, τις εμπορικές προσφορές, την προώθηση και την κατανομή των προϊόντων. Η ρύθμιση αυτή δεν στέρησε πάντως από την SDL το δικαίωμα να προβαίνει σε εμπορία ανταγωνιστικών προϊόντων, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 30 των αιτιολογικών σκέψεων). Η προσφεύγουσα αναφέρεται συναφώς στις ενέργειες της SDL για να αγοράσει και να πωλήσει ζάχαρη Βρετανού προμηθευτή στη Βόρεια Ιρλανδία, μέσω της McKinney, μέχρι το 1991. Αναφέρει εξάλλου ότι οι ευθύνες τις οποίες είχε αναλάβει στα πλαίσια αυτής της κατανομής αποτέλεσαν αντικείμενο συμφωνίας όσον αφορά τις υπηρεσίες διαχειρίσεως, σύμφωνα με την οποία η SDL της κατέβαλλε έξοδα διαχειρίσεως μεταξύ 1982 και 1989, το ποσό των οποίων διέφερε ετησίως και υπολογιζόταν από τον οικονομικό διευθυντή της SDL. Προσθέτει ότι, στην πράξη, ο καθορισμός των τιμών της ζαχάρως ήταν κατ' ουσίαν ένα ζήτημα που ενέλιπτε στις αρμοδιότητες της SDL. Ως απόδειξη του αυτόνομου χαρακτήρα της διαχειρίσεως της SDL, αναφέρεται επίσης σε αποσπάσματα εκθέσεως την οποία συνέταξαν δύο εμπειρογνώμονες ορισθέντες από το High Court το 1992 και σε αποσπάσματα εκθέσεως που συνέταξε η εταιρία Arthur Andersen.

40 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει επιπλέον ότι εφόσον οι οικονομικοί δεσμοί που τη συνέδεαν με την SDH δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως ένωση, δεν ήταν ικανοί να οδηγήσουν στη διαπίστωση της υπάρξεως συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως στις αγορές της ζαχάρεως που προορίζεται για λιανική πώληση και της ζαχάρεως που προορίζεται για βιομηχανική χρήση στην Ιρλανδία. Προσάπτει στην Επιτροπή ότι έκανε δεκτό με την προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 112 των αιτιολογικών σκέψεων) ένα απρόσφορο κριτήριο, τη σύγκλιση συμφερόντων των δύο εταιριών σε σχέση προς τους τρίτους, για να αποδείξει ότι κατείχαν συλλογική δεσπόζουσα θέση. Θεωρεί επίσης ότι είναι εν προκειμένω παράλογη η αναφορά στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-68/89, T-77/89 και T-78/89, SIV κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1992, σ. II-1403, σκέψη 358).

41 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι οι δεσμοί που τη συνέδεαν με την SDH εγγυώνταν την ανεξαρτησία του διοικητικού συμβουλίου και της διεύθυνσεως της τελευταίας. Το κριτήριο όμως που γίνεται δεκτό από τη νομολογία για να συναχθεί η ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως κατεχόμενης από συνδεδεμένες επιχειρήσεις είναι η υιοθέτηση ίδιας συμπεριφοράς στην οικεία αγορά (απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Απριλίου 1994, C-393/92, Almelo, Συλλογή 1994, σ. I-1477, σκέψη 42, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Οκτωβρίου 1996, T-24/93, T-25/93, T-26/93 και T-28/93, Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1201, σκέψεις 62 έως 68). Η υιοθέτηση ίδιας συμπεριφοράς στην αγορά είναι κάτι περισσότερο από την απλή σύγκλιση συμφερόντων, δεδομένου ότι η τελευταία αποτελεί εξάλλου τον κανόνα στις σχέσεις μεταξύ παραγωγών και εμπόρων, κατά μείζονα λόγο όταν υπάρχει κατάσταση διαρθρωτικού υπερεφοδιασμού της αγοράς όπως εν προκειμένω. Στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Επιτροπή δεν εξέτασε άλλωστε το ζήτημα της υπάρξεως σχέσεως μεταξύ των δύο επιχειρήσεων υπό το πρίσμα της υιοθέτησεως ίδιας συμπεριφοράς στην αγορά, αλλά αρκέστηκε να διαπιστώσει την ύπαρξη διαρθρωτικών δεσμών μεταξύ της προσφεύγουσας και της SDH/SDL (ανακοίνωση των αιτιάσεων, παράγραφοι 102, 103 και 104 επ.).

42 Ομοίως, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, αν και η απουσία ανταγωνισμού στα πλαίσια κάθετης εμπορικής σχέσεως μεταξύ ενός παραγωγού και ενός εμπορεύματος μπορεί να αποτελεί χαρακτηριστικό στοιχείο συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως, δεν πρόκειται εντούτοις για επαρκή προϋπόθεση. Η προσφεύγουσα αμφιβάλλει στην πραγματικότητα για τον λυσιτελή χαρακτήρα της έννοιας της συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως στο πλαίσιο μιας κάθετης εμπορικής σχέσεως. Τονίζει εξάλλου ότι

όλες οι υποθέσεις συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως που κρίθηκαν μέχρι σήμερα από τον κοινοτικό δικαστή αφορούσαν οριζόντιες εμπορικές σχέσεις. Στο υπόμνημα απαντήσεως, προσθέτει ότι μία κάθετη εμπορική σχέση χαρακτηρίζεται από την απουσία ανταγωνισμού.

- 43 Η προσφεύγουσα επικρίνει επιπλέον τον υποτιθέμενο συλλογικό χαρακτήρα των περισσότερων από τις καταχρήσεις που διαπράχθηκαν στα πλαίσια της υποτιθέμενης συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως. Επισημαίνει συναφώς ότι, αν και η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η ανταλλαγή προϊόντων οργανώθηκε αποκλειστικά από την SDL (παράγραφος 48 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως) και ότι η προσφεύγουσα δεν ειδοποιήθηκε σχετικά παρά στις 18 Ιουλίου 1988 (παράγραφος 52 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως), θεωρεί εντούτοις ότι πρόκειται για καταχρηστική εκμετάλλευση συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως. Κατηγορεί τέλος την Επιτροπή ότι ανακύκλωσε στην προσβαλλόμενη απόφαση ορισμένα πραγματικά περιστατικά, χρησιμοποιώντας τα συγχρόνως για να αποδείξει την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως (παράγραφος 112 των αιτιολογικών σκέψεων) και την καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής της συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως (παράγραφοι 117, 127 και 128 των αιτιολογικών σκέψεων), αντίθετα προς την αρχή η οποία συνάγεται συναφώς από τη νομολογία (προμνημονευθείσα απόφαση *Compagnie maritime belge transports* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 67). Η ανακύκλωση αυτή συνιστά επίσης προσβολή των δικαιωμάτων αμύνης της και επομένως του άρθρου 4 του κανονισμού 99/63, στο μέτρο που η χρηματοδότηση από την προσφεύγουσα των εκπλάσεων που παραχωρούσε η SDL, χρηματοδότηση η οποία ήταν χωριστή από την παραχώρησή τους, δεν θεωρήθηκε στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ως συνιστώσα κατάχρηση.

- 44 Διαπιστώνεται καταρχάς ότι, αν και η προσφεύγουσα αμφισβητεί τον συλλογικό χαρακτήρα της δεσπόζουσας θέσεως που κατείχε με την SDH/SDL μεταξύ 1985 και Φεβρουαρίου του 1990 στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως, ουδόλως αμφισβήτησε απεναντίας στην προσφυγή της ότι πραγματοποίησε περισσότερο από το 88 % των πωλήσεων που διενεργήθηκαν στην αγορά αυτή καθόλη τη διάρκεια της περιόδου της παραβάσεως (παράγραφος 159 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Έτσι, αν και αμφισβητεί ρητώς ότι κατείχε ατομική ή συλλογική δεσπόζουσα θέση στην αγορά της προοριζόμενης για βιομηχανική χρήση ζαχάρεως (βλ. κατωτέρω την εξέταση του δεύτερου λόγου των κυρίων αιτημάτων), δεν προέβαλε απεναντίας ειδικά επιχειρήματα ικανά να θέσουν υπό αμφισβήτηση την εκτίμηση σύμφωνα με την οποία κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως.

- 45 Εξάλλου, αν και η προσφεύγουσα προβάλλει τον αλυσιτελή χαρακτήρα του κριτηρίου που χρησιμοποίησε η Επιτροπή στην παράγραφο 112 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως για να αποδείξει την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως, οι διάδικοι συμφωνούν πάντως όσον αφορά πολλές προϋποθέσεις που απαιτούνται βάσει της νομολογίας ώστε να μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα περί κατοχής συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως. Υπογραμμίζουν έτσι ότι, σύμφωνα με τη νομολογία, δύο ανεξάρτητες οικονομικές οντότητες μπορούν να κατέχουν συλλογική δεσπόζουσα θέση στην αγορά (προμνημονευθείσα απόφαση SIV κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 358, στην οποία αναφέρεται η παράγραφος 112 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Είναι επίσης της γνώμης ότι πρέπει να υπάρχουν στενοί δεσμοί μεταξύ των δύο οικονομικών οντοτήτων και ότι οι δεσμοί αυτοί πρέπει να είναι ικανοί να οδηγήσουν στην υιοθέτηση ίδιας συμπεριφοράς, ίδιας γραμμής δράσεως, στην οικεία αγορά. Οι δύο διάδικοι αναφέρονται συναφώς στις προμνημονευθείσες αποφάσεις *Almelo* και *Compagnie maritime belge transports* κ.λπ. κατά Επιτροπής).
- 46 Η ανάλυσή τους όσον αφορά την κατάσταση της νομολογίας επί του ζητήματος αυτού πρέπει να γίνει δεκτή. Πράγματι, σε συνέχεια της προηγούμενης νομολογίας του και της νομολογίας του Πρωτοδικείου (αποφάσεις του Δικαστηρίου *Almelo*, προμνημονευθείσα, σκέψη 42, της 5ης Οκτωβρίου 1995, C-96/94, *Centro Servizi Spediporto*, Συλλογή 1995, σ. I-2883, σκέψεις 32 και 33, της 17ης Οκτωβρίου 1995, C-140/94, C-141/94 και C-142/94, *DIP* κ.λπ., Συλλογή 1995, σ. I-3257, σκέψη 26, της 17ης Ιουνίου 1997, C-70/95, *Sodemare* κ.λπ., Συλλογή 1997, σ. I-3395, σκέψεις 45 και 46, και προμνημονευθείσες αποφάσεις SIV κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 358, και *Compagnie maritime belge transports* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 62), το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η συλλογική δεσπόζουσα θέση πολλών επιχειρήσεων συνίσταται στο να έχουν, ομού, ιδίως λόγω των διασυνδέσεων που υφίστανται μεταξύ τους, την εξουσία να υιοθετούν κοινή γραμμή δράσεως στην αγορά και να ενεργούν σε σημαντικό βαθμό ανεξάρτητα από τους λοιπούς ανταγωνιστές, από την πελατεία τους και, τελικώς, από τους καταναλωτές (απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1998, C-68/94 και C-30/95, Γαλλία κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. I-1375, σκέψη 221).
- 47 Εν προκειμένω, πρέπει συνεπώς να εξεταστεί αν, λόγω των διασυνδέσεων που υπήρχαν μεταξύ της προσφεύγουσας και της SDL από το 1985 μέχρι τον Φεβρουάριο του 1990, οι εταιρίες αυτές είχαν την εξουσία να υιοθετούν κοινή γραμμή δράσεως στην αγορά.
- 48 Η προσφεύγουσα επικαλείται τη φύση των σχέσεών της με την SDL μέχρι το 1990 για να αμφισβητήσει την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως. Επιμένει στην ανε-

ξαρτησία των δύο εν λόγω εμπορικών οντοτήτων, η οποία καθεαυτή είναι ασύμβατη με την ύπαρξη δεσμών του τύπου αυτών τους οποίους επικαλείται η Επιτροπή.

- 49 Αφενός, η θέση της προσφεύγουσας στηρίζεται σε εσφαλμένο αξίωμα, κατά το οποίο η οικονομική ανεξαρτησία των δύο οικείων εμπορικών οντοτήτων αποτελεί εμπόδιο για την κατοχή συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως. Πράγματι, από τη νομολογία την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα και μνημονεύεται ανωτέρω στη σκέψη 46 απορρέει ότι ο ανεξάρτητος χαρακτήρας και μόνον των οικείων οικονομικών οντοτήτων δεν μπορεί να αρκεί για να αποκλείσει τη δυνατότητα να κατέχουν συλλογική δεσπόζουσα θέση.
- 50 Αφετέρου, οι διασυνδέσεις μεταξύ της προσφεύγουσας και της SDL που διαπιστώνονται με την προσβαλλόμενη απόφαση αποδεικνύουν ότι οι δύο αυτές οικονομικές οντότητες είχαν μεταξύ 1985 και Φεβρουαρίου του 1990 την εξουσία να υιοθετούν κοινή γραμμή δράσεως στην αγορά.
- 51 Στην προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 112 των αιτιολογικών σκέψεων), η Επιτροπή αναφέρει, ως στοιχεία διασυνδέσεως, τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στο κεφάλαιο της SDH, την εκπροσώπησή της στα διοικητικά συμβούλια της SDH και της SDL, τη διαδικασία λήψεως αποφάσεων των εταιριών αυτών και τις διαδικασίες επικοινωνίας που αποσκοπούσαν να τη διευκολύνουν, καθώς και τους άμεσους οικονομικούς δεσμούς που συνίσταντο στην ανάληψη υποχρεώσεως της SDL να προμηθεύεται τα εμπορεύματά της αποκλειστικά από την προσφεύγουσα και στη χρηματοδότηση από την προσφεύγουσα όλων των ενεργειών προωθήσεως προϊόντων υπέρ των αγοραστών και των εκπτώσεων που παραχωρούσε η SDL στους πελάτες της. Τα στοιχεία αυτά εκτίθενται λεπτομερώς στις παραγράφους 29, 30 και 111 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 52 Τα επιχειρήματα με τα οποία η προσφεύγουσα προσπαθεί να θέσει υπό αμφισβήτηση την ακρίβεια των στοιχείων αυτών είναι συγχρόνως λίγα και κατά

μεγάλο μέρος αβάσιμα. Έτσι, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι κατείχε το 51 % των μετοχών της SDH, η οποία κατείχε το σύνολο των μετοχών της SDL· ότι το ήμισυ των μελών του διοικητικού συμβουλίου της SDH ήταν εκπρόσωποί της· ότι ο γενικός διευθυντής της και πολλοί από τους διευθύνοντές της μετείχαν στο διοικητικό συμβούλιο της SDL· ότι από τον Ιούλιο του 1982 μέχρι τον Φεβρουάριο του 1990 ήταν υπεύθυνη, βάσει κατανομής αρμοδιοτήτων που αποφασίστηκε από κοινού τον Ιούλιο του 1982, για τις τεχνικές υπηρεσίες και την πολιτική διαθέσεως των προϊόντων στην αγορά, για την εμπορική στρατηγική, για τις ενέργειες προωθήσεως των προϊόντων και τις εκπτώσεις υπέρ των πελατών· ότι η SDL εξασφάλιζε τη διανομή της ζαχάρεως που παρήγε η προσφεύγουσα στην Ιρλανδία· ότι η SDL είχε αναλάβει την υποχρέωση, υπό την επιφύλαξη της επάρκειας των διατιθεμένων προϊόντων, να καλύπτει αποκλειστικά τις ανάγκες της σε ζάχαρη από την προσφεύγουσα και να μην εμπλέκεται σε ενέργειες αγοράς, πώλησεως, μεταπώλησεως ή προωθήσεως προϊόντων όμοιας ή ανάλογης φύσεως με εκείνη των προϊόντων που μπορούσε να διαθέσει η προσφεύγουσα· ότι η προσφεύγουσα και η SDL ήταν υποχρεωμένες να ανακοινώνουν αμοιβαίως μια σειρά πληροφοριών που αφορούσαν τη διάθεση στο εμπόριο, τις πωλήσεις, τη διαφήμιση, τις ενέργειες προωθήσεως των προϊόντων υπέρ των καταναλωτών και τα χρηματοδοτικά ζητήματα· και, τέλος, ότι σε μηνιαίες συνεδριάσεις μετείχαν εκπρόσωποι της SDL και της προσφεύγουσας.

- 53 Απεναντίας, η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η υποχρέωση της SDL να προμηθεύεται τα προϊόντα της αποκλειστικά από αυτή δεν εμπόδισε την SDL να διενεργεί εμπόριο με ανταγωνιστικά προϊόντα, ιδίως στη Βόρεια Ιρλανδία μέσω της McKinney· ότι η SDL κατέβαλλε στην προσφεύγουσα έξοδα διαχειρίσεως σε εκτέλεση συμβάσεως, το ποσό τους δε διέφερε ετησίως και υπολογιζόταν από τον οικονομικό διευθυντή της SDL (έγγραφο της 23ης Οκτωβρίου 1991 απευθυνόμενο στους μετόχους της Greencore)· ότι αυτά τα έξοδα διαχειρίσεως δεν αποτελούσαν χρηματοδότηση της εμπορικής πολιτικής της SDL· ότι την προεδρία των μηνιαίων συνεδριάσεων μεταξύ των δύο επιχειρήσεων αναλάμβανε εκ περιτροπής ένας εκπρόσωπος της προσφεύγουσας και της SDL και όχι αποκλειστικά ο γενικός διευθυντής του τμήματος ζαχάρεως της προσφεύγουσας και, τέλος, ότι ο καθορισμός των τιμών της ζαχάρεως αποτελούσε ουσιαστικά ζήτημα εμπίπτον στην αρμοδιότητα της SDL.

- 54 Οι επικρίσεις αυτές δεν είναι εντούτοις ικανές να επηρεάσουν την αποδεικτική αξία των εγγράφων που χρησιμοποίησε η Επιτροπή για να στηρίξει την ανάλυσή της όσον

αφορά τις σχέσεις μεταξύ της προσφεύγουσας και της SDL. Αρκεί συναφώς να εξεταστεί το απόσπασμα των πρακτικών της συνεδριάσεως του διοικητικού συμβουλίου της SDL, της 1ης Ιουλίου 1982, το οποίο περιλαμβάνεται στο παράρτημα 3 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων:

«ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ IRISH SUGAR ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ/ΠΩΛΗΣΕΙΣ/ΔΙΑΝΟΜΗ

Σήμερα, τα προϊόντα ζαχάρως πωλούνται σε τρεις τομείς της αγοράς:

εσωτερική αγορά,

αγορά της Βόρειας Ιρλανδίας,

αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου.

Τη συνολική ευθύνη της δραστηριότητας της Irish Sugar φέρει η CSET [πρόκειται για τη συντομογραφία του ονόματος υπό το οποίο ιδρύθηκε η προσφεύγουσα το 1933 από την Ιρλανδική Κυβέρνηση, δηλαδή “Comhlucht Siúicre Éireann, Teoranna”], η δε πολιτική που καθορίζεται από το διοικητικό συμβούλιο της CSET ενόψει των συνολικών συμφερόντων της CSET τίθεται σε εφαρμογή από την οργάνωση της CSET και τα διοικητικά συμβούλια των θυγατρικών εταιριών και των συνδεδεμένων εταιριών, στα οποία έχουν ανατεθεί ορισμένες από τις αρμοδιότητες αυτές.

Για να βελτιωθεί η οργάνωση και να απαλειφθούν οι τομείς όπου οι αρμοδιότητες δεν προσδιορίζονται σαφώς, είναι αναγκαίο:

- α) να προσδιοριστούν τόσο τα καθήκοντα των συνεργατών του τμήματος ζαχάρως της CSET και ο ρόλος της SDL όσον αφορά την πώληση και τη διανομή, όσο και οι συναρμοδιότητες για ζητήματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος, αναγνωρίζοντας σαφώς τη θέση της μητρικής εταιρίας CSET ως μείζονος δημόσιας επιχείρησης·
- β) να προσδιοριστεί το πλαίσιο συνεργασίας και επικοινωνίας εντός του οποίου πρέπει να εργάζονται οι δύο εταιρίες·
- γ) να προσδιοριστεί το πλαίσιο επικοινωνίας μεταξύ των ανωτέρω καθορισθέντων καθηκόντων και των μονάδων παραγωγής.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών, προτείνεται να είναι η SDL υπεύθυνη των πωλήσεων, των μεθόδων προώθησης των προϊόντων και της διανομής όλων των προϊόντων ζαχάρως της CSET στην εσωτερική αγορά και στην αγορά της Βόρειας Ιρλανδίας, η δε CSET να είναι υπεύθυνη για τη συνολική πολιτική της διαθέσεως των

προϊόντων στην αγορά και για τις τεχνικές υπηρεσίες στις αγορές αυτές. Ακριβέστερα, τα καθήκοντα των συνεργατών των δύο εταιριών θα κατανεμηθούν ως εξής:

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ CSET

A) *Εσωτερική αγορά και αγορά της Βόρειας Ιρλανδίας*

1. Στρατηγική της διαθέσεως των προϊόντων στην αγορά.
2. Διαφήμιση (γενική και ειδική) (υπό την επιφύλαξη των όσων προβλέπονται στο κεφάλαιο περί συναρμοδιοτήτων).
3. Συσκευασία και παρουσίαση.
4. Εξέλιξη των προϊόντων.
5. Νέα προϊόντα.
6. Ποιότητα.

7. Αντιμετώπιση όλων των ενστάσεων των πελατών σχετικά με την ποιότητα και τη συσκευασία οι οποίες λαμβάνονται απευθείας ή διαβιβάζονται από την SDL, την J. C. Cole Ltd ή την William McKinney (1975) Ltd.
8. Τρόποι προωθήσεως των προϊόντων υπέρ των καταναλωτών.
9. Τεχνική υποστήριξη (συμπεριλαμβανομένων των R & D) και τεχνικές υπηρεσίες.
10. Διαθεσιμότητα των προϊόντων.
11. Εκπτώσεις στο αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του καλύτερου δυνατού επιπέδου όσον αφορά τόσο τις τιμές όσο και τις ποσότητες στην εσωτερική αγορά και στην αγορά της Βόρειας Ιρλανδίας.

Β) Αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου — Πωλήσεις, στρατηγική διαθέσεως των προϊόντων στην αγορά και διανομή

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ SDL

1. Εκτέλεση και χρηματοδότηση των πωλήσεων, των μεθόδων προωθήσεως των προϊόντων και της διανομής τους όσον αφορά τα προϊόντα ζαχάρεως της CSET στις αγορές του Νότου και του Βορρά. Οι ανωτέρω αρμοδιότητες κατανέμονται μεταξύ των τομέων των τριών εταιριών SDL, J. C. Cole Ltd και William McKinney (1975) Ltd.

2. Η SDL θα είναι αρμόδια για τις αποφάσεις επί των πωλήσεων, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού των τιμών για τις τρεις ανωτέρω εταιρίες πώλησεως και διανομής. Οι αποφάσεις αυτές θα λαμβάνονται σύμφωνα με την καθοριζόμενη από τον γενικό διευθυντή του τμήματος ζαχάρεως πολιτική.
3. Υπό την επιφύλαξη των διαθεσίμων ποσοτήτων, η Sugar Distributors Ltd θα καλύπτει τις ανάγκες της σε ζάχαρη αποκλειστικά από την CSET και δεν θα μετέχει σε ενέργειες αγοράς, πώλησεως, μεταπωλήσεως ή προωθήσεως προϊόντων όμοιας ή ανάλογης φύσεως με εκείνη των προϊόντων που διαθέτει η CSET.
4. ΗSDL και η J. C. Cole Ltd θα διανέμουν τη ζάχαρη από το προσδιοριζόμενο από την CSET εργοστάσιο. Τα έξοδα διανομής θα λαμβάνονται από το εμπορικό περιθώριο επί των πωλήσεων.
5. Η διαχείριση/τιμολόγηση των πωλήσεων ζαχάρεως στο Ηνωμένο Βασίλειο θα πραγματοποιείται χωρίς πρόσθετα έξοδα διαχείρισεως για την CSET.

Συναρμοδιότητες — καλύπτοντες ζητήματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος

- 1) Επεξεργασία και έλεγχος της πολιτικής επί των τιμών και της προωθήσεως των προϊόντων ώστε να εξασφαλιστεί η διατήρηση των αγορών στο καλύτερο δυνατό επίπεδο από την άποψη των τιμών και των ποσοτήτων·

- 2) αμοιβαία κοινοποίηση πληροφοριών στο αναγκαίο μέτρο για καθένα από τα μέρη επί όλων των ζητημάτων που αφορούν τη διάθεση στο εμπόριο της ζαχάρεως, την εξέλιξη των πωλήσεων, τη διαφήμιση, τις μεθόδους προώθησης των προϊόντων υπέρ των καταναλωτών και τα χρηματοοικονομικά ζητήματα·
- 3) διαφήμιση απευθυνόμενη στους καταναλωτές για τη Βόρεια Ιρλανδία σε συνεργασία με το διοικητικό συμβούλιο της William McKinney (1975) Ltd·
- 4) έρευνα της αγοράς και κάθε άλλη μελέτη αναγκαία για την ενημέρωση επί των συνθηκών της αγοράς.

Για να εξασφαλιστεί ότι όλα τα ζητήματα σχετικά με το εμπόριο της ζάχαρης όπως υπογραμμίζονται ανωτέρω θα αποτελούν αντικείμενο πραγματικής ενημερώσεως μεταξύ της CSET και της SDL και ότι θα καλύπτονται προσηκόντως τα εμπύπτοντα στη συναρμοδιότητα ζητήματα, προτείνεται να πραγματοποιείται μια μηνιαία συνεδρίαση για την εξέταση όλων των ανωτέρω εκτιθεμένων ζητημάτων που αφορούν τη ζάχαρη μεταξύ του τμήματος ζαχάρεως της CSET και της SDL. Στις συνεδριάσεις αυτές θα μετέχουν:

για την CSET

ο γενικός διευθυντής — τμήμα ζαχάρεως,

ο γενικός διευθυντής επί της εμπορικής πολιτικής,

ο γενικός διευθυντής της περιοχής, Carlow,

ο ελεγκτής διαχειρίσεως — (...)(;)

για την SDL

ο γενικός διευθυντής,

ο διευθυντής των πωλήσεων,

ο διευθυντής των οικονομικών υπηρεσιών.

Των συνεδριάσεων θα προεδρεύει ο γενικός διευθυντής του τμήματος ζαχάρως. Άλλα πρόσωπα θα παρίστανται στο αναγκαίο μέτρο.»

- 55 Λαμβανομένων υπόψη του περιεχομένου του εγγράφου αυτού και των στοιχείων που παρατίθενται στην προσβαλλόμενη απόφαση, ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας κατά τον οποίο η SDL διενεργούσε εμπόριο ανταγωνιστικών προϊόντων στη Βόρεια Ιρλανδία, μέσω της McKinney, ουδόλως θέτει υπό αμφισβήτηση την εκτίμηση της Επιτροπής σχετικά με τη ρήτρα αποκλειστικού εφοδιασμού της SDL από την προσφεύγουσα. Καταρχάς, πρόκειται για ισχυρισμό μη στηριζόμενο σε κανένα ειδικό αποδεικτικό στοιχείο. Έπειτα, η McKinney δεν δεσμευόταν καταρχήν νομικά από την ανάληψη της υποχρεώσεως της SDL έναντι της προσφεύγουσας. Το ίδιο ισχύει σχετικά με τις διευκρινίσεις τις οποίες διατύπωσε στην απάντησή της επί γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου όσον αφορά τις πωλήσεις γερμανικής και γαλλικής

ζαχάρεως μέσω της εταιρίας Trilby Trading Ltd, ως προς την οποία η προσφεύγουσα διατείνεται ότι απέκτησε το 51 % του κεφαλαίου τον Αύγουστο του 1987. Αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, τα μόνα παραδείγματα που προβάλλει για να επιχειρήσει να ελαχιστοποιήσει τη σημασία της ρήτηρας αποκλειστικού εφοδιασμού που αποφασίστηκε το 1982, ήτοι τις πωλήσεις της McKinney στη Βόρεια Ιρλανδία και τις πωλήσεις της Trilby Trading Ltd μετά τον Αύγουστο του 1984, τείνουν μάλλον να αποδείξουν ότι η SDL παρέμεινε πιστή στην υποχρέωσή της. Πράγματι, στα πρακτικά της συνεδριάσεως του διοικητικού συμβουλίου της SDL της 1ης Ιουλίου 1982 μνημονεύεται επίσης η McKinney όταν τα ζητήματα αφορούν την εταιρία αυτή. Η ρήτρα αποκλειστικού εφοδιασμού, όπως είναι διατυπωμένη στα εν λόγω πρακτικά, δεν αφορά όμως ρητώς τη McKinney. Τέλος, το παράδειγμα της McKinney αφορά τη Βόρεια Ιρλανδία η οποία δεν περιλαμβάνεται στη γεωγραφική αγορά την οποία αφορά η παρούσα υπόθεση.

56 Η παρουσίαση των χαρακτηριστικών της χρηματοδότησεως των εκπτώσεων που παραχωρούσε η SDL στους πελάτες της, στην οποία προβαίνει η προσφεύγουσα, χαρακτηρίζεται από αντιφάσεις. Έτσι, στην παράγραφο 28, δεύτερο εδάφιο, της προσφυγής της αναγνωρίζει ότι αναλάμβανε όλες τις εκπτώσεις που παραχωρούσε η SDL, καθώς και τα έξοδα προωθήσεως και διαφημίσεως, αρνείται δε στη συνέχεια, στο υπόμνημα απαντήσεως, ότι χρηματοδοτούσε τις εκπτώσεις που παραχωρούσε η SDL. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή αξιολόγησε ορθά τη φύση των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που συνέδεαν την προσφεύγουσα και την SDL. Το περιεχόμενο του εγγράφου που απηύθυνε ο πρόεδρος της Greencore στους μετόχους στις 23 Οκτωβρίου 1991 δεν μπορεί να έχει καμία χρησιμότητα επί του σημείου αυτού, εφόσον δεν περιλαμβάνει διευκρινίσεις σχετικά με την κατανομή καθεαυτή των ρόλων μεταξύ της προσφεύγουσας και της SDL.

57 Ομοίως, ο ισχυρισμός ότι των «μηνιαίων ενημερωτικών συνεδριάσεων» μεταξύ της προσφεύγουσας και της SDL προήδρευαν εκ περιτροπής οι εκπρόσωποί τους όχι μόνο δεν στηρίζεται σε κανένα αποδεικτικό στοιχείο αλλά είναι επιπλέον αλυσιτελής. Δεν έχει πράγματι σημασία να καθοριστούν ποιος προήδρευε εκ περιτροπής των μηνιαίων συνεδριάσεων, δεδομένου ότι η ύπαρξή τους και μόνη είναι καθοριστική για να αποδειχθεί ότι τέτοιες συνεδριάσεις αποτελούν στοιχείο διασυνδέσεως κατά την έννοια της νομολογίας (βλ. ανωτέρω σκέψη 46). Επιπλέον, πρέπει να διαπιστωθεί ότι το κείμενο των πρακτικών της συνεδριάσεως του διοικητικού συμβουλίου της SDL της 1ης Ιουλίου 1982 δεν επιδέχεται καμία αμφισβήτηση, δεδομένου ότι κατά τα εκεί αναγραφόμενα: «Των συνεδριάσεων θα προεδρεύει ο γενικός διευθυντής του τμήματος ζαχάρεως.»

- 58 Οι επικρίσεις της προσφεύγουσας σχετικά με την πολιτική καθορισμού τιμών, σύμφωνα με τις οποίες η πολιτική αυτή ενέπιπτε ουσιαστικά στην αρμοδιότητα της SDL, δεν ανταποκρίνονται επίσης στο περιεχόμενο των πρακτικών της συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου της SDL της 1ης Ιουλίου 1982, όπου διευκρινίζεται, στην παράγραφο 2 του τίτλου που αφορά τις αρμοδιότητες της SDL: «Η SDL θα είναι αρμόδια για τις αποφάσεις επί των πωλήσεων, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού των τιμών για τις τρεις ανωτέρω εταιρίες πωλήσεως και διανομής. Οι αποφάσεις αυτές θα λαμβάνονται σύμφωνα με την καθοριζόμενη από τον γενικό διευθυντή του τμήματος ξαχάρεως πολιτική.» Επιπλέον, οι ισχυρισμοί αυτοί δεν στηρίζονται και πάλι σε κανένα ειδικό αποδεικτικό στοιχείο. Το έγγραφο του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου της Greencore προς τους μετόχους, της 23ης Οκτωβρίου 1991, ουδεμία μνεία περιλαμβάνει σχετική με την κατανομή αρμοδιοτήτων όσον αφορά τον καθορισμό των τιμών.
- 59 Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν κατόρθωσε να αποδείξει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως θεωρώντας ότι τα μνημονευόμενα στην προσβαλλόμενη απόφαση στοιχεία διασυνδέσεως απεδείκνυν ότι η SDL και η προσφεύγουσα είχαν, μεταξύ 1985 και Φεβρουαρίου του 1990, την εξουσία να υιοθετούν κοινή γραμμή δράσεως στην αγορά (βλ. ανωτέρω σκέψη 46).
- 60 Επιπλέον, οι λοιποί επιχειρηματίες στην αγορά θεωρούσαν ότι η προσφεύγουσα και η SDL αποτελούσαν μία και μόνη οικονομική οντότητα. Έτσι, η ASI International Foods, πρώην ASI International Trading Ltd, εταιρία εισαγωγής γαλλικής ξαχάρεως στην ιρλανδική αγορά (στο εξής: ASI), απέστειλε στην προσφεύγουσα, στις 18 Ιουλίου 1988, έγγραφο διατυπώσεως παραπόνων για τη συμπεριφορά της καθώς και τη συμπεριφορά της SDL στην αγορά. Ο συντάκτης του εγγράφου αυτού, που απευθύνεται στον γενικό διευθυντή της προσφεύγουσας, αναφέρει: «Σας γράφω για να επιστήσω την προσοχή σας στην αθέμιτη πρακτική που εφαρμόζει άμεσα η επιχείρησή σας ή η ελεγχόμενη από σας SDL, όσον αφορά τις προσπάθειές μας για τη λιανική πώληση της ξαχάρεώς μας Eurolux σε συσκευασία του ενός κιλού στην Ιρλανδία.»
- 61 Το γεγονός ότι η προσφεύγουσα και η SDL έχουν κάθετη οικονομική σχέση δεν επηρεάζει τη διαπίστωση αυτή.

62 Καταρχάς, από τα δικόγραφα που κατέθεσε η προσφεύγουσα προκύπτει ότι οι δύο εταιρίες ήταν δραστήριες στην ίδια αγορά, από το 1985 μέχρι το 1990, πράγμα που αντικρούει την ύπαρξη μιας αποκλειστικά κάθετης εμπορικής σχέσεως. Πράγματι, στην παράγραφο 27 της προσφυγής της, η προσφεύγουσα παραθέτει ένα απόσπασμα συμφωνίας συναφθείσας μεταξύ των μετόχων της SDH το 1975, που διευκρινίζει ότι «η SDL και η Sugar Company ασκούν την εμπορική τους δραστηριότητα ως ανεξάρτητες και ανταγωνιστικές επιχειρήσεις». Επιπλέον, σε απάντηση επί γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα επιμένει στο γεγονός ότι η SDL διένειμε όλα τα προϊόντα της προσφεύγουσας στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως μόνον από το 1988 και μετέπειτα. Παραθέτει εξάλλου πληροφορίες σύμφωνα με τις οποίες, στην αγορά της προοριζόμενης για βιομηχανική χρήση ζαχάρεως, η SDL και η προσφεύγουσα μοιράζονταν την αγορά με μια τρίτη επιχείρηση, την Harcourt Agency Ltd, μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '80. Απεναντίας, αν και διατείνεται ότι δεν ήταν πλέον παρούσα στην αγορά της προοριζόμενης για βιομηχανική χρήση ζαχάρεως από το 1985 μέχρι το 1989, δεν προσκομίζει κανένα αποδεικτικό στοιχείο προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού. Υπό τις συνθήκες αυτές, το επιχείρημα που αντλεί η προσφεύγουσα από την απουσία ανταγωνισμού μεταξύ αυτής και της SDL μπορεί ήδη να απορριφθεί.

63 Έπειτα, η νομολογία δεν περιλαμβάνει καμία ένδειξη από την οποία θα μπορούσε να συναχθεί ότι η έννοια της συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως είναι ανεφάρμοστη σε δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις που έχουν κάθετη εμπορική σχέση. Όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι επιχειρήσεις έχουσες κάθετη σχέση, χωρίς ωστόσο να συνδέονται μέχρι σημείου να αποτελούν μία και μόνη επιχείρηση, δεν μπορούν να εκμεταλλεύονται καταχρηστικά μία συλλογική δεσπόζουσα θέση, εκτός αν γίνει δεκτό ότι η εφαρμογή του άρθρου 86 της Συνθήκης παρουσιάζει κενό.

64 Εξάλλου, δεδομένου ότι όλα τα πραγματικά περιστατικά τα οποία εκτίθενται στην προσβαλλόμενη απόφαση για να αποδείξουν την κατοχή συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως από την προσφεύγουσα και την SDL μνημονεύθηκαν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η προσφεύγουσα δεν μπορεί τώρα να προσάψει στην Επιτροπή ότι δεν εξέτασε, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, τις σχέσεις μεταξύ των δύο επιχειρήσεων υπό το πρίσμα της ίδιας συμπεριφοράς στην αγορά. Όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή στα πλαίσια των συζητήσεων σχετικά με τον προσδιορισμό του ποσού του προστίμου, η προσφεύγουσα είχε απόλυτα συνείδηση της φύσεως των δεσμών της με την SDL και του τρόπου κατά τον οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί αυτή στην αγορά. Ένα σημείωμα με τίτλο «Σημειώσεις σχετικά με τη συνεδρίαση της

21ης Νοεμβρίου 1988 με την SDL » (παράρτημα 3 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων) αναφέρει πράγματι στην παράγραφο 6: «Η κατοχή του 51 % της SDL θα έπρεπε να αποτρέψει κάθε ενέργεια εναντίον μας δυνάμει του άρθρου 85. Θα έπρεπε να χρησιμοποιήσουμε την έντονη παρουσία μας στην SDL ώστε να αποφευχθεί κάθε παράβαση του άρθρου 86.»

- 65 Η προσφεύγουσα δεν μπορεί επίσης να επικαλεστεί υπέρ αυτής την υποτιθέμενη απουσία συλλογικού χαρακτήρα των καταχρήσεων δεσπόζουσας θέσεως που διαπιστώθηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση.
- 66 Πράγματι, αν και η ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως συνάγεται από τη θέση που κατέχουν ομού οι οικείες οικονομικές οντότητες στη σχετική αγορά, η κατάχρηση δεν πρέπει κατ' ανάγκη να προέρχεται από όλες τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Πρέπει μόνο να μπορεί να διαπιστωθεί ως μία από τις εκφάνσεις της κατοχής τέτοιας συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως. Κατά συνέπεια, επιχειρήσεις κατέχουσες συλλογική δεσπόζουσα θέση μπορούν να έχουν κοινή ή ατομική καταχρηστική συμπεριφορά. Αρκεί η καταχρηστική αυτή συμπεριφορά να συνδέεται με την εκμετάλλευση της συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως που κατέχουν στην αγορά οι επιχειρήσεις. Εν προκειμένω, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η εκμετάλλευση αυτής της συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως εντασσόταν σε μια σταθερή και συνολική πολιτική διατηρήσεως και ενισχύσεως της θέσεως αυτής και ότι η συμπεριφορά που υιοθέτησε τόσο η SDL όσο και η προσφεύγουσα κατά τη διάρκεια της περιόδου μεταξύ 1985 και Φεβρουαρίου του 1990 απέρρεε από την πολιτική αυτή. Στην παράγραφο 117 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως διευκρινίζεται έτσι: «Τα μέτρα που ελήφθησαν από [την προσφεύγουσα] πριν το 1990 όσον αφορά τον περιορισμό των μεταφορών, από τις δύο εταιρίες αναφορικά με τις συνοριακές εκπτώσεις, τις επιστροφές κατά την εξαγωγή και την έκπτωση τακτικού πελάτη, και από την SDL όσον αφορά την ανταλλαγή του προϊόντος και την επιλεκτική τιμολόγηση, αποφασίστηκαν από μία θέση κοινής υπεροχής [ελήφθησαν βάσει κοινής δεσπόζουσας θέσεως].» Η Επιτροπή ορθά συνεπώς έκρινε ότι η ατομική συμπεριφορά μιας από τις επιχειρήσεις που κατέχουν συλλογική δεσπόζουσα θέση συνιστούσε καταχρηστική εκμετάλλευση της θέσεως αυτής.
- 67 Η προσφεύγουσα δεν μπορεί επίσης να επικρίνει την «ανακύκλωση» ορισμένων πραγματικών περιστατικών στην προσβαλλόμενη απόφαση, υπό την έννοια την οποία αποδίδει η νομολογία στον όρο αυτό (βλ. προμνημονευθείσες αποφάσεις SIV κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 360, και Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 67). Η Επιτροπή δεν χρησιμοποίησε τα ίδια πραγματικά

περιστατικά για να διπλωσώσει την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως και για να αποδείξει την καταχρηστική εκμετάλλευση της θέσεως αυτής. Έτσι, η χρηματοδότηση από την προσφεύγουσα των παραχωρουμένων από την SDL εκπτώσεων, αν και θεωρήθηκε πράγματι από την Επιτροπή ως ένα από τα στοιχεία διασυνδέσεως μεταξύ των δύο οικονομικών οντοτήτων (βλ. ανωτέρω σκέψη 51), ουδόλως θεωρήθηκε ως καταχρηστική συμπεριφορά καθεαυτή. Η καταχρηστική συμπεριφορά συνίσταται στην παραχώρηση ορισμένων εκπτώσεων υπό τις ειδικές συνθήκες της οικείας αγοράς κατά την περίοδο εκείνη. Η προσφεύγουσα δεν μπορεί συνεπώς να διατείνεται ότι απέδειξε την προσβολή των δικαιωμάτων αμύνης της και την παράβαση του άρθρου 4 του κανονισμού 99/63.

- 68 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου των κυρίων αιτημάτων πρέπει να απορριφθεί καθώς και, κατά συνέπεια, ο λόγος αυτός στο σύνολό του.

2. Όσον αφορά την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας στην αγορά της προοριζόμενης για βιομηχανική χρήση ζαχάρεως

- 69 Η προσφεύγουσα προβάλλει, στα πλαίσια του δεύτερου αυτού λόγου, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, καθόσον διαπιστώνει ότι κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά της προοριζόμενης για βιομηχανική χρήση ζαχάρεως, πάσχει προφανή πραγματική και νομική πλάνη.
- 70 Διαπιστώνεται πάντως ότι η προσφεύγουσα ουδόλως αμφισβήτησε ότι κατείχε, καθόλη την επίμαχη περίοδο (1985 έως 1995), τμήμα της αγοράς της βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία ανώτερο του 90 % (παράγραφος 108 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης απόφασης). Όπως όμως υπογράμμισε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 100 των αιτιολογικών σκέψεων), η δεσπόζουσα θέση αφορά την κατάσταση οικονομικής ισχύος μιας επιχείρησης, που της δίνει την εξουσία να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην εν λόγω αγορά, παρέχοντάς της τη δυνατότητα να συμπεριφέρεται σε σημαντική έκταση ανεξάρτητα έναντι των ανταγωνιστών, των πελατών της και, τελικά, των καταναλωτών (προμνημονευθείσα απόφαση Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 38). Η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως μπορεί να προκύπτει από πολλούς παράγοντες οι οποίοι, εξεταζόμενοι μεμονωμένα, δεν είναι αναγκαία καθοριστικοί. Πάντως, μεταξύ των παραγόντων αυτών, εξαιρετικά σημαντικά τμήματα της αγο-

ράς αποτελούν καθεαυτά, πλην εξαιρετικών περιστάσεων, την απόδειξη της υπάρξεως μεγάλης εκτάσεως δεσπόζουσας θέσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, προμνημονευθείσα, σκέψη 41, και της 3ης Ιουλίου 1991, C-62/86, AKZO κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-3359, σκέψη 60· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 12ης Δεκεμβρίου 1991, T-30/89, Hilti κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1439, σκέψη 91, της 6ης Οκτωβρίου 1994, T-83/91, Tetra Pak κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-755, σκέψη 109, και Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής, προμνημονευθείσα, σκέψη 76). Προκύπτει έτσι από τη νομολογία ότι τμήμα της αγοράς ανώτερο του 50 % αποτελεί, καθεαυτό, απόδειξη της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως στην οικεία αγορά (προμνημονευθείσα απόφαση AKZO κατά Επιτροπής, σκέψη 60).

- 71 Η δεσπόζουσα θέση της προσφεύγουσας στην αγορά της προοριζόμενης για βιομηχανική χρήση ζαχάρεως στην Ιρλανδία από το 1985 έως το 1995 μπορούσε συνεπώς, καταρχήν, να συναχθεί από τη διαπίστωση και μόνη ότι, κατά την περίοδο αυτή, η προσφεύγουσα πραγματοποίησε πλέον του 90 % των πωλήσεων της αγοράς βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία.
- 72 Η προσφεύγουσα θεωρεί εντούτοις ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη μη λαμβάνοντας ορθά υπόψη τέσσερα στοιχεία τα οποία, κατά την άποψή της, συνιστούν εξαιρετικές περιστάσεις, υπό την έννοια της προαναφερθείσας νομολογίας, και τα οποία αφορούν, αφενός, την απουσία ανεξαρτησίας σε σχέση προς τους ανταγωνιστές (υποτιθέμενη μη δυνατότητα προσβάσεως στην ιρλανδική αγορά και μη λήψη υπόψη του δυνητικού ανταγωνισμού) και, αφετέρου, την απουσία ανεξαρτησίας της έναντι των πελατών (απουσία ανεξαρτησίας έναντι των μεγαλύτερων πελατών της και οικονομικές απώλειες).

Όσον αφορά την υποτιθέμενη απουσία ανεξαρτησίας της προσφεύγουσας έναντι των ανταγωνιστών της

- 73 Πρώτον, η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι η ιρλανδική αγορά ήταν απρόσιτη στους εγκατεστημένους στα άλλα κράτη μέλη παραγωγούς ζαχάρεως (παράγραφος 107 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Προβάλλει ότι το κόστος μεταφοράς ουδόλως εμπόδισε τις εισαγωγές προοριζόμενης για βιομηχανική χρήση ζαχάρεως στην Ιρλανδία κατά την υπό εξέταση περίοδο. Η ορθή κατανόηση της κοινής οργανώσεως της αγοράς ζαχάρεως γενικώς και του καθορισμού των τιμών της ζαχάρεως ειδικώς αποδεικνύει το μη βάσιμο τέτοιου ισχυρισμού. Υπεν-

θυμίζοντας τους στόχους αυτής της κοινής οργάνωσης, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι ο κατά περιοχές καθορισμός της τιμής παρεμβάσεως δεν αντικατοπτρίζει πλέον τόσο το κόστος της μεταφοράς και ότι οι πιθανότητες επιτυχίας των εξαγωγών προς την Ιρλανδία εξαρτώνται, ιδίως, από τη διαφορά των τιμών της ζαχάρεως μεταξύ της Ιρλανδίας και των λοιπών κρατών μελών (υποσημείωση 11 στην παράγραφο 22 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως).

- 74 Η προσφεύγουσα επισημαίνει επίσης ότι, στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή δέχεται ότι οι μέσες τιμές εργοστασίου για την κρυσταλλική ζάχαρη χύδην στην Ιρλανδία συγκαταλέγονται μεταξύ των υψηλότερων της Κοινότητας και ήταν σταθερά υψηλότερες από τις μέσες τιμές στο Ηνωμένο Βασίλειο (παράγραφος 108 των αιτιολογικών σκέψεων) και ότι η θαλάσσια μεταφορά ζαχάρεως μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της Βόρειας Ιρλανδίας δεν παρουσιάζει εμπόδια (παράγραφος 96 των αιτιολογικών σκέψεων). Εξ αυτών συνάγει ότι η Επιτροπή δεν θεωρεί το κόστος μεταφοράς ως μείζον εμπόδιο στις εισαγωγές στη Βόρεια Ιρλανδία, παρά το περιορισμένο μέγεθος της εν λόγω αγοράς. Δεν συντρέχει επομένως κανένας λόγος να γίνει διαφορετική εκτίμηση όσον αφορά την επίπτωση, επί των εισαγωγών, του κόστους μεταφοράς προς την Ιρλανδία.
- 75 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι εισαγωγές βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία πραγματοποιούνταν πάντοτε, ειδικά ζαχάρεως σε σάκους με προέλευση από τη Γαλλία (παράγραφος 102 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Ομοίως, η εταιρία Gem Pack Ltd (στο εξής: Gem Pack), εταιρία συσκευασίας ζαχάρεως ανταγωνιστική της προσφεύγουσας στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως, και η εταιρία Irish Biscuits Ltd (στο εξής: Irish Biscuits), ένας από τους σημαντικότερους πελάτες της, εισάγουν σήμερα αντιστοίχως το 75 % και το 30 % των αναγκών τους σε βιομηχανική ζάχαρη. Η Επιτροπή δέχθηκε ότι η ανάγκη ειδικών εμπορευματοκιβωτίων και το αντίστοιχο πρόσθετο κόστος δεν αποτελούν πλέον εμπόδιο στην εισαγωγή χύδην ζαχάρεως (παράγραφος 95 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η προσφεύγουσα επισημαίνει επιπλέον ότι υπάρχει επίσης η απειλή εισαγωγών πλεονασματικών ποσοτήτων ζαχάρεως οι οποίες δημιουργήθηκαν λόγω της κοινής οργάνωσης της αγοράς ζαχάρεως, λαμβανομένης υπόψη της χαμηλότερης τιμής αυτής της πλεονασματικής ζαχάρεως. Μνημονεύει συναφώς τα κοινοτικά πλεονάσματα για τα έτη 1990/1991 και 1995, τα οποία ανέρχονταν αντίστοιχα σε 4 200 000 τόνους και σε 3 100 000 τόνους.
- 76 Η προσφεύγουσα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, έστω και αν ο προκαλούμενος από τις εισαγωγές ανταγωνισμός είναι σχετικά περιορισμένος από άποψη ποσοτήτων,

είχε εντούτοις επίπτωση περισσότερο από περιθωριακή επί της ανταγωνιστικής της θέσεως, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής στην προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 105 των αιτιολογικών σκέψεων).

77 Δεύτερον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε νομική πλάνη προβαίνοντας σε αλυσιτελή εκτίμηση όσον αφορά τον δυνητικό ανταγωνισμό. Υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία, για να διαπιστωθεί η ύπαρξη ή η ανυπαρξία δυνητικού ανταγωνισμού στην αγορά, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ενδεχόμενες αχρησιμοποίητες παραγωγικές ικανότητες που είναι ικανές να δημιουργήσουν, μεταξύ των εγκατεστημένων στην οικεία αγορά παραγωγών, μια κατάσταση δυνητικού ανταγωνισμού (προμνημονευθείσα απόφαση Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 48). Για την ταυτότητα των λόγων, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, εν προκειμένω, υπήρχε δυνητικός ανταγωνισμός στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία, στο μέτρο που η αγορά μπορούσε να εφοδιάζεται με ποσότητες υπερβαίνουσες κατά πολύ τις ανάγκες της, λόγω των πλεονασμάτων παραγωγής στην κοινοτική αγορά που οφείλονται στην κοινή οργάνωση της αγοράς ζαχάρεως, χωρίς οι ανταγωνιστές της να αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες οικονομικές και χρηματοδοτικές δυσχέρειες.

78 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι, με την απόφαση της 30ής Ιουλίου 1991, αναγνωρίζουσα το συμβατό με την κοινή αγορά μιας συγκεντρώσεως επιχειρήσεων (υπόθεση N IV/M.062 — Eridania/ISI) βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 4064/89 του Συμβουλίου (ΕΕ C 204, σ. 1), σχετικά με συγκέντρωση επιχειρήσεων στην αγορά ζαχάρεως στην Ιταλία, η Επιτροπή υιοθέτησε διαφορετική αντίληψη της αγοράς βιομηχανικής ζαχάρεως, καθόσον έκρινε ότι δεν υπήρχε κίνδυνος η συγχωνευθείσα οικονομική οντότητα, λαμβανομένων υπόψη της απειλής εισαγωγών ζαχάρεως σε χαμηλή τιμή από γειτονικές περιφέρειες και του χαμηλού κόστους μεταφοράς, να καταλάβει δεσπόζουσα θέση στην αγορά της. Η Επιτροπή υπέπεσε, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, σε νομική πλάνη μεταχειριζόμενη την Ιρλανδία και την Ιταλική Δημοκρατία κατά τρόπο τόσο διαφορετικό, ενώ τα δύο αυτά κράτη μέλη θεωρούνται αμφότερα ως ελλειμματικές περιφέρειες στην κοινή οργάνωση της αγοράς ζαχάρεως.

79 Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει νομική πλάνη δεδομένου ότι δεν περιλαμβάνει καμία εκτίμηση σχετικά με τον δυνητικό ανταγωνισμό στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία. Διαπιστώνει επιπλέον ότι, έστω και αν η Επιτροπή εξακολουθεί να παρακάμπτει το ζήτημα της υπάρξεως δυνητικού ανταγωνισμού στα πλαίσια της παρούσας διαδι-

κασίας, οι εκτιμήσεις σχετικά με τις εκπτώσεις περιφερειακού παράγοντα (στο εξής: ΕΠΠ) συνεπάγονται την αναγνώριση της ύπαρξης και της επιρροής του δυνητικού ανταγωνισμού που προκύπτει από τη δυνατότητα προμήθειας φθηνότερης βιομηχανικής ζαχάρεως από άλλα κράτη μέλη.

- 80 Το επιχείρημα της προσφεύγουσας κατά το οποίο η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τον δυνητικό ανταγωνισμό στην αγορά βιομηχανικής ζαχάρεως είναι απορριπτέο. Αρκεί να επισημανθεί ότι η Επιτροπή εντόπισε ιδίως τους ανταγωνιστές της προσφεύγουσας στην αγορά αυτή (παράγραφος 102 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλόμενης απόφασης) και έλαβε υπόψη την ύπαρξη ανταγωνισμού απορρέοντος από τις εισαγωγές ζαχάρεως (παράγραφος 107 των αιτιολογικών σκέψεων). Στα υπομνήματά της, η Επιτροπή υπογραμμίζει άλλωστε ότι αναγνώρισε την ύπαρξη κάποιου ανταγωνισμού καθώς και δυνητικού ανταγωνισμού λόγω των εισαγωγών, αλλά κατέληξε στη διαπίστωση ότι, στην πραγματικότητα, μόνη η ASI επιδίωξε πράγματι, ως επιχείρηση ανταγωνιστική της προσφεύγουσας, να εισαγάγει βιομηχανική ζάχαρη στην Ιρλανδία, πράγμα που δεν αμφισβήτησε η προσφεύγουσα. Επομένως, μακράν του να επηρεάζει τη διαπίστωση της Επιτροπής, το γεγονός ότι μεταξύ των πελατών της προσφεύγουσας στη βιομηχανική αγορά μόνον οι Gem Pack και British Biscuits εισήγαν βιομηχανική ζάχαρη επιβεβαιώνει απεναντίας την αδυναμία του ανταγωνισμού που απέμενε στην ιρλανδική αγορά. Ομοίως, όπως εξάλλου επισημαίνει η ίδια η προσφεύγουσα, η ύπαρξη των ΕΠΠ που διαπιστώνεται με την προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφοι 70 έως 72 και 136 έως 144 των αιτιολογικών σκέψεων), αποδεικνύει επίσης ότι η Επιτροπή διαπίστωσε την ύπαρξη κάποιου πραγματικού ανταγωνισμού καθώς και δυνητικού ανταγωνισμού λόγω των εισαγωγών.
- 81 Τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, τόσο στα υπομνήματά της όσο και σε απάντηση επί γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, δεν είναι άλλωστε ικανά να αποδείξουν ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη κατά την εκτίμηση των αποτελεσμάτων του κόστους μεταφοράς επί των εισαγωγών βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία.
- 82 Στην προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 95 των αιτιολογικών σκέψεων), η Επιτροπή έλαβε υπόψη τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας, κατά τα οποία οι ιδιαιτερότητες της κοινής οργανώσεως της αγοράς ζαχάρεως και η ύπαρξη σημαντικών πλεονασμάτων σε άλλα κράτη μέλη μαρτυρούν την ύπαρξη δυνητικού ανταγωνισμού από τις εισαγωγές. Μακράν του να αμφισβητεί τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η Επιτροπή τονίζει ότι «οι εισαγωγές ζάχαρης στην Ιρλανδία μέχρι

στιγμής καλύπτουν μικρό μόνο μέρος της συνολικής κατανάλωσης κρυσταλλικής ζάχαρης στην Ιρλανδία». Η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε την ακρίβεια της διαπιστώσεως αυτής.

- 83 Η Επιτροπή συνεχίζει διαπιστώνοντας ότι «ένα σημαντικό εμπόδιο στην εισαγωγή ζάχαρης από την ηπειρωτική Ευρώπη είναι το κόστος μεταφοράς, ιδίως, διότι δεν υπάρχει κυκλοφορία προς την αντίθετη κατεύθυνση» (παράγραφος 95 των αιτιολογικών σκέψεων).
- 84 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή εξέτασε στην προσβαλλόμενη απόφαση την επίπτωση του κόστους μεταφοράς μόνον επί των εισαγωγών από την ηπειρωτική Ευρώπη, από τα κράτη μέλη τα οποία διέθεταν, σύμφωνα με τις δηλώσεις της ίδιας της προσφεύγουσας, σημαντικά πλεονάσματα, δηλαδή τη Γαλλία, τη Γερμανία, τη Δανία, το Βέλγιο και τις Κάτω Χώρες. Η προσφεύγουσα δεν μπορεί επομένως να επικαλείται, στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, τη σύγκριση με το κόστος μεταφοράς μεταξύ της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, για να αντικρούσει την απάντηση που έδωσε η Επιτροπή στο επιχείρημά της που στηρίζεται στην ύπαρξη πλεονασμάτων στα ανωτέρω κράτη μέλη. Πρέπει επιπλέον να υπομνηστεί ότι η Μεγάλη Βρετανία και η Βόρεια Ιρλανδία ανήκουν εδαφικά στο ίδιο κράτος μέλος.
- 85 Στην προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 95 των αιτιολογικών σκέψεων) η Επιτροπή στήριξε στην πραγματικότητα την απάντησή της σε απόσπασμα του εταιρικού σχεδίου της Greencore του Ιουνίου 1994, της εταιρίας η οποία είναι κάτοχος της προσφεύγουσας από το 1991 (παράγραφος 18 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως), σύμφωνα με το οποίο:

«(...) η πλειονότητα των εισαγωγών πραγματοποιείται σε σάκους των 50 χιλιογράμμων, δεδομένου ότι η μεταφορά ζαχάρεως υπό ακατέργαστη μορφή είναι σχετικά ακριβή λόγω της ανάγκης ειδικών εμπορευματοκιβωτίων. Ενθαρρύνουμε τους πελάτες να στραφούν το ταχύτερο δυνατό προς τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας ακατέργαστης ζαχάρεως, υπογραμμίζοντας την εξοικονόμηση δαπανών που μπορεί να επιτευχθεί και για τις δύο πλευρές. Η αναλογία ακατέργαστης ζαχάρεως στις βιομηχανικές πωλήσεις μας εξακολουθεί να αυξάνει και ανέρχεται σήμερα σε 83 %.»

- 86 Από το χωρίο αυτό προκύπτει αφενός ότι μέχρι το 1994, οι εισαγωγές βιομηχανικής ζαχάρεως πραγματοποιήθηκαν κυρίως σε σάκους 50 χιλιογράμμων λόγω του υψηλότερου κόστους της μεταφοράς ζαχάρεως υπό ακατέργαστη μορφή και, αφετέρου, ότι η προσφεύγουσα προώθησε επιτυχώς στους πελάτες της τη χρήση εγκαταστάσεων επεξεργασίας ζαχάρεως υπό ακατέργαστη μορφή.
- 87 Οι επικρίσεις που διατύπωσε η προσφεύγουσα ήδη στην απάντηση επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων (παράγραφος 95 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως) αφορά συνεπώς μόνον την εκτίμηση του κόστους της μεταφοράς της ακατέργαστης ζαχάρεως από το 1994 και μετέπειτα. Απεναντίας, ουδόλως είναι ικανή να θέσει υπό αμφισβήτηση τις διαπιστώσεις της Επιτροπής για την περίοδο προ του 1994. Οι συμπληρωματικές πληροφορίες που προσκόμισε η προσφεύγουσα σε απάντηση επί γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου αποδεικνύουν ότι το επιχείρημά της αφορά στην πραγματικότητα το τέλος της περιόδου κατά την οποία διαπράχθηκαν οι παραβάσεις στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 1 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως, ή και μεταγενέστερα. Στην απάντησή της, η προσφεύγουσα διευκρίνισε πράγματι ότι «μέχρι το 1995 και, εν μέρει, τις αρχές του 1996, οι εισαγωγές ζαχάρεως πραγματοποιούνταν σχεδόν αποκλειστικά σε σάκους. Από το 1996, σημασία απέκτησε η χύδην μεταφορά λόγω της λιγότερο δαπανηρής και πλέον περίπλοκης τεχνικής που συνίστατο στην τοποθέτηση θηκών εντός των εμπορευματοκιβωτίων». Η Επιτροπή ορθά έκρινε επομένως ότι «ανεξάρτητα από την τρέχουσα κατάσταση, η δήλωση της [προσφεύγουσας] δείχνει ότι το κόστος μεταφοράς συνιστούσε εμπόδιο για τις εισαγωγές ακατέργαστης ζάχαρης καθόλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου» (παράγραφος 95 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 88 Πρέπει να υπογραμμιστεί επίσης ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε ότι οι πελάτες της στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως εφοδιάστηκαν με την πάροδο του χρόνου με σιλό για την αποθήκευση της ζαχάρεως, με συνέπεια τη συνεχή μείωση των μεταφορών σε σάκους (παράγραφος 95 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 89 Αν και επικρίνει την εκτίμηση της διαρθρώσεως του ανταγωνισμού στην οικεία αγορά στην οποία προβαίνει η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, η προσφεύγουσα δεν αποδεικνύει πάντως ότι, στην πραγματικότητα, οι εισαγωγές βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία είχαν περισσότερο από περιθωριακή επίπτωση στο μερίδιο της αγοράς το οποίο κατέχει και στην ανταγωνιστική της θέση (παράγραφος 105 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Διαπιστώνεται συναφώς ότι οι αριθμοί τους οποίους προσκόμισε για να αποδείξει την αναλογία των εισαγωγών βιομηχανικής ζαχάρεως στις αγορές των πελατών της Gem Pack και British Biscuits δεν στηρίζονται σε κανένα ειδικό αποδεικτικό στοιχείο.

- 90 Ομοίως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει μεν ότι τα πλεονάσματα της παραγωγής στα λοιπά κράτη μέλη μπορούσαν να εξαχθούν προς την Ιρλανδία (βλ. επίσης παράγραφο 95 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως), ουδόλως αμφισβητεί όμως ότι το περιορισμένο μέγεθος της ιρλανδικής αγοράς αποτελούσε εμπόδιο σε τέτοιες εισαγωγές, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών απαιτήσεων αποδοτικότητας που είχε η εισαγωγή βιομηχανικής ζαχάρεως στην αγορά αυτή (παράγραφος 107 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 91 Τέλος, η αναφορά στην υπόθεση Eridania/ISI είναι αλυσιτελής, στο μέτρο που η διαπίστωση της Επιτροπής στηρίζεται, στην υπόθεση αυτή, στο χαμηλό κόστος της μεταφοράς και επομένως στην απειλή εισαγωγών από γειτονικές περιοχές. Η προσφεύγουσα ουδόλως απέδειξε όμως ότι εν προκειμένω το κόστος της μεταφοράς ήταν χαμηλό και ότι υπήρχε αξιόπιστη απειλή εισαγωγών τέτοιας φύσεως.
- 92 Η προσφεύγουσα δεν κατόρθωσε συνεπώς να αποδείξει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη μη θεωρώντας ότι η υποτιθέμενη απουσία ανεξαρτησίας έναντι των ανταγωνιστών συνιστούσε ειδική περίπτωση κατά την έννοια της ανωτέρω εκτεθείσας στη σκέψη 70 νομολογίας.

Όσον αφορά την υποτιθέμενη απουσία ανεξαρτησίας της προσφεύγουσας έναντι των πελατών της

- 93 Η προσφεύγουσα τονίζει το περιορισμένο τμήμα της κοινοτικής αγοράς (1,4 %) το οποίο κατέχει και την ισχύ στην αγορά των διεθνών βιομηχανικών ομίλων στους

οποίους ανήκουν ορισμένοι από τους πελάτες της και, ειδικότερα, δύο μεταξύ αυτών (...) ¹. Η συμμετοχή των τελευταίων αυτών σε τέτοιους ομίλους τους επέτρεπε να βρίσκουν ευχερώς άλλες πηγές εφοδιασμού στα λοιπά κράτη μέλη. Η προσφεύγουσα επικρίνει συναφώς τη διάκριση στην οποία προέβη κατά την άποψή της η Επιτροπή μεταξύ, αφενός, των πελατών που ήταν παρόντες στη Βόρεια Ιρλανδία και μετείχαν σε ομίλους εγκατεστημένους επίσης στη Μεγάλη Βρετανία, οι οποίοι μπορούσαν να αγοράζουν τη ζάχαρη της οποίας είχαν ανάγκη από Βρετανούς παραγωγούς (παράγραφος 96 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης απόφασης) και, αφετέρου, των πελατών της προσφεύγουσας στην Ιρλανδία.

94 Αυτή η ισχύς στην αγορά, την οποία άλλωστε αναγνώρισε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 107 των αιτιολογικών σκέψεων), περιόριζε συνεπώς, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, την ικανότητά της να επηρεάζει τις τιμές της βιομηχανικής ζαχάρεως. Υποστηρίζει εξάλλου ότι οι δύο κύριοι πελάτες της μπορούν να καθορίζουν και καθορίζουν πράγματι τις τιμές στις οποίες αγοράζουν τη βιομηχανική ζάχαρη και επηρεάζουν κατά τον τρόπο αυτόν την προσφερόμενη στους λοιπούς πελάτες της τιμή. Η προσφεύγουσα αναφέρεται συναφώς σε πολλά αποσπάσματα αλληλογραφίας με τους πελάτες της. Η Επιτροπή υποπίπτει συνεπώς σε πλάνη, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, διαπιστώνοντας με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι ο όγκος των πωλήσεων των δύο αυτών κυρίων πελατών της δεν αντισταθμίζει τη δεσπόζουσα θέση της (παράγραφος 108 των αιτιολογικών σκέψεων). Διατείνεται ότι η Επιτροπή όφειλε, για να μπορεί να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι κατείχε δεσπόζουσα θέση, να συγκρίνει τους δύο ομίλους αντιπαρατιθεμένης ισχύος (προμνημονευθείσα απόφαση SIV κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 366).

95 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η πραγματική θέση της στην αγορά, η οποία δεν αντιστοιχεί σε δεσπόζουσα θέση, συνάγεται εναργέστερα από τη σύγκριση των αντιστοιχών μέσων καθαρών τιμών της βιομηχανικής ζαχάρεως στη Βόρεια Ιρλανδία και στην Ιρλανδία. Η σύγκριση αυτή δείχνει ότι οι μέσες καθαρές τιμές είναι χαμηλότερες στην Ιρλανδία από ό,τι στη Βόρεια Ιρλανδία, ενώ οι τιμές λιανικής πωλήσεως είναι υψηλότερες στην Ιρλανδία από ό,τι στη Βόρεια Ιρλανδία.

96 Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία προ του 1990, λόγω των οικονομικών δυσκολιών τις οποίες έπρεπε να αντιμετωπίσει κατά τη δεκαετία

1 — Εμπιστευτικά στοιχεία τα οποία παραλείπονται.

του '80. Οι δυσκολίες αυτές την κατέστησαν εξαιρετικά εξαρτώμενη από τους βιομηχανικούς πελάτες της οι οποίοι, έχοντας πληροφορίες για την ύπαρξη των δυσκολιών αυτών, της επέβαλαν τις τιμές τους. Διατείνεται ακόμη ότι, κατά την περίοδο εκείνη, πώλησε βιομηχανική ζάχαρη σε τιμή κατώτερη από την τιμή παρεμβάσεως η οποία είναι εγγυημένη από την κοινή οργάνωση της αγοράς ζαχάρεως. Προσάπτει στην Επιτροπή ότι θεώρησε ότι οι δυσκολίες αυτές στερούνται σημασίας (παράγραφοι 103 και 108 των αιτιολογικών σκέψεων). Υποστηρίζει ότι η Επιτροπή όφειλε να αναρωτηθεί αν η συμπεριφορά της θα μπορούσε να είναι διαφορετική στην περίπτωση κατά την οποία δεν θα είχε συναντήσει κατά την περίοδο εκείνη τέτοιες οικονομικές δυσκολίες.

- 97 Αν και η Επιτροπή αναγνώρισε εν μέρει, με την προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 107 των αιτιολογικών σκέψεων), την εμπορική ισχύ των δύο πελατών της προσφεύγουσας στους οποίους αυτή αναφέρεται, έκρινε πάντως ότι η εμπορική αυτή ισχύς δεν ήταν ικανή να επηρεάσει τη δεσπόζουσα θέση της προσφεύγουσας, αυτό δε για δύο λόγους. Αφενός, οι λοιποί πελάτες της προσφεύγουσας, οι οποίοι αντιπροσώπευαν ακόμη το (...) % του όγκου των πωλήσεών της, δεν διέθεταν τέτοια εμπορική ισχύ. Αφετέρου, έκρινε ότι οι ιδιαιτερότητες του κοινοτικού καθεστώτος ζαχάρεως εμπόδιζαν τους δύο αυτούς πελάτες της προσφεύγουσας να βρουν βραχυπρόθεσμα άλλες πηγές εφοδιασμού (παράγραφος 107 των αιτιολογικών σκέψεων).
- 98 Διαπιστώνεται ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση τη διαπίστωση στην οποία προβαίνει η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 107 των αιτιολογικών σκέψεων). Καταρχάς, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι οι λοιποί πελάτες της απορροφούσαν το (...) % της δικής της παραγωγής βιομηχανικής ζαχάρεως, το οποίο αντιπροσώπευε ακόμη ένα τμήμα της αγοράς βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία ανώτερο του (...) %. Η προσφεύγουσα δύσκολα μπορεί επομένως να διατείνεται ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι «παρά την παρουσία δύο μεγάλων πελατών, η πλευρά της ζήτησης αποτελείται από σειρά αγοραστών οι οποίοι δεν είναι εξίσου ισχυροί και δεν μπορούν να συγκεντρωθούν ώστε να περιορίσουν την ισχύ ενός προμηθευτή με μερίδιο αγοράς άνω του 90 %» (παράγραφος 108 των αιτιολογικών σκέψεων). Το ίδιο ισχύει όσον αφορά την εκτίμησή της κατά την οποία «το μερίδιο πωλήσεων των δύο σημαντικότερων πελατών δεν αντισταθμίζει τη δεσπόζουσα θέση της Irish Sugar» (παράγραφος 108 των αιτιολογικών σκέψεων). Επιπλέον, το περιεχόμενο των παραγράφων 107 και 108 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως αποδεικνύει ότι η Επιτροπή προέβη σε ανάλυση της ισχύος των διαφόρων εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Η προσφεύγουσα δεν μπορεί επίσης να επικαλείται, προς στήριξη του ισχυρισμού της,

μα αντίφαση μεταξύ της αναλύσεως της Επιτροπής η οποία αναφέρεται στους Βρετανούς πελάτες στη Βόρεια Ιρλανδία και εκείνης που αναφέρεται στους πελάτες της προσφεύγουσας στην Ιρλανδία, στο μέτρο που η Βόρεια Ιρλανδία αποτελεί τμήμα του Ηνωμένου Βασιλείου και όχι η Ιρλανδία, η οποία είναι κράτος μέλος.

- 99 Έστω και αν η προσφεύγουσα επέμεινε επανειλημμένα στην περιορισμένη σημασία της ιρλανδικής αγοράς σε σχέση προς άλλες εθνικές αγορές εντός της Κοινότητας, τονίζοντας το μικρό μερίδιο της κοινοτικής αγοράς που κατείχε κατά τη διάρκεια της επίμαχης περιόδου (1,4 %), δεν μπορεί εντούτοις να αμφισβητήσει ότι η εν λόγω γεωγραφική αγορά συνιστούσε ουσιώδες τμήμα της κοινής αγοράς (παράγραφος 97 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης απόφασης), στο μέτρο που αντιστοιχεί στην επικράτεια ενός κράτους μέλους, πράγμα που αναγνώρισε άλλωστε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.
- 100 Εξάλλου, έστω και αν από την αλληλογραφία που επικαλείται η προσφεύγουσα, για να αποδείξει την οικονομική ισχύ των δύο κυρίων πελατών της, προκύπτει ότι η εφαρμοζόμενη σε αυτούς τιμή πώλησεως ευθυγραμμιζόταν με την τιμή πώλησεως της βιομηχανικής ζαχάρεως που επιτύγχαναν στο Ηνωμένο Βασίλειο, δεν μπορεί να συναχθεί από αυτό ότι ο καθορισμός τέτοιων τιμών επηρέαζε τον καθορισμό των τιμών που η προσφεύγουσα εφάρμοζε στους λοιπούς βιομηχανικούς πελάτες της.
- 101 Ομοίως, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να αντλήσει κανένα επιχείρημα από τη σύγκριση των καθαρών μέσων τιμών μεταξύ της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου για να αμφισβητήσει ότι κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία. Πράγματι, το γεγονός ότι οι εφαρμοζόμενες από την προσφεύγουσα τιμές δεν ήταν υψηλότερες από εκείνες που ίσχυαν στη Βόρεια Ιρλανδία, ή και χαμηλότερες, δεν επιτρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα δεν κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 59). Εν πάση περιπτώσει, τέτοια σύγκριση δεν είναι καθοριστική, στο μέτρο που πρόκειται για μέσο όρο που περιλαμβάνει ιδίως τις τιμές που παραχωρούνταν στους δύο πλέον σημαντικούς πελάτες της προσφεύγουσας, την εμπορική ισχύ των οποίων υπογραμμίζει η τελευταία. Η παρουσία των σχετικών με τους δύο αυτούς πελάτες στοιχείων, που αντιπροσωπεύουν (...) % των πωλήσεών της, αλλοιώνει πράγματι την ανάλυση του μέσου όρου των τιμών που εφαρμόζονταν στην πραγματικότητα στους λοιπούς πελάτες της.

102 Τέλος, πέραν του ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε την ελάχιστη απόδειξη σχετικά με την εκμετάλλευση της δυσχερούς οικονομικής θέσεώς της από τους πελάτες της κατά την περίοδο εκείνη στο πλαίσιο του καθορισμού των τιμών, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή δεν αντιπαρήλθε το επιχείρημα της προσφεύγουσας σχετικά με την ύπαρξη αυτών των οικονομικών ζημιών. Αντίθετα, στην παράγραφο 103 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως διευκρίνισε ότι «το γεγονός ότι [η προσφεύγουσα] παρουσίασε ζημία στο πρώτο μισό της δεκαετίας του '80 δεν είναι ασυμβίβαστο με την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης», αναφερόμενη συναφώς στην προμνημονευθείσα απόφαση Michelin κατά Επιτροπής, με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι μία προσωρινώς μηδαμινή αποδοτικότητα, ακόμη δε και ζημίες, δεν είναι ασυμβίβαστες με δεσπόζουσα θέση (σκέψη 59).

103 Όπως ορθά επισημαίνει η Επιτροπή, οι ζημίες τις οποίες υφίσταται μια επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση δεν αποτελούν, καθεαυτές, παράγοντα λυσιτελέστερο από τα κέρδη που αποκομίζει μια επιχείρηση η οποία μετέχει πλήρως στον ανταγωνισμό σε μία ανοικτή αγορά. Η προσφεύγουσα άλλωστε ούτε ισχυρίστηκε ούτε απέδειξε καθ' οιονδήποτε τρόπο ότι οι εν λόγω οικονομικές ζημίες απέρρεαν από την ύπαρξη ιδιαίτερου ανταγωνισμού στην αγορά βιομηχανικής ζαχαρώς ή από την κατάρρευση της ανταγωνιστικής της θέσεως στην αγορά αυτή. Όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, οι ζημίες αυτές μπορεί να οφείλονταν στον τρόπο κρατικής διαχειρίσεως της επιχειρήσεως αυτής κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80.

104 Η προσφεύγουσα δεν κατόρθωσε επομένως να αποδείξει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη μη κρίνοντας ότι η υποτιθέμενη απουσία ανεξαρτησίας της έναντι των πελατών της αποτελούσε εξαιρετική περίπτωση κατά την έννοια της μνημονευθείσας ανωτέρω στη σκέψη 70 νομολογίας. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δεν υπέπεσε στη νομική πλάνη εκτιμήσεως την οποία προβάλλει η προσφεύγουσα διαπιστώνοντας ότι κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά βιομηχανικής ζαχαρώς στην Ιρλανδία μεταξύ 1985 και 1995. Ο δεύτερος λόγος πρέπει επομένως να απορριφθεί.

3. Όσον αφορά την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας στις αγορές της προοριζόμενης για βιομηχανική χρήση και της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως

- 105 Στα πλαίσια του τρίτου και του τέταρτου λόγου, η προσφεύγουσα επικρίνει την ανάλυση των έξι περιπτώσεων καταχρηστικής συμπεριφοράς που της προσάπονται και την οποία υιοθέτησε τόσο στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία (εφαρμογή επιλεκτικά χαμηλών τιμών στους δυνητικούς πελάτες της ASI, χορήγηση ΕΠΠ και εφαρμογή εισαγωγικών διακρίσεις τιμών έναντι των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχάρεως) όσο και στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως (συνοριακές εκπτώσεις, ανταλλαγές προϊόντων και εκπτώσεις τακτικού πελάτη, επιστροφές βάσει στόχου και επιλεκτικές τιμές).
- 106 Οι επικρίσεις τις οποίες διατυπώνει η προσφεύγουσα στα πλαίσια του τρίτου λόγου αφορούν τις πρακτικές που περιγράφονται στις παραγράφους 45 και 70 έως 77 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης απόφασης, αναλύονται στις παραγράφους 123 και 136 έως 150 και διαπιστώνονται στο άρθρο 1, σημεία 1, 4 και 5 του διατακτικού· οι επικρίσεις που διατυπώνονται στα πλαίσια του τέταρτου λόγου αφορούν τις πρακτικές οι οποίες περιγράφονται στις παραγράφους 46 έως 69 και 78 έως 84, αναλύονται στις παραγράφους 123 έως 135 και 151 έως 154 και διαπιστώνονται στο άρθρο 1, σημεία 1, 2, 3 και 6, στοιχεία i και ii, του διατακτικού.
- 107 Στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή συνήγαγε την ύπαρξη καταχρήσεως δεσπόζουσας θέσεως από την ανάλυση πραγματικών περιστατικών βεβαιωθέντων βάσει γραπτών αποδείξεων τα οποία αποδεικνύουν, κατά την άποψή της, ότι «η εμπορική πολιτική της [προσφεύγουσας] συνίστατο κυρίως στην προστασία της οικείας αγοράς στην Ιρλανδία, αφενός, έναντι των εισαγωγών από άλλα κράτη μέλη και, αφετέρου, έναντι των ανταγωνιστών της στον τομέα της συσκευασίας ζαχάρεως στην Ιρλανδία. Επιπλέον, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον των δέκα τελευταίων χρόνων, ένα από τα στοιχεία της εμπορικής πολιτικής της [προσφεύγουσας] ήταν η επιβολή διακρίσεων όσον αφορά τις τιμές εντός της οικείας αγοράς» (πράγματος 114 των αιτιολογικών σκέψεων). Η Επιτροπή προσάπτει έτσι στην προσφεύγουσα ότι «χρησιμοποίησε μεθόδους διαφορετικές από αυτές που διέπουν ένα φυσιολογικό ανταγωνισμό των προϊόντων ή υπηρεσιών βάσει των παροχών των επιχειρηματιών, με αποτέλεσμα να εμποδίζεται η διατήρηση του ανταγωνισμού που υπάρχει ακόμη στην αγορά ή η ανάπτυξη του ανταγωνισμού αυτού» (πράγματος 114 των αιτιολογικών σκέψεων). Διευκρινίζει επίσης ότι «για να προστατε-

ύσει την αγορά της [η προσφεύγουσα] προσέφυγε σε διάφορες καταχρηστικές πρακτικές τις οποίες χρησιμοποίησε είτε εναλλακτικά είτε σε συνδυασμό, στις περιπτώσεις που αυτό κρίθηκε απαραίτητο καθόλη τη διάρκεια της περιόδου από το 1985 και εξής» (παράγραφος 116 των αιτιολογικών σκέψεων).

108 Η Επιτροπή εξετάζει στη συνέχεια καθεμία από αυτές τις περιπτώσεις παράνομης πρακτικής, οι οποίες «αποτελούσαν μέρος μιας μόνιμης και ολοκληρωμένης πολιτικής για την προστασία των οικείων αγορών της [προσφεύγουσας] όσον αφορά τόσο τη βιομηχανική όσο και τη λιανική ζάχαρη» (παράγραφος 118 των αιτιολογικών σκέψεων). Αφενός, αναλύει τα «μέτρα για την προστασία της οικείας αγοράς έναντι του ανταγωνισμού των εισαγωγών από άλλα κράτη μέλη», διακρίνοντας μεταξύ των μέτρων που αφορούσαν τις εισαγωγές από τη Γαλλία και των μέτρων που αφορούσαν τις εισαγωγές από τη Βόρεια Ιρλανδία (παράγραφοι 119 έως 135 των αιτιολογικών σκέψεων). Αφετέρου, εξετάζει τη συμπεριφορά όσον αφορά τις «τιμές που δημιουργούν διακρίσεις σε βάρος ειδικών κατηγοριών πελατών», διακρίνοντας τις επιστροφές κατά την εξαγωγή και την ενεργητική δυσμενή διάκριση έναντι ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας (παράγραφοι 136 έως 154 των αιτιολογικών σκέψεων). Στο άρθρο 1 του διατακτικού της προσβαλλομένης απόφασης, η Επιτροπή επιμένει στο γεγονός ότι οι επικρινόμενες ενέργειες εντάσσονταν στα πλαίσια σταθερής και συνολικής πολιτικής που αποσκοπούσε στην προάσπιση της θέσεως της προσφεύγουσας στην αγορά ζαχάρεως στην Ιρλανδία.

109 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι παρέβη τις διατάξεις του άρθρου 86 της Συνθήκης εφαρμόζοντας σταθερή και συνολική πολιτική καταχρηστικής προστασίας της θέσεώς της στην αγορά ζαχάρεως στην Ιρλανδία. Οι επικρίσεις της κατατείνουν στο να αποδείξουν είτε ότι δεν εφάρμοσε την καταχρηστική πρακτική η οποία της προσάπτεται με την προσβαλλόμενη απόφαση, είτε ότι η εν λόγω πρακτική δεν αντέβαινε προς τις απαιτήσεις του άρθρου 86 της Συνθήκης.

110 Πριν εξεταστούν τα επιχειρήματα των διαδίκων σχετικά με καθεμία από τις περιπτώσεις παράνομης πρακτικής στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 1 του διατακτικού της προσβαλλομένης απόφασης και επί των οποίων επιβάλλονται κυρώσεις με το άρθρο 2, πρέπει να υπομνηστούν οι αρχές οι οποίες διέπουν την απόδειξη του καταχρηστικού χαρακτήρα της πρακτικής μιας επιχειρήσεως κατέχουσας δεσπόζουσα θέση.

- 111 Κατά πάγια νομολογία, η έννοια της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως είναι αντικειμενική και αφορά τη συμπεριφορά συγκεκριμένης επιχειρήσεως κατέχουσας δεσπόζουσα θέση, συμπεριφορά η οποία είναι σε θέση να επηρεάσει τη δομή μιας αγοράς όπου, λόγω ακριβώς της υπάρξεως της εν λόγω επιχειρήσεως, ο βαθμός ανταγωνισμού είναι ήδη μειωμένος, και η οποία έχει ως συνέπεια την παρεμπόδιση, με την προσφυγή σε μέσα διαφορετικά εκείνων που διέπουν τον φυσιολογικό ανταγωνισμό επί των προϊόντων ή υπηρεσιών βάσει των παροχών των επιχειρηματιών, της διατηρήσεως του υφισταμένου ακόμα στην αγορά βαθμού ανταγωνισμού ή της αναπτύξεώς του (προμνημονευθείσες αποφάσεις Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 91, και Akzo κατά Επιτροπής, σκέψη 69). Κατά συνέπεια, το άρθρο 86 της Συνθήκης απαγορεύει σε επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση να εξαφανίσει ανταγωνιστική επιχείρηση και να ενισχύσει έτσι τη θέση της καταφεύγοντας σε μέσα διαφορετικά από εκείνα που εμπίπτουν σε ανταγωνισμό μέσω των προσόντων. Υπό την προοπτική αυτή, κάθε ανταγωνισμός μέσω των τιμών δεν μπορεί να θεωρηθεί ως θεμιτός (προμνημονευθείσα απόφαση AKZO κατά Επιτροπής, σκέψη 70). Η επιβαλλόμενη στο άρθρο 86 της Συνθήκης απαγόρευση δικαιολογείται επίσης από τη φροντίδα να μην προκληθεί ζημία στους καταναλωτές (βλ., κατά την έννοια αυτή, απόφαση του Δικαστηρίου 21ης Φεβρουαρίου 1973, 6/72, Europemballage και Continental Can κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 445, σκέψη 26, και προμνημονευθείσα απόφαση Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 526 και 527).
- 112 Κατά συνέπεια, αν και η διαπίστωση της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως δεν συνεπάγεται καθεαυτή καμία μομφή έναντι της οικείας επιχείρησης, η επιχείρηση αυτή εντούτοις, ανεξάρτητα από τα αίτια δημιουργίας τέτοιας θέσεως, φέρει ιδιαίτερη ευθύνη να μην βλάπτει με τη συμπεριφορά της την ύπαρξη πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού στην κοινή αγορά (προμνημονευθείσα απόφαση Michelin κατά Επιτροπής, σκέψη 57). Ομοίως, και μεν η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως δεν αφαιρεί από την επιχείρηση που βρίσκεται στη θέση αυτή το δικαίωμα να διαφυλάσσει τα εμπορικά της συμφέροντα, οσάκις αυτά απειλούνται, η επιχείρηση δε αυτή έχει την ευχέρεια, σε λογικό μέτρο, να προβαίνει σε πράξεις που κρίνει πρόσφορες για την προστασία των συμφερόντων της, πλην όμως δεν μπορούν να γίνουν δεκτές τέτοιες ενέργειες, όταν αποσκοπούν στην ενίσχυση της δεσπόζουσας αυτής θέσεως και στην καταχρηστική εκμετάλλευσή της (προμνημονευθείσες αποφάσεις United Brands κατά Επιτροπής, σκέψη 189, BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής, σκέψη 69, Tetra Pak κατά Επιτροπής, σκέψη 147, και Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 107).
- 113 Εν προκειμένω, η Επιτροπή προσάπτει στην προσφεύγουσα ότι υιοθέτησε, στα πλαίσια διαρκούς και συνολικής πολιτικής, δύο διαφορετικούς τύπους καταχρη-

στικής συμπεριφοράς. Επισημαίνει, αφενός, ένα σύνολο ενεργειών που συνιστούν ορισμένη πρακτική, συνδεδεμένων με τον καθορισμό τιμών εισαγωγικών διακρίσεις από την προσφεύγουσα, τόσο στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως (επιλεκτικές τιμές στους δυνητικούς πελάτες της ASI, χορήγηση ΕΠΠ και τιμές εισάγουσες διακρίσεις έναντι των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχάρεως) όσο και στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως (συνοριακές εκπτώσεις, εκπτώσεις τακτικού πελάτη, επιστροφές βάσει στόχου και επιλεκτικές τιμές). Αφετέρου, διαπιστώνει, στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως, ανταλλαγές προϊόντων που συνιστούν καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως.

- 114 Προκειμένου ειδικότερα για ενέργειες συνδεδεμένες με τον καθορισμό τιμών από την προσφεύγουσα, από τη νομολογία προκύπτει ότι, για να διαπιστωθεί ο ενδεχόμενος καταχρηστικός χαρακτήρας μιας πρακτικής επί των τιμών, πρέπει να εκτιμηθεί το σύνολο των περιστάσεων και ιδίως τα κριτήρια και οι λεπτομέρειες χορηγήσεως της εκπτώσεως, καθώς και να εξεταστεί αν η έκπτωση αποβλέπει, με τη χορήγηση ενός οφέλους που δεν στηρίζεται σε καμία οικονομική παροχή που να το δικαιολογεί, στο να αφαιρέσει από τον αγοραστή ή να του περιορίσει τη δυνατότητα επιλογής όσον αφορά τις πηγές εφοδιασμού του, να παρεμποδίσει την είσοδο στην αγορά των ανταγωνιστών, να εφαρμόσει σε εμπορικά συναλλασσόμενους άνισους όρους για ισοδύναμες παροχές ή να ενισχύσει τη δεσπόζουσα θέση νοθεύοντας τον ανταγωνισμό (προμνημονευθείσες αποφάσεις Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 90, και Michelin κατά Επιτροπής, σκέψη 73). Η νόθευση του ανταγωνισμού απορρέει από το ότι το οικονομικό πλονέκτημα που παραχωρείται από την κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση δεν στηρίζεται σε οικονομικώς δικαιολογημένη αντιπαροχή, αλλά κατατείνει στο να εμποδίσει τον εφοδιασμό των πελατών της επιχείρησης αυτής από ανταγωνιστικές επιχειρήσεις (προμνημονευθείσα απόφαση Michelin κατά Επιτροπής, σκέψη 71). Ένα από τα στοιχεία μπορεί έτσι να συνίσταται στο ότι η εν λόγω πρακτική εντάσσεται στο πλαίσιο προγράμματος της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχείρησης, έχοντας ως στόχο την εξαφάνιση ανταγωνιστικής επιχείρησης (προμνημονευθείσες αποφάσεις Akzo κατά Επιτροπής, σκέψη 72, και Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 147 και 148).
- 115 Πρέπει τέλος να υπομνηστεί ότι το άρθρο 86, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ', της Συνθήκης ορίζει ρητώς ότι η καταχρηστική πρακτική μπορεί ιδίως να συνίσταται στην εφαρμογή ανίσων όρων επί ισοδυνάμων παροχών έναντι των εμπορικώς συναλλασσόμενων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό.

- 116 Υπό το φως των αρχών αυτών πρέπει να εκτιμηθεί η πραγματικότητα και ο θεμιτός χαρακτήρας των ενεργειών που εκτίθενται ανωτέρω στη σκέψη 113, διαπιστώνονται δε και τιμωρούνται με την προσβαλλόμενη απόφαση.

Όσον αφορά τις πρακτικές που συνδέονται με τον καθορισμό των τιμών από την προσφεύγουσα

Όσον αφορά την αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως

— Εφαρμογή επιλεκτικά χαμηλών τιμών στους δυνητικούς πελάτες της ASI

- 117 Κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, από σημείωμα της 8ης Μαρτίου 1988 του εμπορικού διευθυντή της SDL (παράγραφος 45 των αιτιολογικών σκέψεων) που καθόριζε πολιτική χαμηλών τιμών εφαρμοζομένων κατά τρόπο επιλεκτικό στους δυνητικούς πελάτες της ASI (παράγραφος 123 των αιτιολογικών σκέψεων), προκύπτει ότι «κατά την περίοδο 1986-1988 [η προσφεύγουσα] χορήγησε επιλεκτικά χαμηλές τιμές στους πελάτες ενός εισαγωγέα γαλλικής ζάχαρης» (άρθρο 1, σημείο 1).
- 118 Η προσφεύγουσα αρνείται ότι χορήγησε τέτοιες τιμές και αμφισβητεί, εν πάση περιπτώσει, τον καταχρηστικό χαρακτήρα μιας πολιτικής τιμών αποβλέπουσας απλώς στο να διασφαλίσει τη θέση που η εταιρία κατείχε στην αγορά.
- 119 Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η προσφεύγουσα, προσπαθώντας να δικαιολογήσει το θεμιτό τέτοιων επιλεκτικών τιμών, αναγνωρίζει την ύπαρξή τους. Υποστηρίζει επιπλέον ότι το σημείωμα της 8ης Μαρτίου 1988 αποδεικνύει επαρκώς την πραγματικότητα της συμπεριφοράς που υιοθέτησε η προσφεύγουσα στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως έναντι των δυνητικών πελατών της ASI.

- 120 Τα στοιχεία που παραθέτει η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν επιτρέπουν εντούτοις να αποδειχθεί η πραγματικότητα της παραβάσεως όπως αυτή διαπιστώνεται στο άρθρο 1, σημείο 1, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 121 Πέραν του ότι η προσφεύγουσα αρνείται ότι εφάρμοσε τέτοιες τιμές στους δυνητικούς πελάτες της ASI στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως, διαπιστώνεται ότι το περιεχόμενο του σημειώματος του εμπορικού διευθυντή της SDL δεν αναφέρει ότι η προσφεύγουσα υιοθέτησε πραγματικά τέτοια συμπεριφορά μεταξύ 1986 και 1988. Αν και, βεβαίως, στο σημείωμα αυτό της 8ης Μαρτίου 1988 εκτίθεται η πολιτική τιμών που είχε την πρόθεση να εφαρμόσει ο εμπορικός διευθυντής της SDL, δεν υπάρχει εντούτοις μνεία της εφαρμογής τέτοιας πολιτικής μεταξύ 1986 και 1988, διότι ο σκοπός ήταν ακριβώς να εκτεθεί η πολιτική που επρόκειτο να ακολουθηθεί στο μέλλον.
- 122 Επιπλέον, το χωρίο σχετικά με τη στάση την οποία τήρησε η SDL πριν από τη σύνταξη του σημειώματος αυτού ουδόλως αναφέρεται στην εφαρμογή επιλεκτικών τιμών στους πελάτες της ASI, δεδομένου ότι διευκρινίζεται ότι: «εν τω μεταξύ έχουμε αυξήσει την ελαγρύπνησή μας σε επίπεδο βιομηχανικών πελατών με σκοπό να διαπιστώσουμε τον βαθμό στον οποίο θα αυξηθεί, ενδεχομένως, η δραστηριότητα της ASI» (παράγραφος 45 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Δεν είναι δυνατό, βάσει αυτού και μόνο, να προσαφθεί στην προσφεύγουσα και στην SDL ότι καταχράσθηκαν της συλλογικής δεσπόζουσας θέσεώς τους στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως εφαρμόζοντας τιμές επιλεκτικά χαμηλές στους πελάτες της ASI πριν από τις 8 Μαρτίου 1988. Το χωρίο αυτό αναφέρεται μόνο στην ανάλυση, από τις κατέχουσες δεσπόζουσα θέση επιχειρήσεις, της δραστηριότητας μιας ανταγωνιστικής επιχειρήσεως, πράγμα που δεν συνιστά, καθεαυτό, καταχρηστική πρακτική κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης.
- 123 Εξάλλου, όπως επισημαίνει η προσφεύγουσα, διαπιστώνεται ότι η ανάλυση του σημειώματος του εμπορικού διευθυντή της SDL της 8ης Μαρτίου 1988 εντάσσεται, στην προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφοι 45 και 123 των αιτιολογικών σκέψεων), στις παραγράφους που αφορούν την πρακτική σχετικά με την αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως.

- 124 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να ακυρωθεί το άρθρο 1, σημείο 1, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως στο μέτρο κατά το οποίο διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα παρέβη το άρθρο 86 της Συνθήκης χορηγώντας, μεταξύ 1986 και 1988, επιλεκτικά χαμηλές τιμές στους πελάτες της ASI.

— Εκπτώσεις περιφερειακού παράγοντα (επιστροφές κατά την εξαγωγή)

- 125 Κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, «κατά την περίοδο από (τουλάχιστον) το 1985, [η προσφεύγουσα] εφάρμοσε ένα σύστημα “επιστροφών κατά την εξαγωγή ζάχαρης”, δηλαδή επιστροφές που χορηγούνται για τη ζάχαρη που εξάγεται σε επεξεργασμένη μορφή σε άλλα κράτη μέλη, με αποτέλεσμα να γίνονται διακρίσεις σε βάρος των πελατών βιομηχανικής ζάχαρης οι οποίοι προμηθεύουν την εγχώρια ιρλανδική αγορά» (άρθρο 1, σημείο 4). Η Επιτροπή εκθέτει ότι η προσφεύγουσα χορηγούσε, καθόλη τη διάρκεια της επίμαχης περιόδου, επιστροφές στους βιομηχάνους πελάτες της οι οποίοι εξήγγαν το τελικό προϊόν τους, κυρίως σε άλλα κράτη μέλη. Οι πελάτες αυτοί δήλωναν έτσι στην προσφεύγουσα τον συνολικό όγκο των εξαγωγών τους για να λάβουν τις επιστροφές αυτές (παράγραφος 70 των αιτιολογικών σκέψεων). Το ύψος των επιστροφών εποίκιλε επιπλέον αναλόγως του πελάτη, της περιόδου ή του κράτους μέλους εξαγωγής, χωρίς εντούτοις να αντιστοιχεί στον εξαγόμενο όγκο προϊόντων (παράγραφοι 71 και 72 των αιτιολογικών σκέψεων). Η Επιτροπή συνήγαγε ότι η προσφεύγουσα εφάρμοξε άνισους όρους επί ισοδυνάμων παροχών κατά την έννοια του άρθρου 86, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ', της Συνθήκης, τόσο μεταξύ των εξαγωγέων πελατών (παράγραφος 137 των αιτιολογικών σκέψεων) όσο και μεταξύ των τελευταίων και των πελατών που διοχέτευαν την παραγωγή τους στην ιρλανδική αγορά (παράγραφος 138 των αιτιολογικών σκέψεων), με αποτέλεσμα να περιέρχονται ορισμένοι πελάτες σε μειονεκτική θέση από άποψη ανταγωνισμού (παράγραφος 136 των αιτιολογικών σκέψεων). Η μειονεκτική θέση στην οποία περιέρχονταν έτσι οι μη εξαγωγείς πελάτες ήταν ακόμη σημαντικότερη για τον λόγο ότι, όπως παρατηρεί η ίδια η προσφεύγουσα, ο βαθμός ανταγωνισμού των ειδών διατροφής στην ιρλανδική αγορά αυξήθηκε σημαντικά (παράγραφος 139 των αιτιολογικών σκέψεων). Το σύστημα των επιστροφών έφερε έτσι τις λοιπές επιχειρήσεις συσκευασίας ζαχαρέως σε άνιση μοίρα σε σχέση με την προσφεύγουσα στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχαρέως (παράγραφος 143 των αιτιολογικών σκέψεων). Τέλος, «ο άνισος [εισάγων διακρίσεις] χαρακτήρας του καθεστώτος επιστροφών κατά την εξαγωγή τονίζεται από το γεγονός ότι δεν εναρμονίζεται [ήταν ακόμη εντονότερος εκ του ότι δεν ήταν συμβατός] με τους στόχους του κοινού καθεστώτος ζάχαρης» (παράγραφος 144 των αιτιολογικών σκέψεων).

- 126 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ανάλυση η οποία εκτίθεται στην προσβαλλόμενη απόφαση και προσπαθεί να υπερασπιστεί τη νομιμότητα των επιστροφών κατά την εξαγωγή.
- 127 Πρώτον, υπενθυμίζει ότι ο στόχος των επιστροφών αυτών ήταν η επιδότηση των εξαγωγών μεταποιημένων προϊόντων με βάση τη ζάχαρη, σύμφωνα με την επιθυμία της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως να ενισχύσει τον οικονομικώς σημαντικό εθνικό τομέα της παρασκευής προϊόντων διατροφής και ποτών (βλ. παραγράφους 20 και 97 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Λόγω του ότι η Ιρλανδική Κυβέρνηση είχε επιλέξει πολιτική υποτιμήσεως της πράσινης λίρας, με συνέπεια οι γεωργικές τιμές να είναι υψηλότερες στην Ιρλανδία από ό,τι στο Ηνωμένο Βασίλειο, είχε καταστεί εξαιρετικά δυσχερές, για τους Ιρλανδούς παραγωγούς μεταποιημένων προϊόντων που περιείχαν ζάχαρη, να είναι ανταγωνιστικοί στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου και στις λοιπές αγορές εξαγωγής. Εξάλλου, παρά τη χορήγηση των επιστροφών, όλοι οι οικείοι πελάτες δεν επέζησαν ή αναγκάστηκαν να μεταφέρουν τις παραγωγικές τους δραστηριότητες εκτός Ιρλανδίας. Η προσφεύγουσα εξηγεί έτσι ότι το κόστος της μειώσεως των τιμών που έφερε η μεταποιητική βιομηχανία αντισταθμιζόταν εν μέρει από αύξηση της τιμής λιανικής πώλησεως η οποία, κατά τη δεκαετία του '70 και κατά μεγάλο μέρος της δεκαετίας του '80, ελεγχόταν μέσω νομικών διατάξεων. Θεωρεί ότι η επίσημη ενθάρρυνση της χορηγήσεως των επιστροφών αυτών την απαλλάσσει εν μέρει ή πλήρως.
- 128 Διαπιστώνεται καταρχάς ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τις διαπιστώσεις από άποψη πραγματικών περιστατικών στις οποίες προβαίνει η Επιτροπή στις παραγράφους 70 έως 72 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως, οι οποίες αποδεικνύουν την πραγματικότητα και τους ειδικούς όρους χορηγήσεως των εν λόγω επιστροφών μεταξύ 1985 και 1995. Η επιχειρηματολογία της αποσκοπεί μόνο στο να υπερασπιστεί τη νομιμότητά τους ενόψει του άρθρου 86 της Συνθήκης. Είναι επιπλέον κατά μεγάλο μέρος όμοια με την εκτεθείσα στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας και επί της οποίας ακριβώς η Επιτροπή απάντησε με την προσβαλλόμενη απόφαση (παραγράφοι 140 έως 142 των αιτιολογικών σκέψεων).
- 129 Έπειτα, το επιχείρημα που αντλείται από την κυβερνητική παρότρυνση για επιδότηση των εξαγωγών ιρλανδικής ζαχαρώδους δεν έχει, υπό τις συνθήκες της προκειμένης περιπτώσεως, καμία χρησιμότητα για την άμυνα της προσφεύγουσας. Πράγματι, όπως ορθά επισημαίνει η Επιτροπή, η προσφεύγουσα δεν ήταν σε θέση να αποδείξει ότι η υποτιθέμενη αυτή παρότρυνση ήταν τέτοιας φύσεως ώστε να της αφαιρεί, στην πραγματικότητα, κάθε αυτονομία κατά την επιλογή της εμπορικής της πολιτικής.

- 130 Με την απόφαση όμως της 11ης Νοεμβρίου 1997, C-359/95 P και C-379/95 P, Επιτροπή και Γαλλία κατά Ladbroke Racing (Συλλογή 1997, σ. I-6265, σκέψεις 33 και 34), το Δικαστήριο έκρινε ότι τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης αφορούν μόνον ενέργειες θίγουσες τον ανταγωνισμό στις οποίες προβαίνουν οι επιχειρήσεις εξ ιδίας πρωτοβουλίας (βλ. κατ' αυτή την έννοια, σχετικά με το άρθρο 86 της Συνθήκης, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 20ής Μαρτίου 1985, 41/83, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 873, σκέψεις 18 έως 20, της 19ης Μαρτίου 1991, C-202/88, Γαλλία κατά Επιτροπής, αποκαλούμενη «Τερματικά», Συλλογή 1991, σ. I-1223, σκέψη 55, και της 13ης Δεκεμβρίου 1991, C-18/88, GB-Inno-BM, Συλλογή 1991, σ. I-5941, σκέψη 20). Αν η θίγουσα τον ανταγωνισμό συμπεριφορά επιβάλλεται στις επιχειρήσεις από την εθνική νομοθεσία ή αν η τελευταία διαμορφώνει ένα νομικό πλαίσιο το οποίο, από μόνο του, αποκλείει κάθε δυνατότητα ανταγωνιστικής συμπεριφοράς των επιχειρήσεων, τα άρθρα 85 και 86 δεν έχουν εφαρμογή. Στην περίπτωση αυτή, ο περιορισμός του ανταγωνισμού δεν οφείλεται, όπως ορίζουν οι διατάξεις αυτές, σε αυτόβουλη συμπεριφορά των επιχειρήσεων (βλ. επίσης προμνημονευθείσα απόφαση *Suiker Unie* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 36 έως 72 και, ειδικότερα, σκέψεις 65 και 66 καθώς και 71 και 72). Αντιθέτως, τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης μπορούν να εφαρμοστούν αν προκύπτει ότι η εθνική νομοθεσία αφήνει τη δυνατότητα ανταγωνισμού, ο οποίος ενδέχεται να εμποδίζεται, να περιορίζεται ή να στρεβλώνεται από αυτόβουλη συμπεριφορά των επιχειρήσεων (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 29ης Οκτωβρίου 1980, 209/78 έως 215/78 και 218/78, *Van Landewyck* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 207, της 10ης Δεκεμβρίου 1985, 240/82, 241/82, 242/82, 261/82, 262/82, 268/82 και 269/82, *Stichting Sigarettindustrie* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 3831, και της 17ης Ιουλίου 1997, C-219/95 P, *Ferriere Nord* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-4411).
- 131 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν επικαλέστηκε καμία νομοθεσία ή μέτρο της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως που της επέβαλε ή που δημιούργησε νομικό πλαίσιο το οποίο της επέβαλε τη λήψη μέτρων επιδοτήσεως των εξαγωγών, πρέπει να θεωρηθεί ότι, οποιαδήποτε και αν ήταν η άποψη της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως επί του σημείου αυτού, η προσφεύγουσα διατήρησε πλήρη αυτονομία συμπεριφοράς. Κατά συνέπεια, το άρθρο 86 της Συνθήκης μπορούσε να εφαρμοστεί στην περίπτωση της.
- 132 Δεύτερον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ανάλυση των επιστροφών κατά την εξαγωγή στην οποία προβαίνει η Επιτροπή στηρίζεται σε εσφαλμένο αξίωμα, δηλαδή ότι οι επιστροφές δεν είναι συμβατές με τους στόχους της κοινής οργανώσεως της αγοράς ζαχάρως (παράγραφος 144 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως) και της κοινής αγοράς (παράγραφος 167, τρίτο εδάφιο, τρίτη περίπτωση, των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Με τη χορήγηση των επιστροφών η προσφεύγουσα επιδίωκε στην πραγμα-

τικότητα ένα διπλό στόχο: αφενός, να επιτραπεί στην πελατεία της να συνεχίσει να εξάγει μετριάζονταν τη διαρθρωτική δυσχέρεια την οποία προκαλούσε η κοινή οργάνωση της αγοράς ζαχάρεως και, αφετέρου, να ενθαρρυνθεί η πελατεία της να συνεχίσει να εφοδιάζεται στην Ιρλανδία και να υποστηρίζει την τοπική βιομηχανία παρά το υψηλότερο κόστος παραγωγής.

- 133 Η εκτίμηση της νομιμότητας των επιστροφών κατά την εξαγωγή από την Επιτροπή δεν στηρίζεται εντούτοις σε κανένα εσφαλμένο αξίωμα. Αφενός, η Επιτροπή δεν παρουσιάζει, στην προσβαλλόμενη απόφαση, το συμβατό των επιστροφών με την κοινή οργάνωση της αγοράς ζαχάρεως ως προϋπόθεση της νομιμότητάς τους. Η εκτίμηση του συμβατού τους με την κοινή οργάνωση της αγοράς ζαχάρεως (παράγραφος 144 των αιτιολογικών σκέψεων) είναι πράγματι ανεξάρτητη από τη διαπίστωση του εισάγοντος διακρίσεις χαρακτήρα τους. Ο ενδεχομένως εσφαλμένος χαρακτήρας της εκτιμήσεως αυτής δεν θίγει συνεπώς τη συλλογιστική βάσει της οποίας η Επιτροπή διαπιστώνει την παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης.
- 134 Αφετέρου, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να διατείνεται ότι το σύστημα των επιστροφών είναι συμβατό με τις αρχές που διέπουν την κοινή αγορά. Πράγματι, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 157 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως, «η πρακτική [της προσφεύγουσας] να χορηγεί εκπτώσεις για τις εξαγωγές επεξεργασμένης ζάχαρης σε άλλα κράτη μέλη είναι πιθανόν [είναι ικανή] να στρεβλώσει το εμπόριο τόσο της βιομηχανικής ζάχαρης όσο και των επεξεργασμένων ειδών διατροφής που περιέχουν σημαντική ποσότητα ζάχαρης, και κατ' αυτό τον τρόπο να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών». Η Επιτροπή ορθά επομένως θεώρησε ότι τέτοια πρακτική, εφαρμοζόμενη αδιάκοπα από το 1985 έως το 1995, είχε ως αποτέλεσμα να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές εντός της κοινής αγοράς (παράγραφος 167, τρίτο εδάφιο, τρίτη περίπτωση, των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 135 Τρίτον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι οι επιστροφές είναι συμβατές με το πρωτόκολλο αριθ. 30 σχετικά με την Ιρλανδία (JO 1972, L 73, σ. 182, στο εξής: πρωτόκολλο αριθ. 30), που είναι συνημμένο στην Πράξη περί των όρων προσχωρήσεως του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και περί των προσαρμογών των Συνθηκών (JO 1972, L 73, σ. 14), και εμπίπτουν, μετά την έναρξη της ισχύος της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξεως, στις διατάξεις της Συνθήκης περί Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής και εν προκειμένω στο άρθρο 130 Α της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρο 158 ΕΚ). Προσθέτει ότι οι επιστροφές κατά την εξαγωγή εμπίπτουν συγχρόνως στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της

Συνθήκης περί Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής και του άρθρου 90, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 86, παράγραφος 2, ΕΚ).

- 136 Πάντως, οι εν λόγω επιστροφές αποτελούν μέτρα λαμβανόμενα από επιχείρηση η οποία ασκεί τη δραστηριότητά της στον τομέα της ζαχαρώδους και δεν απορρέουν από πρωτοβουλία κράτους μέλους που δρα υπό την ιδιότητα αυτή. Εξάλλου, όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, το άρθρο 1 του κανονισμού 26 του Συμβουλίου, της 4ης Απριλίου 1962, περί εφαρμογής ορισμένων κανόνων του ανταγωνισμού στην παραγωγή και την εμπορία γεωργικών προϊόντων (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/001, σ. 35), ορίζει ότι το άρθρο 86 της Συνθήκης εφαρμόζεται στον τομέα της παραγωγής και της εμπορίας των γεωργικών προϊόντων που απαριθμούνται στο παράρτημα II της Συνθήκης (παράγραφος 115 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Τέλος, η προσφεύγουσα ουδέποτε ισχυρίστηκε ότι είναι επιχείρηση επιφορτισμένη με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή που έχουν χαρακτήρα δημοσιονομικού μονοπωλίου, κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Το επιχείρημά της είναι συνεπώς απορριπτέο.
- 137 Τέταρτον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι οι επιστροφές κατά την εξαγωγή δεν συνεπάγονταν διάκριση εις βάρος των πελατών βιομηχανικής ζαχαρώδους που εφοδίαζαν μόνον την ιρλανδική αγορά, δεδομένου ότι η κατάστασή τους δεν ήταν συγκρίσιμη με την κατάσταση της εξαγωγικής βιομηχανίας επεξεργασίας ζαχαρώδους. Μακράν του να αποτελούν εμπόδιο στις εισαγωγές, οι επιστροφές ενίσχυσαν αντίθετα την ολοκλήρωση της αγοράς, διευκολύνοντας τις εξαγωγές. Η συλλογιστική της Επιτροπής στηριζόταν στην πραγματικότητα στο ανακριβές αξίωμα ότι η ιρλανδική αγορά ήταν πλέον απομονωμένη. Προσάπτει επίσης στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη την πραγματική κατάσταση της αγοράς στην οποία ασκούσε τη δραστηριότητά της και τους περιορισμούς στους οποίους υπέκειτο. Στην πραγματικότητα, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τις επιστροφές κατά την εξαγωγή μόνον από την άποψη των αποτελεσμάτων τους επί του ανταγωνισμού στην Ιρλανδία, χωρίς να εκτιμήσει τη θετική τους επίπτωση επί των εξαγωγών εκτός Ιρλανδίας.
- 138 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι ο τρόπος εφαρμογής των επιστροφών κατά την εξαγωγή από την προσφεύγουσα μεταξύ 1985 και 1995 συνεπήγετο διπλή δυσμενή διάκριση (βλ. ανωτέρω σκέψη 125), μεταξύ των πελατών της προσφεύγουσας στην αγορά της βιομηχανικής ζαχαρώδους στην Ιρλανδία που εξήγαν ένα μέρος των μεταποιημένων προϊόντων τους εκτός Ιρλανδίας, αφενός, και μεταξύ των τελευταίων αυτών και των πελατών της προσφεύγουσας στην αγορά της βιομηχανικής ζαχαρώδους στην Ιρλανδία που διοχέτευαν την παραγωγή τους μόνο στην ιρλανδική αγορά, αφετέρου. Διαπίστωσε επίσης ότι η εφαρμογή των επι-

στροφών αυτών επεφύλασσε ένα οικονομικά αδικαιολόγητο μειονέκτημα, από άποψη ανταγωνισμού, στις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις της προσφεύγουσας που ήταν εγκατεστημένες εκτός Ιρλανδίας και στις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις συσκευασίας ζαχάρεως στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση στην Ιρλανδία ζαχάρεως, στο μέτρο που οι τελευταίες αυτές επιχειρήσεις ασκούσαν τη δραστηριότητά τους αποκλειστικά στην ιρλανδική αγορά.

- 139 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε το συνεπαγόμενο διπλή δυσμενή διάκριση αποτέλεσμα το οποίο επισημαίνεται με την προσβαλλόμενη απόφαση, προσπάθησε δε μόνο να αποδείξει ότι είναι οικονομικά δικαιολογημένο. Δεν αμφισβήτησε επίσης ότι οι εν λόγω επιστροφές σκοπό είχαν να εμποδίσουν τους εκτεθειμένους στον ανταγωνισμό ξένων επιχειρήσεων πελάτες της να εφοδιάζονται από αυτές. Αντίθετα, υπογράμμισε ότι η χορήγηση αυτών των επιστροφών κατά την εξαγωγή δεν είχε εμποδίσει ένα μέρος της οικείας ιρλανδικής βιομηχανίας να μεταφέρει τις δραστηριότητές της εκτός Ιρλανδίας. Υποστήριξε επίσης ότι τέτοιες επιστροφές ευνοούσαν τις εξαγωγές και ήταν επομένως συμβατές με τις αρχές που διέπουν την κοινή αγορά (βλ. ανωτέρω σκέψεις 132 και 134). Επιπλέον, η προσφεύγουσα, στα πλαίσια των επικρίσεών της όσον αφορά τη νομιμότητα του άρθρου 1, σημείο 5, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως (κατωτέρω σκέψεις 150 έως 172), αμφισβήτησε την ύπαρξη αδικαιολόγητης δυσμενούς διακρίσεως έναντι των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχάρεως στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως.
- 140 Χορηγώντας τέτοιες επιστροφές κατά την εξαγωγή κατά τον τρόπο που εκτίθεται στις παραγράφους 71 και 72 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως, η προσφεύγουσα εφάρμοσε στην πραγματικότητα άνισους όρους επί ισοδυνάμων παροχών, κατά παράβαση του άρθρου 86, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ', της Συνθήκης, φέροντας κατά τον τρόπο αυτό τους πελάτες της σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό. Τέτοια συμπεριφορά, με πολλαπλά εισάγοντα διακρίσεις αποτελέσματα, συνιστά καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως, κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης.
- 141 Πράγματι, οι μηχανισμοί της αγοράς αλλοιώθηκαν στο μέτρο που η προσφεύγουσα δεν καθόρισε την τιμή της βιομηχανικής ζαχάρεως λαμβάνοντας υπόψη τον νόμο της προσφοράς και της ζήτησεως στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία, αλλά λαμβάνοντας υπόψη τους δυνητικούς και ενεστώτες αγοραστές των πελατών της αναλόγως του τόπου τους (βλ., υπό την έννοια αυτή, προμνημονευθείσα απόφαση United Brands κατά Επιτροπής, σκέψεις 229 και 230).

- 142 Η διάκριση στην οποία προέβαινε έτσι η προσφεύγουσα μεταξύ των πελατών της, αναλόγως του αν εξήγαν ή όχι την παραγωγή τους, δεν μπορεί να δικαιολογηθεί, όπως αυτή διατείνεται, από τη διαφορά της καταστάσεως του καθενός από αυτούς από άποψη ανταγωνισμού.
- 143 Αφενός, η δικαιολογία αυτή δεν καλύπτει όλη την έκταση της δυσμενούς διακρίσεως η οποία επισημαίνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση. Η Επιτροπή υπογράμμισε πράγματι, χωρίς να αντικρουστεί επί του σημείου αυτού, ότι, επειδή οι επιστροφές κατά την εξαγωγή χορηγούνταν σε ορισμένες περιπτώσεις επί του συνόλου των αγορών ενός πελάτη χωρίς επαλήθευση εκ μέρους της προσφεύγουσας της ποσότητας ζαχάρεως που ήταν ενσωματωμένη στα τελικώς εξαγόμενα από τον εν λόγω πελάτη μεταποιημένα προϊόντα, ο τελευταίος αυτός επωφελούνταν επίσης από την επιστροφή αυτή για τις πωλήσεις του στην ιρλανδική αγορά (παράγραφος 141 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 144 Αφετέρου, όπως διευκρινίζει η Επιτροπή στην παράγραφο 140 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως, ο μη εξαγωγέας πελάτης της προσφεύγουσας υπόκειται και αυτός στον ανταγωνισμό των εγκατεστημένων στα λοιπά κράτη μέλη επιχειρηματιών, λαμβανομένης υπόψη της αυξανόμενης παρουσίας ξένων προϊόντων στην ιρλανδική αγορά των προϊόντων για την παραγωγή των οποίων χρησιμοποιείται ζάχαρη.
- 145 Έστω και αν η προσφεύγουσα δεν αποδίδει επί του σημείου αυτού καμία σημασία στην προσφυγή της, πρέπει επίσης να υπογραμμιστεί ότι η Επιτροπή δεν αρκέστηκε να επισημάνει τον εισάγοντα διακρίσεις χαρακτήρα των επιστροφών κατά την εξαγωγή για να διαπιστώσει ότι ήταν αντίθετες προς το άρθρο 86 της Συνθήκης. Απέδειξε επίσης ότι η χορήγησή τους έφερε σε μειονεκτική θέση από άποψη ανταγωνισμού τις εγκατεστημένες εκτός Ιρλανδίας ανταγωνίστριες επιχειρήσεις της προσφεύγουσας στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως. Ορθά επισήμανε ότι αυτή η πρακτική της προσφεύγουσας «να χορηγεί εκπτώσεις για τις εξαγωγές επεξεργασμένης ζάχαρης σε άλλα κράτη μέλη [ήταν] πιθανόν να στρεβλώσει το εμπόριο τόσο της βιομηχανικής ζάχαρης όσο και των επεξεργασμένων ειδών διατροφής που περιέχουν σημαντική ποσότητα ζάχαρης, και κατ' αυτόν τον τρόπο να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών» (παράγραφος 157 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως).

- 146 Η προσφεύγουσα δεν μπορεί επίσης να προσάψει στην Επιτροπή ότι προέβη σε εσφαλμένη εκτίμηση του αποτελέσματος των επιστροφών κατά την εξαγωγή επί της απομονώσεως της ιρλανδικής αγοράς, ούτε να υποστηρίξει ότι η ανάλυση της Επιτροπής προϋποθέτει την απουσία, από άποψη τιμών, εμποδίων στην εισαγωγή ζαχάρεως στην Ιρλανδία.
- 147 Αφενός, διαπιστώνεται ότι με λιγότερο από 5 % της βιομηχανικής ζαχάρεως εισαγόμενο στην ιρλανδική αγορά, δύσκολα μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι προέβη σε εσφαλμένη εκτίμηση της δομής της αγοράς αυτής χαρακτηρίζοντάς την απομονωμένη. Πρέπει να υπομνηστεί συναφώς ότι η προσφεύγουσα ουδόλως αμφισβήτησε την παρουσίαση των μεριδίων της αγοράς που κατείχαν οι διάφοροι επιχειρηματίες οι οποίοι ασκούσαν τη δραστηριότητά τους στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία κατά την υπό εξέταση περίοδο. Χορηγώντας το εν λόγω πλεονέκτημα στους εξαγωγείς πελάτες της όσον αφορά τον εφοδιασμό τους σε βιομηχανική ζάχαρη, η προσφεύγουσα απέτρεψε κατά τον τρόπο αυτό εκείνους μεταξύ των πελατών της που ήταν οι πλέον ανοικτοί στο διακρατικό εμπόριο από το να καταφεύγουν για τον εφοδιασμό τους σε εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη ανταγωνιστικές επιχειρήσεις. Το ένα από τα αποτελέσματα της χορηγήσεως των επιστροφών κατά την εξαγωγή ήταν συνεπώς η διατήρηση, αν όχι η ενίσχυση, της απομονώσεως της αγοράς βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία.
- 148 Αφετέρου, εφόσον η Επιτροπή έλαβε ορθά υπόψη το αποτέλεσμα των επιστροφών κατά την εξαγωγή επί του ανταγωνισμού στην Ιρλανδία, αγορά στην οποία η προσφεύγουσα κατείχε δεσπόζουσα θέση, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλείται οποιοδήποτε θετικό αποτέλεσμα των επιστροφών αυτών επί του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά λόγω των εξαγωγών εκτός Ιρλανδίας τις οποίες ευνοούν. Διότι, τόσο έναντι των πελατών της προσφεύγουσας που δεν εξαγουν μεταποιημένα προϊόντα με βάση τη ζάχαρη εκτός Ιρλανδίας όσο και έναντι των λοιπών δυνητικών προμηθευτών βιομηχανικής ζαχάρεως για τους εξαγωγείς πελάτες της προσφεύγουσας, η χορήγηση των επιστροφών κατά την εξαγωγή στρεβλώνει τον φυσιολογικό ανταγωνισμό (παράγραφος 157 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Έναντι των τελευταίων, η χορήγηση τέτοιων επιστροφών δεν επιτρέπει στους λοιπούς δυνητικούς προμηθευτές να ανταγωνιστούν, επί δικαίας βάσεως, τις παροχές που προσφέρει η προσφεύγουσα στους εξαγωγείς πελάτες της. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή απέδειξε ότι οι επιστροφές κατά την εξαγωγή συνιστούσαν εμπόδιο για τις εισαγωγές βιομηχανικής ζαχάρεως στην Ιρλανδία, στο μέτρο που οι επιστροφές αυτές επέτειναν την απομόνωση της ιρλανδικής αγοράς (παράγραφος 144 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως).

149 Η προσφεύγουσα δεν κατόρθωσε συνεπώς να αποδείξει έστω την ελάχιστη πλάνη κατά την εκτίμηση της νομιμότητας των επιστροφών κατά την εξαγωγή στην προσβαλλόμενη απόφαση. Πρέπει συνεπώς να απορριφθούν τα επιχειρήματα που προέβαλε για να αμφισβητήσει τη νομιμότητα του άρθρου 1, σημείο 4, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως.

— Εφαρμογή εισαγουσών διακρίσεις τιμών έναντι των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχάρως

150 Κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, «από το 1993 [η προσφεύγουσα] καθορίζει τις τιμές κατά τρόπο που εισάγει διακρίσεις σε βάρος των ανταγωνιστών της στον τομέα της συσκευασίας ζάχαρης οι οποίοι προμηθεύονταν (...) τη βιομηχανική ζάχαρή τους [από αυτήν]» (άρθρο 1, σημείο 5). Στην παράγραφο 73 των αιτιολογικών σκέψεων, η Επιτροπή αναφέρει ότι διοχετεύθηκε στην αγορά προοριζόμενη για λιανική πώληση ζάχαρη υπό νέα εμπορικά σήματα, από τέσσερις επιχειρήσεις συσκευασίας ζαχάρως, των οποίων οι δύο σημαντικότερες ήταν η Gem Pack και η Burcom Ltd (στο εξής: Burcom). Ο κατάλογος τιμών όμως της ακατέργαστης βιομηχανικής ζαχάρως της προσφεύγουσας στις 30 Ιουνίου 1994 αποκαλύπτει ότι μόνον οι πελάτες της προσφεύγουσας, που ήταν ανταγωνίστριες επιχειρήσεις συσκευασίας ζαχάρως, δεν έτυχαν καμίας εκπτώσεως επί της τιμής της βιομηχανικής ζαχάρως για το εμπόριό τους στην Ιρλανδία (παράγραφος 74 των αιτιολογικών σκέψεων), ενώ η Gem Pack έτυχε εκπτώσεως κατά το 1993 όταν ακόμη δεν την ανταγωνιζόταν (παράγραφος 75 των αιτιολογικών σκέψεων). Η Επιτροπή υπογραμμίζει επίσης την απουσία διαφάνειας των «εγχώριων» αυτών εκπτώσεων, των οποίων οι συνθήκες χορηγήσεως δεν είναι συνάρτηση ούτε του όγκου των αγορών ούτε της αποστάσεως μεταξύ του πελάτη και της προσφεύγουσας (παράγραφος 77 των αιτιολογικών σκέψεων). Στην παράγραφο 143 των αιτιολογικών σκέψεων, η Επιτροπή επισήμανε το αρνητικό επί του ανταγωνισμού αποτέλεσμα των επιστροφών κατά την εξαγωγή έναντι των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχάρως, στο μέτρο του εφοδιασμού τους σε βιομηχανική ζάχαρη από την προσφεύγουσα. Η Επιτροπή συνάγει από το σύνολο των διαπιστώσεων αυτών ότι «μολονότι το σύστημα [της προσφεύγουσας] όσον αφορά τις επιστροφές κατά την εξαγωγή δεν έχει ενδεχομένως ως κύριο στόχο την εισαγωγή διακρίσεων σε βάρος των ανταγωνιστών της στον τομέα της συσκευασίας ζάχαρης, το σύστημα των πρόσθετων εκπτώσεων στρέφεται ενεργά εναντίον τους. [Η προσφεύγουσα] όχι μόνον εφαρμόζει άνισους όρους για ισοδύναμες παροχές αλλά δεν έχει και κανένα επιχειρήμα που να μην φαίνεται ως μία εκ των υστέρων προσπάθεια να δικαιολογήσει αυτή την εισαγωγή διακρίσεων σε βάρος των ανταγωνιστών της. Οι λόγοι που προέβαλε [η προσφεύγουσα] για να εξηγήσει τη χορήγηση εκπτώσεων σε νέες και γρήγορα αναπτυσσόμενες επιχειρήσεις θα ίσχυαν [επίσης] τουλάχιστον σε δύο περιπτώσεις [σε δύο από τις εταιρίες συσκευασίας ζαχάρως]» (παράγραφος 145 των αιτιολογικών σκέψεων). Η Επιτροπή επιμένει επίσης στην έλλειψη διαφάνειας τέτοιου συστήματος εκπτώσεων και στον εισάγοντα δυσμενείς διακρίσεις χαρακτήρα του (παράγραφος 150 των αιτιολογικών σκέψεων).

- 151 Αν και η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε ειδικά το εισάγον δυσμενείς διακρίσεις αποτέλεσμα της χορηγήσεως των επιστροφών κατά την εξαγωγή έναντι των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχάρεως στο οποίο αναφέρεται η παράγραφος 143 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. ανωτέρω σκέψη 139), υποστηρίζει απεναντίας ότι το σύστημα καθορισμού των τιμών της στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως δεν είχε ως στόχο να μεταχειριστεί κατά τρόπο εισάγοντα δυσμενή διάκριση τις επιχειρήσεις συσκευασίας που ήταν σε ανταγωνιστική θέση με την προσφεύγουσα στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως και οι οποίες εφοδιάζονταν σε βιομηχανική ζάχαρη από αυτήν.
- 152 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, πρώτον, ότι η Επιτροπή υποπίπτει σε πλάνη εξομολώνοντας, στην παράγραφο 147 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως, τον καθορισμό των τιμών της βιομηχανικής ζαχάρεως με συμπεριφορά παρόμοια εκείνης την οποία αφορούσε η απόφαση 88/518/ΕΟΚ, της 18ης Ιουλίου 1988, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 86 της συνθήκης ΕΟΚ (IV/30.178 — Napier Brown — British Sugar) (ΕΕ L 284, σ. 41, στο εξής: απόφαση Napier Brown — British Sugar), διότι δεν εφάρμοσε πολιτική αποσκοπούσα στην επίσπευση της εξαφανίσεως των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας από την αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως (παράγραφος 158 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η Επιτροπή δεν απέδειξε άλλωστε ότι εφαρμοζόταν πράγματι τέτοια πολιτική εν προκειμένω.
- 153 Η προσφεύγουσα προσάπτει επίσης στην Επιτροπή ότι στηρίζεται αποκλειστικά στον κατάλογο των τιμών της για την ακατέργαστη βιομηχανική ζάχαρη που ίσχυε στις 30 Ιουνίου 1994 (βλ. παράγραφο 74 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Εξηγεί ότι ο αριθμός των επιχειρήσεων συσκευασίας στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως αυξήθηκε από το 1993 και μετέπειτα. Το μερίδιο της αγοράς που κατείχαν ανήλθε από 5 % κατά το 1993 σε 12 % κατά το 1996. Επιπλέον, υπογραμμίζει ότι χορήγησε εκπτώσεις σε ανταγωνίστριες επιχειρήσεις συσκευασίας, ιδίως σε δύο μεταξύ αυτών, τις Gem Pack και Burcom, εκπτώσεις που δεν ήταν συνάρτηση των αγορασθεισών ποσοτήτων.
- 154 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται επίσης ότι, έστω και αν η πρακτική καθορισμού των τιμών της είχε ως στόχο να μεταχειριστεί κατά τρόπο συνιστώντα δυσμενή διάκριση τις ανταγωνίστριες επιχειρήσεις συσκευασίας ζαχάρεως στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως, οι οποίες εφοδιάζονταν σε βιομηχανική ζάχαρη από αυτήν, τέτοια δυσμενής διάκριση ήταν εντούτοις δικαιολογημένη από τη θεμελιώδη διαφορά που υπάρχει μεταξύ των επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχάρεως, αφενός, και της μεταποιητικής βιομηχανίας, υπό την ιδιότητά της ως αγοραστή βιομηχανικής ζαχάρεως, αφετέρου. Διότι, μόνον η κατανάλωση της τελευταίας

περιορίζει τον διαρθρωτικό υπερεφοδιασμό της προσφεύγουσας, παρέχοντάς της επομένως μια υπηρεσία που δεν της παρείχαν οι επιχειρήσεις συσκευασίας. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει συναφώς ότι, για την εφαρμογή του άρθρου 86 της Συνθήκης, ο ισοδύναμος χαρακτήρας της συναλλαγής δεν καθορίζεται μόνον από τη φύση του πωλουμένου προϊόντος ή από το κόστος εφοδιασμού που φέρει ο προμηθευτής.

155 Δεύτερον, η προσφεύγουσα αμφισβητεί τη δυνατότητα εφαρμογής της απαγορεύσεως κάθε διακρίσεως, κατά την έννοια του άρθρου 86, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ', της Συνθήκης, σε περιπτώσεις όπως η προκειμένη, στις οποίες οι εμπορικά συναλλασσόμενοι με την επιχείρηση που υποτίθεται ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση συνάπτουν συναλλαγές διαφορετικής φύσεως και ασκούν δραστηριότητα σε διαφορετικές αγορές προϊόντων. Οι επιχειρήσεις συσκευασίας δεν είχαν συνελπώς περιέλθει σε μειονεκτική θέση από άποψη ανταγωνισμού σε σχέση με τη μεταποιητική βιομηχανία που παρήγε είδη διατροφής και ποτά. Εφόσον δεν περιήρχετο σε μειονεκτική θέση από άποψη ανταγωνισμού ο συμβαλλόμενος που δεν ετύγχανε ευνοϊκής μεταχειρίσεως, η διαφορετική μεταχείριση των εμπορικά συναλλασσομένων δεν δημιουργούσε εμπόδια στον ανταγωνισμό και είναι άνευ σημασίας από την άποψη αυτή.

156 Τρίτον, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι αλλοίωσε το περιεχόμενο των αιτιάσεων που είχε διατυπώσει έναντι αυτής με την προσβαλλόμενη απόφαση. Αφενός, αφού αρχικά έκρινε ότι οι επιχειρήσεις συσκευασίας ζαχάρεως είχαν περιέλθει σε μειονεκτική θέση από άποψη ανταγωνισμού σε σχέση προς την προσφεύγουσα, θεωρεί τώρα ότι αυτό ισχύει σε σχέση προς τους λοιπούς πελάτες της προσφεύγουσας. Αφετέρου, αξιολογεί τη συμπεριφορά της προσφεύγουσας βάσει του αντικειμένου της και όχι πλέον βάσει των αποτελεσμάτων της. Δεδομένου όμως ότι το αντικείμενο και το αποτέλεσμα μιας συμπεριφοράς δεν συνιστούν σωρευτικές προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 86 της Συνθήκης (απόφαση του Δικαστηρίου της 30ής Ιουνίου 1966, 56/65, Société Technique Minière, Συλλογή τόμος 1965-1968, σ. 313), οι αιτιολογικές σκέψεις μιας αποφάσεως που αναφέρονται στην εξέταση των προϋποθέσεων αυτών δεν μπορεί να είναι ούτε όμοιες ούτε εναλλάξιμες. Η προσφεύγουσα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, και αν υποτεθεί ότι οι νέοι ισχυρισμοί της Επιτροπής είναι αποδεδειγμένοι, πράγμα το οποίο αμφισβητεί, συνιστούν εν πάση περιπτώσει νέους ισχυρισμούς και επομένως είναι απαράδεκτοι.

157 Αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η Επιτροπή απέδειξε ότι, αφενός, η προσφεύγουσα είχε εφαρμόσει στις επιχειρήσεις συσκευασίας ζαχάρεως που ήταν ανταγωνιστριές της στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως τιμές εισάγουσες διακρίσεις για τη βιομηχανική ζάχαρη, όχι μόνο βάσει του καταλόγου τιμών της βιομηχανικής της ζαχάρεως που ίσχυε στις 30 Ιουνίου 1994 (παράγραφος 74 των αιτιολογικών σκέψεων), αλλά επίσης βάσει του περιεχομένου

εγγράφων της προσφεύγουσας που ανέφεραν την αλλαγή στάσεώς της έναντι δύο πελατών της, της Gem Pack και της Burcom, πριν αυτές διαθέσουν ζάχαρη με δικό τους σήμα στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχαρώς και μετά την ενέργεια αυτή (παράγραφος 75 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως), και, αφετέρου, είχε χορηγήσει επιστροφές κατά την εξαγωγή στους πελάτες της που εξήγγαν τα μεταποιημένα προϊόντα τους με βάση τη ζάχαρη εκτός Ιρλανδίας.

- 158 Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι ο κατάλογος τιμών της που ίσχυε στις 30 Ιουνίου 1994 δεν αντιστοιχούσε στις πράγματι εφαρμοζόμενες τιμές στην αγορά της βιομηχανικής ζαχαρώς (παράγραφος 75 των αιτιολογικών σκέψεων). Τα επιχειρήματα και παραδείγματα που προέβαλε στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας δεν είναι καθεαυτά ικανά να αλλοιώσουν την αποδεικτική αξία του καταλόγου αυτού.
- 159 Αφενός, η αναφορά στην αύξηση του μεριδίου της αγοράς των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχαρώς στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχαρώς μεταξύ 1993 και 1996 στερείται κάθε σημασίας ενόψει της αποδείξεως της πραγματικότητας των διαπιστώσεων που απορρέουν από τον κατάλογο της 30ής Ιουνίου 1994. Δεν έχει πράγματι ιδιαίτερη σημασία να διαπιστωθεί αν το μερίδιό τους της αγοράς αυξήθηκε ή όχι μετά το 1993, εφόσον πρόκειται να καθοριστεί αν η Επιτροπή απέδειξε πράγματι ότι η προσφεύγουσα είχε εφαρμόσει στις επιχειρήσεις αυτές ένα καθεστώς εισαγωγικών διακρίσεις τιμών για τη βιομηχανική ζάχαρη.
- 160 Επιπλέον, από την απάντηση της προσφεύγουσας επί γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι δεν είναι σε θέση να αποδείξει την αύξηση του μεριδίου της αγοράς των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχαρώς, στην οποία αναφέρεται στο πλαίσιο της παρούσας προσφυγής. Προσκόμισε έτσι πίνακα καταρτισθέντα από την εταιρία Nielsen, ο οποίος εμφανίζει τα αντίστοιχα μερίδια της αγοράς της Gem Pack και της Gold Seal για τα έτη 1995, 1996, 1997 και 1998. Ο πίνακας αυτός δεν φέρει εντούτοις ημερομηνία και δεν διευκρινίζει για ποια αγορά πρόκειται. Στο φύλλο επικαλύψεως του εν λόγω πίνακα, το οποίο δεν φέρει επίσης ημερομηνία και έχει τον τίτλο «στον έχοντα έννομο συμφέρον», αναγράφονται μόνον τα εξής: «Η AC Nielsen είναι η σημαντικότερη στον κόσμο εταιρία μελέτης της αγοράς με κύκλο εργασιών 1,4 δισεκατομμύρια USD και γραφεία σε περισσότερες από 100 χώρες. Τα συνημμένα στοιχεία σχετικά με τα μερίδια της αγοράς απορρέουν από μελέτες της AC Nielsen σχετικά με το λιανικό εμπόριο στην Ιρλανδία. Οι μελέτες αυτές διενεργήθηκαν κατά τις μνημονευόμενες στο συνημμένο έγγραφο περιόδους». Η προσφεύγουσα αναφέρεται εξάλλου, στην απάντησή της, στους δικούς της

αριθμούς σχετικά με τις πωλήσεις, χωρίς εντούτοις να προσκομίζει συναφώς το ελάχιστο αποδεικτικό στοιχείο. Πέρα από την περιορισμένη αποδεικτική αξία που πρέπει να αποδοθεί στα προσκομισθέντα από την προσφεύγουσα στοιχεία, διαπιστώνεται ότι οι αριθμοί που εμφανίζονται στον καταρτισθέντα από την εταιρία AC Nielsen πίνακα δεν ανταποκρίνονται προς εκείνους που παρουσίασε η προσφεύγουσα στην προσφυγή της και σύμφωνα με τους οποίους το μερίδιο της αγοράς των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχάρεως στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως ανήλθε από 3 % κατά το 1993 σε 11 % κατά το 1996. Ο πίνακας της εταιρίας Nielsen όχι μόνο δεν αναφέρεται στο μερίδιο της αγοράς για το 1993, αλλά εμφανίζει μερίδιο της αγοράς 9,4 % για το 1996.

- 161 Αφετέρου, οι εκπτώσεις που η προσφεύγουσα παραχώρησε, κατά τους ισχυρισμούς της, στην Gem Pack και στην Burcom δεν επιβεβαιώνονται επίσης από τα στοιχεία που προσκομίζει συναφώς η προσφεύγουσα. Πρόκειται πράγματι για αλληλογραφία μεταξύ της προσφεύγουσας και της SDL σε περίοδο πριν από εκείνη κατά την οποία η Gem Pack και η Burcom άρχισαν τη δραστηριότητα συσκευασίας ζαχάρεως, αλληλογραφία ίδιας φύσεως που ουδόλως επιβεβαιώνει τη χορήγηση εκπτώσεων παρόμοιων με εκείνες που χορηγήθηκαν στους λοιπούς πελάτες της προσφεύγουσας στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως, διότι εμφανίζει μόνον το ποσό της εν λόγω εκπτώσεως ή αναφέρεται απλώς σε διαπραγματεύσεις, ή ακόμη σε συγκεχυμένες διευκρινίσεις στις οποίες η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι εκπτώσεις, καταχωρημένες ως επιστροφές κατά την εξαγωγή στον κατάλογο των πελατών της SDL, δεν αποτελούν επιστροφές (βλ. προσφυγή, παραγράφους 94 έως 96).
- 162 Υπό τις συνθήκες αυτές, η χορήγηση εισαγωγικών διακρίσεις εκπτώσεων επί των τιμών στους πελάτες της προσφεύγουσας στην δαγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως από το 1993, αναλόγως του αν οι πελάτες αυτοί ήταν ή όχι ανταγωνίστριες επιχειρήσεις συσκευασίας ζαχάρεως στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως, έχει επαρκώς αποδειχθεί με την προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφοι 74 έως 76, 143, 145 έως 150, 158 των αιτιολογικών σκέψεων και άρθρο 1, σημείο 5 του διατακτικού).
- 163 Η προσφεύγουσα δεν μπορεί επίσης να υποστηρίξει ότι τέτοιος καθορισμός τιμών δεν συνιστά καταχρηστική πρακτική κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης και, ειδικότερα, του άρθρου 86, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ', της Συνθήκης.

- 164 Αφενός, πρέπει να απορριφθεί η διάκριση στην οποία προβαίνει η προσφεύγουσα μεταξύ των προσφερομένων στους πελάτες της παροχών βάσει του αποτελέσματος που αυτές έχουν επί της δικής της θέσεως στην αγορά. Τέτοια συλλογιστική συνεπάγεται πράγματι ότι όμοιες παροχές στο εμπορικό επίπεδο, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων, δεν είναι ισοδύναμες κατά την έννοια του άρθρου 86, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ', της Συνθήκης, εφόσον εντάσσονται ή όχι, για οποιοδήποτε λόγο, στους οικονομικούς στόχους που έθεσε η κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση. Τέτοιος ορισμός δεν είναι συμβατός με εκείνον που γίνεται δεκτός από τη νομολογία όσον αφορά τις ισοδύναμες παροχές στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 86, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ', της Συνθήκης, εφόσον δύο αγοραστές ίδιας ποσότητας του ίδιου προϊόντος καταβάλλουν διαφορετική τιμή αναλόγως του αν είναι ή όχι ανταγωνιστές του προμηθευτή τους σε άλλη αγορά (βλ. υπό την έννοια αυτή προμνημονευθείσα απόφαση Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 90). Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι οι αγορές των πελατών που δεν ήταν επιχειρήσεις συσκευασίας ζαχάρεως ήταν περισσότερο ικανές να μειώσουν τη διαρθρωτική υπερπαραγωγή της, εκτός αν θεωρηθεί ότι οι αγορές των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχάρεως την εμποδίζουν να διοχετεύει η ίδια αυτές τις ποσότητες ζαχάρεως στη λιανική αγορά ζαχάρεως, πράγμα που θα απεδείκνυε ότι εκμεταλλεύεται τη δεσπόζουσα θέση της στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως για να φέρει σε μειονεκτική θέση ανταγωνιστικές επιχειρήσεις σε μία αγορά παράγωγων προϊόντων. Επισημαίνεται το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι οι παροχές που προσφέρονται στους πελάτες της που είναι επιχειρήσεις συσκευασίας ζαχάρεως και στους λοιπούς πελάτες της είναι, κατά τα λοιπά, εντελώς όμοιες στο εμπορικό επίπεδο, λαμβανομένων υπόψη όλων των συνθηκών.
- 165 Αφετέρου, η πρωτοτυπία της εν λόγω πρακτικής συνίσταται βέβαια στο ότι εφαρμόστηκε στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως και παρήγαγε τα αρνητικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματά της στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως, στην οποία η προσφεύγουσα και οι επιχειρήσεις συσκευασίας ζαχάρεως που είναι πελάτες της έχουν ανταγωνιστική σχέση, αλλά η ιδιαιτερότητα αυτή δεν αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 86, δεύτερη παράγραφος, στοιχείο γ', της Συνθήκης.
- 166 Το Δικαστήριο διευκρίνισε πράγματι ότι μια επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση σε αγορά πρώτων υλών δεν μπορεί να καταχράται της δεσπόζουσας θέσεώς της στην αγορά αυτή για να διευκολύνει την είσοδό της σε αγορά παραγώγων προϊόντων στα οποία περιλαμβάνονται οι εν λόγω πρώτες ύλες, θίγοντας την ανταγωνιστική θέση των άλλων επιχειρηματιών που ασκούν τη δραστηριότητά τους στην τελευταία αυτή αγορά, αρνούμενη παραδείγματος χάριν να τους προμηθεύσει τις αναγκαίες πρώτες ύλες για τις δραστηριότητές τους στη δεύτερη αγορά (απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Μαρτίου 1974, 6/73 και 7/73, Istituto Chemioterapico Italiano και Commercial Solvents κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 113, σκέψη 25). Αν και

η μη χορήγηση παρόμοιων εκπτώσεων στους λοιπούς αγοραστές βιομηχανικής ζαχάρεως δεν αντιστοιχεί σε άρνηση εφοδιασμού, διαπιστώνεται εντούτοις ότι η αρχή της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσεως σε μια αγορά με σκοπό να επηρεαστεί ο ανταγωνισμός σε άλλη αγορά έχει ήδη καθιερωθεί. Εν προκειμένω, διαπιστώνεται επιπλέον ότι η εν λόγω επιχείρηση κατείχε δεσπόζουσα θέση και στις δύο οικείες αγορές.

167 Κατά τη νομολογία, εμπίπτει στο άρθρο 86 της Συνθήκης το γεγονός ότι μια επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση σε ορισμένη αγορά επιφύλαξε αποκλειστικά για αυτήν, χωρίς αντικειμενική ανάγκη, μια επικουρική ή παράγωγη δραστηριότητα σε αγορά συναφή αλλά διακεκομμένη, όπου δεν κατείχε δεσπόζουσα θέση, με κίνδυνο την εξάλειψη κάθε ανταγωνισμού στην αγορά αυτή (προμνημονευθείσα απόφαση Tetra Pak κατά Επιτροπής, σκέψεις 115 και 186, και απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Νοεμβρίου 1996, C-333/94, Tetra Pak κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-5951, σκέψη 24 επ.). Δύο στοιχεία δικαιολογούν την εφαρμογή της νομολογίας αυτής στην προκειμένη περίπτωση. Πρώτον, υπάρχει αναμφισβήτητη συνάφεια μεταξύ των αγορών της βιομηχανικής ζαχάρεως και της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως. Δεύτερον, η προσφεύγουσα κατέχει επίσης δεσπόζουσα θέση στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως, πράγμα που ούτε καν αμφισβήτησε στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας. Η ενδεχόμενη απουσία ανταγωνισμού μεταξύ των πελατών της προσφεύγουσας που τυγχάνουν των εκπτώσεων και των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχάρεως δεν αποκλείει την εφαρμογή του άρθρου 86, δεύτερη παράγραφος, στοιχείο γ', της Συνθήκης, εφόσον η επικρινόμενη εισάγουσα διακρίσεις πρακτική παράγει αρνητικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματα έναντι των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχάρεως στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως.

168 Η προσφεύγουσα δεν μπορεί επίσης να διατείνεται ότι η Επιτροπή μεταβάλλει τώρα τις αιτιάσεις της που της απηύθυνε με την προσβαλλόμενη απόφαση, επισημαίνοντας ότι οι εταιρίες συσκευασίας ζαχάρεως ήταν σε ανταγωνιστική θέση με αυτή στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως. Διότι όπως αναφέρεται ανωτέρω στη σκέψη 125, στα πλαίσια της εκτιμήσεως της νομιμότητας των επιστροφών κατά την εξαγωγή, η Επιτροπή τόνισε το εισάγον διακρίσεις αποτέλεσμα των εκπτώσεων επί των τιμών στην αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως έναντι της ανταγωνιστικής θέσεως των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχάρεως στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως, λαμβάνοντας άμεσα θέση επί της ανταγωνιστικής σχέσεως που υπήρχε μεταξύ της προσφεύγουσας και των τελευταίων (παράγραφος 143 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Δεν μπορεί επομένως να τίθεται ζήτημα μεταβολής των αιτιάσεων που περιλαμβάνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση.

169 Το γεγονός ότι γίνεται ρητή αναφορά στην ανταγωνιστική αυτή σχέση μόνο στην παράγραφο 143 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως σχετικά με τις επιστροφές κατά την εξαγωγή ουδόλως μεταβάλλει την ανωτέρω εκτίμηση. Πράγματι, η διαπίστωση αυτή ισχύει επίσης για τις εγχώριες εκπτώσεις των οποίων δεν έτυχαν οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις συσκευασίας ζαχαρώδους και στις οποίες αναφέρονται οι παράγραφοι 145 επ. των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η Επιτροπή διευκρινίζει άλλωστε ρητώς στην παράγραφο 145 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι «μολονότι το σύστημα [της προσφεύγουσας] όσον αφορά τις επιστροφές κατά την εξαγωγή δεν έχει ενδεχομένως ως κύριο στόχο την εισαγωγή διακρίσεων σε βάρος των ανταγωνιστών της στον τομέα της συσκευασίας ζάχαρης, το σύστημα των πρόσθετων εκπτώσεων στρέφεται ενεργά εναντίον τους». Ομοίως, η αναφορά, στην παράγραφο 147 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως, στην υπόθεση που οδήγησε στην έκδοση της αποφάσεως *Napier Brown — British Sugar*, με την οποία η Επιτροπή καταδίκασε τον ίδιο τύπο καταχρηστικής πρακτικής που εφαρμόστηκε σε ορισμένη αγορά και παρήγε τα αρνητικά για τον ανταγωνισμό αποτελέσματά της σε άλλη αγορά, παρείχε επίσης μια ένδειξη στην προσφεύγουσα σχετικά με τη φύση της μειονεκτικής θέσεως από άποψη ανταγωνισμού των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχαρώδους, στην οποία τους έφερε αυτή η εισάγουσα διακρίσεις πρακτική μέσω των τιμών που εφαρμόζονταν στην αγορά της βιομηχανικής ζαχαρώδους. Τέλος, στην παράγραφο 158 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως διευκρινίζεται ότι «οι προσπάθειες [της προσφεύγουσας] να περιορίσει τον ανταγωνισμό των άλλων εταιριών συσκευασίας ζάχαρης επηρέασαν επίσης το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Από τις εταιρίες συσκευασίας ζάχαρης που άρχισαν να ανταγωνίζονται [την προσφεύγουσα] στα μέσα του 1993, η μία (ASI) χρησιμοποιούσε μόνον εισαγόμενη ζάχαρη, μία (Bucorn) χρησιμοποιούσε εισαγόμενη ζάχαρη και ιρλανδική ζάχαρη και οι υπόλοιπες χρησιμοποιούσαν μόνο ιρλανδική ζάχαρη. Οι συνολικές προσπάθειες [της προσφεύγουσας] να παρεμποδίσει την ανάπτυξη του ανταγωνισμού στη λιανική αγορά της Ιρλανδίας, με στόχο (όπως στην υπόθεση *Napier Brown — British Sugar*) ή αναμενόμενο αποτέλεσμα τον εκτοπισμό των ανταγωνιστών από την αγορά, ενδέχεται να επηρεάσουν τη δομή του ανταγωνισμού και του εμπορίου στην κοινή αγορά, και ως εκ τούτου το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών κατά την έννοια του άρθρου 86».

170 Επιπλέον, τα επιχειρήματα που αντλεί η προσφεύγουσα από τη σύγκυση μεταξύ του αντικείμενου και του αποτελέσματος της εν λόγω πρακτικής είναι απορριπτέα, στο μέτρο κατά το οποίο, όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, το άρθρο 86 της Συνθήκης δεν διακρίνει μεταξύ του αντικείμενου και του αποτελέσματος και κατά το οποίο γίνεται αναφορά τόσο στο αρνητικό για τον ανταγωνισμό αντικείμενο όσο και στο αρνητικό για τον ανταγωνισμό αποτέλεσμα της πρακτικής αυτής στην προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 158 των αιτιολογικών σκέψεων). Πρέπει να υπομνησθεί επίσης ότι, για να είναι ικανή μια συμπεριφορά να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ

κρατών μελών, δεν είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι η επικρινόμενη αυτή συμπεριφορά επηρέασε πράγματι αισθητά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών· αρκεί να αποδειχθεί ότι η συμπεριφορά αυτή είναι ικανή να έχει τέτοιο αποτέλεσμα. Προκειμένου λοιπόν για περιπτώσεις καταχρηστικής πρακτικής στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 86 της Συνθήκης, για να εκτιμηθεί αν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών μπορεί να επηρεαστεί αισθητά από την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι συνέπειες που απορρέουν για τη διάρθρωση του πραγματικού ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς (βλ. προμνημονευθείσα απόφαση *Compagnie maritime belge transport* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 201 και 203 και μνημονεύομενη νομολογία). Αυτή ακριβώς τη συλλογιστική ακολουθεί η Επιτροπή στην παράγραφο 158 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. ανωτέρω σκέψη 169).

171 Κατά συνέπεια, ορθά η Επιτροπή συνέκρινε την εισάγουσα διακρίσεις πρακτική της προσφεύγουσας έναντι των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχαρώδους προς την πρακτική της *British Sugar* λόγω της οποίας η Επιτροπή επέβαλε κυρώσεις με την απόφασή της *Napier Brown — British Sugar*.

172 Πρέπει επομένως να απορριφθούν τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας που αντλούνται από τον παράνομο χαρακτήρα του άρθρου 1, σημείο 5, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Όσον αφορά την αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχαρώδους

— Συνοριακές εκπτώσεις

173 Σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση, η προσφεύγουσα χορήγησε, μεταξύ 1986 και 1988, ειδική έκπτωση σε ορισμένους λιανοπωλητές εγκατεστημένους στη συνοριακή περιοχή μεταξύ Ιρλανδίας και Βόρειας Ιρλανδίας (άρθρο 1, σημείο 1). Η Επιτροπή αναφέρει έτσι, στο τμήμα της αποφάσεως υπό τον τίτλο «εισαγωγές από τη Βόρεια Ιρλανδία», ότι η προσφεύγουσα, για να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό από τις εισαγωγές της παραγόμενης στη Βόρεια Ιρλανδία ζαχαρώδους ή από την επανεισαγόμενη δική της ζάχαρη (παράγραφος 54 των αιτιολογικών σκέψεων), περιορίσε την προσφορά της στη συνοριακή ζώνη (παράγραφοι 55 και 56 των αιτιολογικών σκέψεων) και χορήγησε εκπτώσεις στους εγκατεστημένους κατά μήκος των συνόρων λιανοπωλητές (παράγραφοι 57 έως 69 των αιτιολογικών σκέψεων). Η Επιτροπή αναφέρεται συναφώς σε διάφορα έγγραφα του 1986, του 1987, του 1988 και του 1990. Η Επιτροπή συνάγει από τα έγγραφα αυτά ότι «[η προσφεύγουσα] και η *SDL* έλαβαν μέτρα για να περιορίσουν τις εισαγωγές από τη Βόρεια Ιρλανδία, ιδίως κατά την περίοδο 1985-1988, εφαρμόζοντας μια πολιτική επιλεκτικού ή άνισου καθορισμού

τιμών στην αγορά ζάχαρης της Ιρλανδίας. Η εν λόγω πολιτική συμπεριελάμβανε τη χορήγηση ειδικών ατελειών σε επιλεγμένους πελάτες. Συγκεκριμένα, μια ειδική έκπτωση χορηγήθηκε σε ορισμένους πελάτες που ήταν εγκατεστημένοι στη συνοριακή περιοχή με τη Βόρεια Ιρλανδία (“συνοριακή έκπτωση”). Η εν λόγω έκπτωση συζητήθηκε ανοικτά μεταξύ [της προσφεύγουσας] και της SDL και χρηματοδοτήθηκε από [την προσφεύγουσα]. Ο σκοπός της εν λόγω έκπτωσης ήταν να μειωθούν οι εισαγωγές φθηνότερων πακέτων ζάχαρης λιανικής πώλησης από τη Βόρεια Ιρλανδία στην Ιρλανδία. Η συνοριακή έκπτωση δεν αποφασιζόταν συναρτήσει αντικειμενικών οικονομικών παραγόντων όπως ο όγκος των πωλήσεων των πελατών και εφαρμοζόταν, μετά τις απαραίτητες προσαρμογές, κάθε φορά που εθεωρείτο ότι υπήρχε το ενδεχόμενο οι διαφορές τιμών μεταξύ Βόρειας Ιρλανδίας και Ιρλανδίας να προκαλέσουν αύξηση των διασυνοριακών πωλήσεων» (παράγραφος 128 των αιτιολογικών σκέψεων). Η Επιτροπή συνήγαγε επίσης ότι «η εφαρμογή των συνοριακών εκπτώσεων αποτελεί καταχρηστική εκμετάλλευση της κοινής δεσπόζουσας θέσης [της προσφεύγουσας] και της SDL βάσει του άρθρου 86. Πράγματι, αυτό σημαίνει ότι [η προσφεύγουσα] και η SDL εφάρμοζαν άνισους όρους για ισοδύναμες παροχές έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων με αποτέλεσμα να περιέρχονται σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό όσοι δεν συγκέντρωναν τα προσόντα για τη χορήγηση της έκπτωσης. Επιπλέον, [η προσφεύγουσα] χορηγώντας την εν λόγω έκπτωση είχε ως στόχο και επέτυχε να αποτρέψει τις εισαγωγές ζάχαρης από τη Βόρεια Ιρλανδία, είτε επρόκειτο για εισαγωγές ζάχαρης των ανταγωνιστών [της προσφεύγουσας] είτε για επανεισαγωγές της δικής της ζάχαρης, περιορίζοντας κατ’ αυτόν τον τρόπο τις αγορές προς ζημία των καταναλωτών. Για τον λόγο αυτό, η συνοριακή έκπτωση αποτελεί μέρος μιας πολιτικής καταμερισμού των αγορών και αποκλεισμού των ανταγωνιστών. Η έκπτωση εχορηγείτο χωρίς να υφίσταται αντικειμενικός οικονομικός λόγος, όπως ο όγκος αγορών του πελάτη, οι δαπάνες εμπορίας και μεταφοράς ή οποιοσδήποτε υπηρεσίες προώθησης, αποθήκευσης ή άλλου είδους που ο σχετικός πελάτης ενδεχομένως να παρείχε. Η εν λόγω έκπτωση εχορηγείτο αποκλειστικά και μόνο βάσει του τύπου επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του λιανοπωλητή, ιδίως ανάλογα με το εάν ο σχετικός πελάτης ήταν εγκατεστημένος στη συνοριακή περιοχή με τη Βόρεια Ιρλανδία. Η πρακτική αυτή του επιλεκτικού ή άνισου καθορισμού των τιμών έχει καταδικαστεί από την Επιτροπή και από το Δικαστήριο σε παλαιότερες υποθέσεις» (παράγραφος 129 των αιτιολογικών σκέψεων).

174 Η προσφεύγουσα προσάπτει καταρχάς στην Επιτροπή ότι έλαβε συνοπτικά και μόνον υπόψη το γεγονός ότι οι συνοριακές εκπτώσεις καταργήθηκαν τον Ιούλιο του 1987 (παράγραφος 66 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως), ότι ο ανταγωνισμός λόγω των τιμών στο Ηνωμένο Βασίλειο είχε αυξηθεί σημαντικά την απόσταση μεταξύ των τιμών που εφαρμοζόνταν στη Βόρεια Ιρλανδία και στην Ιρλανδία (παράγραφος 130 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως), ότι ένα τμήμα του διασυνοριακού εμπορίου ήταν παράνομο και ότι, κατά την περίοδο εκείνη, η προσφεύγουσα παρουσίαζε σημαντικές ζημιές.

- 175 Η προσφεύγουσα εκθέτει στη συνέχεια ότι επέλεξε, υπό την απειλή να χάσει ένα μέρος της πελατείας της και του κύκλου εργασιών της, να αντιμετωπίσει τον ανταγωνισμό εκεί όπου αυτός παρουσιαζόταν, κινητοποιώντας τα περιορισμένα μέσα τα οποία διέθετε τότε λόγω των οικονομικών δυσχερειών της. Διατείνεται έτσι ότι της ήταν οικονομικά αδύνατο να προβεί σε μείωση τιμών σε εθνική κλίμακα. Επισημαίνει άλλωστε ότι οι εν λόγω τιμές δεν συνιστούσαν επιθετική διεκδίκηση πελατών. Το σύστημα καθορισμού των τιμών της δεν ήταν επομένως διαφορετικό από εκείνο που ενέκρινε η Επιτροπή με την απόφαση 89/22/ΕΟΚ, της 5ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.900, BPB Industries PLC) (ΕΕ 1989, L 10, σ. 50), της οποίας γίνεται επίκληση στην προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 132 των αιτιολογικών σκέψεων). Υποστηρίζει ότι η νομιμότητα τέτοιου συστήματος δεν μπορεί να εξαρτάται από το ποσοστό της μείωσης των τιμών. Πρόκειται στην πραγματικότητα να καθοριστεί αν τέτοιες τιμές έχουν χαρακτήρα επιθετικής διεκδίκησης πελατών. Η μηχανική καταδίκη της εφαρμογής επιλεκτικών τιμών από επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση, έστω και αν οι τιμές αυτές δεν συνιστούν επιθετική διεκδίκηση πελατών, μαρτυρεί έλλειψη ευελιξίας κατά την εφαρμογή του άρθρου 86 της Συνθήκης, που είναι αντίθετη προς το πνεύμα της εν λόγω διατάξεως, όπως αυτό διευκρινίστηκε με τη νομολογία.
- 176 Η προσφεύγουσα προβάλλει τέλος ότι είναι αντιφατικό να υποστηρίζεται, αφενός, ότι μία επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση έχει αναμφίβολα το δικαίωμα να υπερασπίζεται τη θέση της ανταγωνιζόμενη άλλες επιχειρήσεις στην αγορά της (παράγραφος 134 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως) και, αφετέρου, να θεωρείται καταχρηστικό το ότι μια επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση υπερασπίζεται επιτυχώς τη θέση αυτή. Η προσφεύγουσα διατείνεται συναφώς ότι η ιδιαίτερη ευθύνη την οποία υπέχει κάθε επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση στην αγορά να μην μειώνει τον βαθμό του ανταγωνισμού στην αγορά και να μην έχει συμπεριφορά αποσκοπούσα στην ενίσχυση και στην κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσεώς της συνεπάγεται ότι η επιχείρηση αυτή πρέπει να αντιμετωπίζει τον ανταγωνισμό των άλλων. Το γεγονός ότι μια ανταγωνιστική επιχείρηση αποσύρεται από την αγορά μετά τη θεμιτή αντίδραση της κατέχουσας δεσπόζουσα θέση επιχείρησης, η οποία πραγματοποιείται κατά τρόπο ευνοϊκό για τον ανταγωνισμό, δεν μπορεί να συνιστά κατάχρηση. Πρόκειται απλώς για το αποτέλεσμα της διαδικασίας του ανταγωνισμού.
- 177 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί επιπλέον τον ισχυρισμό της Επιτροπής στο υπόμνημα αντικρούσεως, ότι διαπίστωσε, στην παράγραφο 55 των αιτιολογικών σκέψεων της

προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η προσφεύγουσα είχε αποφασίσει να εφαρμόσει πολιτική συνοριακών εκπτώσεων. Η εν λόγω παράγραφος 55 αναφέρεται στην πραγματικότητα στην απόφαση της προσφεύγουσας να καταργήσει την ισχύουσα περιφερειακή συνοριακή έκπτωση. Ο περιορισμός των προμηθειών, του οποίου γίνεται επίσης επίκληση στην εν λόγω παράγραφο 55, δεν μπορεί να συγγέεται με τις συνοριακές εκπτώσεις και δεν αποτελεί άλλωστε αντικείμενο ουδεμίας ρητής διαπιστώσεως καταχρήσεως στο διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως.

178 Όπως επισημαίνει η προσφεύγουσα, διαπιστώνεται ότι καμία μνεία του περιορισμού της προσφοράς στον οποίο αναφέρονται οι παράγραφοι 55 και 56 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν γίνεται στο διατακτικό της. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι δεν θεώρησε την πρακτική αυτή ως παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης, διευκρινίζοντας άλλωστε ότι δεν είχε αποτελέσει επίσης αντικείμενο νομικής εκτιμήσεως. Δεν συντρέχει επομένως λόγος να εξεταστούν τα επιχειρήματα των διαδίκων σχετικά με τα στοιχεία που εκτίθενται στις παραγράφους 55 και 56 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως. Διότι ο ενδεχόμενος αντικανονικός χαρακτήρας των στοιχείων αυτών δεν θα μπορούσε να οδηγήσει στην ακύρωση, έστω και μερική, ενός στοιχείου του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως (προμνημονευθείσα απόφαση *Compagnie maritime belge transports* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 150 και μνημονεύομενη νομολογία).

179 Εξάλλου, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί, όπως επισημαίνει και η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 130 των αιτιολογικών σκέψεων), ότι χορήγησε ειδική έκπτωση σε ορισμένους λιανοπωλητές εγκατεστημένους κατά μήκος των συνόρων μεταξύ Ιρλανδίας και Βορείου Ιρλανδίας, τουλάχιστον μέχρι τον Ιούλιο του 1987, για να ανταγωνιστεί τις εισαγωγές της προοριζόμενης για λιανική πώληση ξαχάρεως σε χαμηλή τιμή από τη Βόρεια Ιρλανδία. Δεν αρνείται ότι η συνοριακή έκπτωση, η ύπαρξη της οποίας αποδεικνύεται από τα έγγραφα στα οποία αναφέρονται οι παράγραφοι 57 έως 69 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως, χορηγούνταν αποκλειστικά βάσει της γεωγραφικής εγκατάστασής των λιανοπωλητών. Εκτός από την αμφισβήτηση της ημερομηνίας κατά την οποία έπαυσε η χορήγηση των εκπτώσεων αυτών, η προσφεύγουσα προσπαθεί στην πραγματικότητα να αποδείξει τη νομιμότητά τους ενόψει του άρθρου 86 της Συνθήκης.

180 Αφενός, υποστηρίζει ότι οι συνοριακές εκπτώσεις καταργήθηκαν οριστικά τον Ιούλιο του 1987. Το χωρίο όμως των πρακτικών της συνεδριάσεως του διοικητικού

συμβουλίου της SDH της 18ης Νοεμβρίου 1987, το οποίο περιλαμβάνεται εν μέρει στην παράγραφο 66 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως, αναφέρει ότι «οι συνοριακές εκπτώσεις καταργήθηκαν τον Ιούλιο του 1987, αλλά ενδέχεται να επανεισαχθούν στις αρχές του 1988. Εκ πρώτης όψεως, η Round Tower υιοθέτησε πρόσφατα μία αρθρολογικότερη πολιτική (...).» Η ερμηνεία της Επιτροπής, κατά την οποία οι εκπτώσεις καταργήθηκαν τον Ιούλιο του 1987 λόγω της επιτυχίας της πολιτικής που είχε εφαρμοστεί κατ' αυτόν τον τρόπο, χωρίς εντούτοις να αποκλείεται η χρήση τους σε περίπτωση ανάγκης στο μέλλον, είναι συνεπώς σύμφωνη με το περιεχόμενο των εν λόγω πρακτικών της 18ης Νοεμβρίου 1987. Επιρρωννύεται επιπλέον από τα λεχθέντα από τον εμπορικό διευθυντή της SDL, τον Keleghan, κατά τη διοικητική συνεδρίαση της 27ης Ιουνίου 1990 μεταξύ της προσφεύγουσας και της SDL: «Ο T. G. Keleghan είπε ότι οι διασυνοριακές εισαγωγές από τη Βόρεια Ιρλανδία ενδέχεται να απειλήσουν την εγχώρια αγορά. Επίσης, ανέφερε ότι, εάν η εν λόγω απειλή υλοποιηθεί, είναι σημαντικό να αντιδράσουμε αστραπιαία λαμβάνοντας τα κατάλληλα αντίμετρα, όπως μεταξύ άλλων αναγραφή της τιμής στη ζάχαρη McKinney και κατάλληλες διαφημιστικές ενέργειες στην εγχώρια αγορά (...)» (παράγραφος 69 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως).

181 Αφετέρου, πρέπει να εκτιμηθεί ο καταχρηστικός χαρακτήρας τέτοιων συνοριακών εκπτώσεων, κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης. Τόσο στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας όσο και στα υπομνήματά της και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα προσπάθησε να αποδείξει τη νομιμότητα της πρακτικής αυτής υποστηρίζοντας ότι είχε απλώς την πρόθεση να απαντήσει, υπό τις ειδικές συνθήκες της αγοράς της, στις επιθέσεις τις οποίες υφίστατο εκ μέρους ανταγωνιστών, ιδίως ξένων. Ουδόλως αμφισβήτησε πάντως ότι κατείχε μεταξύ 1985 και 1995 δεσπόζουσα θέση στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχαρώς, στην οποία πραγματοποίησε περισσότερο από 88 % των πωλήσεων καθόλη τη διάρκεια της περιόδου αυτής (παράγραφος 159 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως).

182 Αν και δεν αμφισβητείται μεταξύ των διαδίκων ότι μία επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση υπέχει ειδική ευθύνη όσον αφορά τον ανταγωνισμό στην αγορά της (βλ. την ανωτέρω στη σκέψη 12 μνημονευόμενη νομολογία), οι διάδικοι διαφωνούν εντούτοις όσον αφορά την απάντηση που πρέπει να δοθεί στο κατά πόσον η χορήγηση ειδικών εκπτώσεων στους πελάτες που είναι εκτεθειμένοι στον ανταγωνισμό αποτελεί αντίδραση συμβατή με αυτή την ειδική ευθύνη, στο μέτρο που οι εν λόγω τιμές δεν αποτελούν τιμές προς άγρην πελατεία υπό την αποδιδόμενη από τη νομολογία έννοια (προμνημονευθείσες αποφάσεις AKZO κατά Επιτροπής, σκέψεις 70 επ., και Tetra Pak κατά Επιτροπής, σκέψεις 41 έως 44).

183 Όπως εξέθεσε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, χορηγώντας τέτοια συνοριακή έκπτωση, η προσφεύγουσα εφάρμοσε έναντι των εμπορικώς συναλλασσομένων άνισους όρους επί ισοδυνάμων παροχών, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό (παράγραφος 129 των αιτιολογικών σκέψεων). Από τα έγγραφα που μνημονεύονται στις παραγράφους 57 έως 69 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει άλλωστε ότι η προσφεύγουσα όχι μόνον επέλεξε εσκεμμένα να προσφέρει επιλεκτικά μια ειδική έκπτωση σε ορισμένους λιανοπωλητές, αλλά επίσης ότι διέβλεπε τον παράνομο χαρακτήρα τέτοιας πρακτικής. Έτσι, σε χειρόγραφο σημείωμα, χωρίς ημερομηνία, το οποίο βρέθηκε στο γραφείο του Keleghan και αφορά τη διάθεση στο εμπόριο ανταγωνιστικής ζαχαρώς, αναγράφονται τα εξής: «Συστάσεις και επιπλοκές όσον αφορά τη ζάχαρη Gold Seal: 1 R [σύσταση] η κατάσταση παραμένει ως έχει, δηλαδή χορηγούμε εκπτώσεις ανάλογα με την περίπτωση. Επί του παρόντος εκπτώσεις λαμβάνουν (...). Μέσω της (...) χορηγούμε εκπτώσεις σε πολλά ανεξάρτητα καταστήματα, εκ των οποίων τα μεγαλύτερα είναι τα (...) Imp. [συνέπεια]. Η εν λόγω μέθοδος είναι εξαιρετικά επικίνδυνη τόσο από νομική όσο και από εμπορική άποψη. Νομικά, λόγω του επιλεκτικού καθορισμού τιμών. Εμπορικά για τον ίδιο λόγο, με εξαίρεση ότι η εν λόγω επιλεκτικότητα ευνοεί τους μικρότερους πελάτες μας (...)» (παράγραφος 58 των αιτιολογικών σκέψεων). Τέτοια πρακτική συνιστά καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως, κατά την έννοια του άρθρου 86, δεύτερη παράγραφος, στοιχείο γ', της Συνθήκης.

184 Υπό τις ειδικές συνθήκες της προκειμένης περιπτώσεως, η προσφεύγουσα δεν μπορεί πράγματι να επικαλεστεί, για να αποδείξει τον νόμιμο χαρακτήρα της χορηγήσεως, μεταξύ 1986 και 1988, ειδικών εκπτώσεων σε ορισμένους λιανοπωλητές εγκατεστημένους πλησίον των συνόρων μεταξύ της Ιρλανδίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, ούτε την πολιτική τιμών την εφαρμοζόμενη από τους επιχειρηματίες στη βρετανική αγορά, ούτε την οικονομική της κατάσταση, ούτε τον αμυντικό χαρακτήρα της συμπεριφοράς της, ούτε την υποτιθέμενη ύπαρξη παράνομου εμπορίου.

185 Καταρχάς, η επίδραση της πολιτικής τιμών επιχειρηματιών οι οποίοι ασκούν κυρίως τη δραστηριότητά τους σε γειτονική αγορά, εν προκειμένω στη βρετανική αγορά και σε εκείνη της Βόρειας Ιρλανδίας, επί της πολιτικής επιχειρηματιών που ασκούν τη δραστηριότητά τους σε άλλη εγχώρια αγορά εμπίπτει στην ίδια την ουσία μιας κοινής αγοράς. Τα προσκόμματα σε τέτοια επίδραση πρέπει συνεπώς να θεωρηθούν ως εμπόδια στην πραγματοποίηση της εν λόγω κοινής αγοράς, τα οποία έχουν βλαπτική επίδραση επί των αποτελεσμάτων ενός πραγματικού και ανόθευτου ανταγωνισμού, ιδίως έναντι των καταναλωτών. Κατά συνέπεια, όταν τα εμπόδια αυτά προκαλούνται από επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση σε βαθμό παρόμοιο με εκείνον της προσφεύγουσας, πρέπει να θεωρηθεί ότι πρόκειται για κατάχρηση αντίθετη προς

τις διατάξεις του άρθρου 86 της Συνθήκης. Η προσφεύγουσα ουδόλως ισχυρίστηκε άλλωστε ότι οι τιμές που εφάρμοζαν οι ανταγωνιστριές της επιχειρήσεις κατά μήκος των συνόρων μεταξύ Ιρλανδίας και Βόρειας Ιρλανδίας ήταν κατώτερες από την τιμή κτήσεως του προϊόντος, ούτε προσκόμισε συναφώς το ελάχιστο αποδεικτικό στοιχείο.

186 Έπειτα, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλεστεί την τότε ανεπάρκεια των οικονομικών μέσων που είχε στη διάθεσή της για να δικαιολογήσει τον επιλεκτικό και εισάγοντα διακρίσεις χαρακτήρα της χορηγήσεως αυτών των συνοριακών εκπτώσεων και να αποφύγει έτσι την εφαρμογή του άρθρου 86 της Συνθήκης, διότι διαφορετικά η απαγόρευση την οποία επιβάλλει το άρθρο αυτό θα περιορίζονταν σε μία εντελώς τυπική απαγόρευση. Οι συνθήκες υπό τις οποίες μια επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση μπορεί να χρειαστεί να αντιδράσει στον περιορισμένο ανταγωνισμό ο οποίος υφίσταται ακόμη στην αγορά, κατά μείζονα λόγο όταν η επιχείρηση αυτή κατέχει περισσότερο από 88 % της αγοράς όπως εν προκειμένω, εμπίπτουν στη διαδικασία του ανταγωνισμού, την προστασία της οποίας έχει ακριβώς ως στόχο να εξασφαλίσει το άρθρο 86 της Συνθήκης. Επιπλέον, η προσφεύγουσα υπογράμμισε επανειλημμένα το υψηλό επίπεδο της τιμής λιανικής πώλησεως στην Ιρλανδία, αποδίδοντάς το στην επίδραση του υψηλού επιπέδου της εγγυημένης τιμής παρεμβάσεως στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης της αγοράς ζαχάρεως.

187 Τέλος, ο αμυντικός χαρακτήρας της επικρινόμενης εν προκειμένω πρακτικής δεν μπορεί να αλλοιώσει τον καταχρηστικό της χαρακτήρα ενόψει του άρθρου 86, δεύτερη παράγραφος, στοιχείο γ', της Συνθήκης.

188 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν κατόρθωσε να αποδείξει ότι οι εν λόγω εκπτώσεις είχαν μία αντικειμενική οικονομική δικαιολογία. Χορηγούνταν πράγματι σε ορισμένους πελάτες στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως βάσει και μόνον της εκθέσεώς τους στον ανταγωνισμό που δημιουργούνταν από εισαγωγές σε χαμηλή τιμή προερχόμενες από άλλο κράτος μέλος και, εν προκειμένω, βάσει της εγκαταστάσεώς τους κατά μήκος των συνόρων με τη Βόρεια Ιρλανδία. Αποδεικνύεται επιπλέον, σύμφωνα με τις δηλώσεις της ίδιας της προσφεύγουσας, ότι ήταν σε θέση να εφαρμόσει τέτοιες εκπτώσεις τιμών λόγω της ιδιαίτερης θέσεως που κατείχε στην ιρλανδική αγορά. Αναφέρει έτσι ότι δεν θα μπορούσε να χορηγεί τέτοιες εκπτώσεις στο σύνολο της ιρλανδικής επικράτειας λόγω των οικονομικών ζημιών που παρουσίαζε τότε. Συνεπώς, κατά την ομολογία της ίδιας της προσφεύγουσας, η οικονομική ικανότητά της να χορηγεί εκπτώσεις στην περιφέρεια κατά μήκος των συνόρων με τη Βόρεια Ιρλανδία συνεπήγετο τη σταθερότητα των τιμών της στις άλλες περιφέρειες, πράγμα που σημαίνει ότι αναγνωρίζει

ότι χρηματοδοτούσε τις εν λόγω εκπτώσεις μέσω των πωλήσεών της στο υπόλοιπο της ιρλανδικής επικράτειας. Συμπεριφερόμενη κατά τον τρόπο αυτό, η προσφεύγουσα καταχράστηκε συνεπώς της δεσπόζουσας θέσεώς της στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως στην Ιρλανδία, εμποδίζοντας την ανάπτυξη ελεύθερου ανταγωνισμού στην αγορά αυτή και νοθεύοντας τις δομές του, τόσο έναντι των αγοραστών της όσο και έναντι των καταναλωτών. Οι τελευταίοι αυτοί δεν κατόρθωσαν πράγματι να ωφεληθούν, πλην της περιφέρειας κατά μήκος των συνόρων με τη Βόρεια Ιρλανδία, από τις εκπτώσεις τιμών που χορηγούνταν λόγω των εισαγωγών ζαχάρεως από τη Βόρεια Ιρλανδία.

189 Κατά συνέπεια, ναι μεν η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως δεν στερεί μια επιχείρηση κατέχουσα τέτοια θέση από το δικαίωμα να προσaspίζει τα εμπορικά συμφέροντά της όταν αυτά απειλούνται (βλ. ανωτέρω σκέψη 112), η προστασία όμως της ανταγωνιστικής θέσεως μιας επιχείρησης κατέχουσας δεσπόζουσα θέση που παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά της θέσεως της προσφεύγουσας κατά τον χρόνο των επίδικων πραγματικών περιστατικών πρέπει, τουλάχιστον, για να είναι θεμιτή, να στηρίζεται σε κριτήρια οικονομικής αποτελεσματικότητας και να είναι συμφέρουσα για τους καταναλωτές. Εν προκειμένω όμως διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι πληρούνταν αυτές οι προϋποθέσεις.

190 Η προσφεύγουσα δεν μπορεί επίσης να διατείνεται ότι η πολιτική επιλεκτικών εκπτώσεων την οποία εφάρμοζε ήταν παρόμοια με εκείνη την οποία ενέκρινε η Επιτροπή με την προμνημονευθείσα απόφαση 89/22 της 5ης Δεκεμβρίου 1988. Πέραν του ότι το ποσό των εκπτώσεων για τις οποίες επρόκειτο στην τελευταία αυτή υπόθεση ήταν δύο φορές χαμηλότερο από ό,τι εν προκειμένω, πράγμα που αποτελεί σημαντική διαφορά, οι εκπτώσεις αυτές δεν εντάσσονταν σε καθεστώς συστηματικής εναρμονίσεως (παράγραφοι 132 και 133 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Απεναντίας, τα έγγραφα που συγκέντρωσε εν προκειμένω η Επιτροπή (παράγραφοι 57 έως 59 των αιτιολογικών σκέψεων) αποδεικνύουν ότι οι εν λόγω εκπτώσεις είχαν ως στόχο να αποθαρρύνουν τις εισαγωγές ζαχάρεως από τη Βόρεια Ιρλανδία και να περιορίσουν τον ανταγωνισμό στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως. Ομοίως, με την προμνημονευθείσα απόφαση 89/22 της 5ης Δεκεμβρίου 1988, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι ένα μέρος των χορηγούμενων εκπτώσεων ήταν αντικειμενικά δικαιολογημένο (παράγραφος 132 των αιτιολογικών σκέψεων). Επισημαίνεται ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ούτε το ποσό των χορηγούμενων εκπτώσεων ούτε το γεγονός ότι στόχος των εκπτώσεων αυτών ήταν να «αντιμετωπίσουν» τον ανταγωνισμό της εισαγόμενης από τη Βόρεια Ιρλανδία ζαχάρεως. Λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της προκειμένης περιπτώσεως, αυτό συνεπάγεται την αναγνώριση ότι οι εκπτώσεις αυτές σκοπό είχαν να εμποδίσουν την ανάπτυξη του εν λόγω ανταγωνισμού στην αγορά της προσφεύγουσας.

191 Πρέπει να προστεθεί ακόμη ότι, αντίθετα προς τα υποστηριζόμενα από την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν επικαλέστηκε μόνον την αποχώρηση μιας ανταγωνίστριας επιχειρήσεως από την αγορά ως απόδειξη του καταχρηστικού χαρακτήρα της χορήγησης των εν λόγω συνοριακών εκπτώσεων. Άλλωστε, όταν μια επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση θέτει πράγματι σε εφαρμογή πρακτική με σκοπό τον εξοβελισμό ανταγωνιστικής επιχείρησης, το γεγονός ότι το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα δεν επιτεύχθηκε δεν αρκεί για να αποκλείσει τον χαρακτηρισμό της εν λόγω πρακτικής ως καταχρήσεως δεσπόζουσας θέσεως κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης (προμνημονευθείσα απόφαση *Compagnie maritime belge transports* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 149). Στο μέτρο που η χορήγηση συνοριακών εκπτώσεων είχε ως στόχο να εξασφαλίσει την πελατεία των αγοραστών που ήταν εκτεθειμένοι στις προσφορές των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων, χωρίς ωστόσο να ωφελείται το σύνολο των πελατών της προσφεύγουσας από την επίπτωση του ανταγωνισμού επί των τιμών πώλησεως των προϊόντων της, ο εξοβελισμός μιας ανταγωνιστικής επιχείρησης κατόπιν τέτοιας πρακτικής αποδεικνύει κατά μείζονα λόγο τον καταχρηστικό χαρακτήρα της πρακτικής, κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης.

192 Υπενθυμίζεται επιπλέον ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να αντλήσει κανένα επιχείρημα από στοιχεία τα οποία ενδεχομένως αποδεικνύουν καθ' οιονδήποτε τρόπο ότι ο ανταγωνισμός τον οποίο ήταν υποχρεωμένη να αντιμετωπίσει στην περιφέρεια αυτή ήταν αντίθετος προς τη Συνθήκη ή παράνομος από άλλη άποψη. Υπενθυμίζεται συναφώς ότι εναπόκειται στις δημόσιες αρχές και όχι σε επιχειρήσεις και σε ιδιωτικούς οργανισμούς να διασφαλίζουν την τήρηση των νομίμων προϋποθέσεων (προμνημονευθείσες αποφάσεις *Hilti* κατά Επιτροπής, σκέψη 118, και *SCK και FNK* κατά Επιτροπής, σκέψη 194).

193 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα επιχειρήματα με τα οποία η προσφεύγουσα αμφισβητεί τη νομιμότητα του άρθρου 1, σημείο 1, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως, στο μέτρο που διαπιστώνεται ότι οι συνοριακές εκπτώσεις που χορηγούνταν μεταξύ 1986 και 1988, συνιστούν παράβαση της Συνθήκης, είναι απορριπτέα.

— Έκπτωση τακτικού πελάτη

194 Κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, «το 1988 [η προσφεύγουσα] χορήγησε σε δυνητικό πελάτη ανταγωνιστή της έκπτωση τακτικού πελάτη, δηλαδή, μία έκπτωση υπό τον όρο ότι ο πελάτης θα κάλυπτε πλήρως ή σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες του σε ζάχαρη λιανικής πώλησης αγοράζοντας από [την προσφεύγουσα]» (άρθρο 1,

σημείο 3). Η Επιτροπή διευκρινίζει έτσι ότι «η συμφωνία μεταξύ της SDL και της ADM, βάσει της οποίας η ADM θα εξασφάλιζε προνομιακή τιμή εφόσον επιτύγχανε ένα ορισμένο επίπεδο αγορών (συγκεκριμένα την τιμή των [3x] τόνων εάν αγόραζε [x] τόνους) σαφώς δεν αποτελούσε μία συνήθη έκπτωση βάσει της ποσότητας αλλά μία έκπτωση στόχου ή τακτικού πελάτη, που είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία δεσμού εξάρτησης των πελατών από τον κατέχοντα δεσπόζουσα θέση προμηθευτή. Κατά συνέπεια η εν λόγω συμφωνία, την οποία συνήψε η SDL και χρηματοδότησε [η προσφεύγουσα], αποτελούσε παράβαση του άρθρου 86 της Συνθήκης» (παράγραφος 127 των αιτιολογικών σκέψεων).

- 195 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η χορηγηθείσα στην Allied Distribution Merchands (στο εξής: ADM) έκπτωση τακτικού πελάτη ουδόλως είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία δεσμού εξάρτησης του ομίλου αυτού από τον προμηθευτή του. Επισημαίνει ότι η ADM εφοδιαζόταν από την SDL πριν έλθει σε επαφή μαζί της προς σύναψη συμφωνίας η ASI (παράγραφος 49 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Θεωρεί επομένως ότι αυτή η έκπτωση τακτικού πελάτη δεν εμπόδισε τις γαλλικές εισαγωγές ούτε επηρέασε τον όγκο των εισαγωγών γαλλικής ζαχαρώδους (παράγραφος 156 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως), δεδομένου ότι ο όγκος αυτός καθορίστηκε από παράγοντες ανεξάρτητους της θελήσεώς της.
- 196 Διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τη χορήγηση, τον Απρίλιο του 1988, ειδικής εκπτώσεως στην ADM, που δεν δικαιολογούνταν από τον όγκο των πωλήσεων της ADM αλλά καθοριζόταν βάσει στόχων πωλήσεως. Αμφισβητεί μόνον ότι επρόκειτο για έκπτωση τακτικού πελάτη που αποσκοπούσε στη δημιουργία δεσμού εξάρτησεως της ADM από την SDL. Η προσφεύγουσα δεν αρνήθηκε επίσης ότι εξασφάλιζε τη χρηματοδότηση της εκπτώσεως αυτής στην ADM.
- 197 Κατά πάγια νομολογία όμως, οι εκπτώσεις τακτικού πελάτη που χορηγεί επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση συνιστούν κατάχρηση κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης εφόσον έχουν ως στόχο να παρεμποδίζουν, με τη χορήγηση οικονομικών πλεονεκτημάτων, τον εφοδιασμό των πελατών από ανταγωνιστές παραγωγούς (προμνημονευθείσα απόφαση Michelin κατά Επιτροπής, σκέψη 71 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και προμνημονευθείσα απόφαση BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής, σκέψη 120). Σύμφωνα με τη νομολογία που μνημονεύεται ανωτέρω στη σκέψη 111, πρέπει επομένως να εκτιμηθεί το σύνολο των περιστάσεων και ιδίως τα κριτήρια και οι λεπτομέρειες χορηγήσεως της εκπτώσεως, καθώς και να εξεταστεί αν η έκπτωση αποβλέπει, με τη χορήγηση ενός οφέλους που δεν στηρίζεται σε καμία οικονομική παροχή που να το δικαιολογεί, στο να αφαιρέσει

από τον αγοραστή ή να του περιορίσει τη δυνατότητα επιλογής όσον αφορά τις πηγές εφοδιασμού του, να παρεμποδίσει την είσοδο στην αγορά των ανταγωνιστών, να εφαρμόσει σε εμπορικούς συναλλασσόμενους άνισους όρους για ισοδύναμες παροχές ή να ενισχύσει τη δεσπόζουσα θέση νοθεύοντας τον ανταγωνισμό.

198 Εν προκειμένω, τα στοιχεία που συγκέντρωσε η Επιτροπή και εξέθεσε με την προσβαλλόμενη απόφαση αποδεικνύουν ότι η προσφορά της SDL προς την ADM εντάσσονταν στο πλαίσιο στρατηγικής που είχε καθοριστεί από κοινού από την προσφεύγουσα και την SDL για να εμποδιστεί η διάδοση της ζαχάρεως με το σήμα Eurolux στην ιρλανδική αγορά λιανικής πωλήσεως (παράγραφοι 125 και 126 των αιτιολογικών σκέψεων), με την εξασφάλιση της πίστωσης των πελατών της, εν ανάγκη μέσω της ανταλλαγής των ανταγωνιστικών προϊόντων που αυτοί είχαν ενδεχομένως αποκτήσει (βλ. κατωτέρω σκέψεις 226 έως 234). Μακράν του να αποδεικνύει ότι η εν λόγω έκπτωση δεν είχε ως αποτέλεσμα την εξαγορά της πίστωσης του πελάτη, όπως διατείνεται η προσφεύγουσα, το γεγονός ότι η ADM εφοδιαζόταν στο παρελθόν από την SDL πριν έλθει σε επαφή μαζί της η ASI επιβεβαιώνει ότι η χορήγηση της εκπτώσεως αυτής, η οποία δεν αμφισβητείται, είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία δεσμού εξαρτήσεως του πελάτη από τον κατέχοντα δεσπόζουσα θέση προμηθευτή (παράγραφος 127 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως) ή, με άλλους λόγους, την επανάκτηση ενός πελάτη που είχε ενδεχομένως την πρόθεση να συνάψει συμφωνία με ανταγωνιστική επιχείρηση. Τέτοια πρακτική είναι συνεπώς αντίθετη με το άρθρο 86 της Συνθήκης.

199 Το ότι η επίδικη πρακτική είχε αποφασιστεί από κοινού προκύπτει, αφενός, από το έγγραφο που απηύθυνε η ASI στις 18 Ιουλίου 1988 στη διεύθυνση της προσφεύγουσας (παράγραφος 52 των αιτιολογικών σκέψεων), το οποίο απεστάλη λίγο χρονικό διάστημα μετά τις ανταλλαγές προϊόντων οι οποίες εξάλλου εξετάζονται στην προσβαλλόμενη απόφαση και, αφετέρου, από το χωρίο των πρακτικών της συνεδριάσεως του διοικητικού συμβουλίου της SDH της 28ης Ιουνίου 1988 (παράγραφος 47 των αιτιολογικών σκέψεων), στο οποίο ο γενικός διευθυντής της προσφεύγουσας δηλώνει ότι είναι πλήρως ικανοποιημένος από τη μέχρι τότε αντιμετώπιση της πρόκλησης την οποία αποτελούσε η άφιξη ζαχάρεως με νέο εμπορικό σήμα στην ιρλανδική αγορά.

200 Η προσφεύγουσα δεν μπορεί επίσης να αντλήσει επιχείρημα από τον όγκο της ζαχάρεως τον οποίο αφορούσε η εν λόγω έκπτωση τακτικού πελάτη, για να υποστηρίξει ότι τέτοια έκπτωση δεν μπορούσε να αποτελέσει εμπόδιο στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

- 201 Κατά τη μνημονευόμενη ανωτέρω στη σκέψη 170 πάγια νομολογία, η πρακτική αυτή είναι, βάσει ενός συνόλου νομικών ή πραγματικών στοιχείων, ικανή να στηρίξει μία εύλογη πρόβλεψη επιτρέπущα «να θεωρηθεί σε επαρκή βαθμό πιθανότητα ότι μπορεί να ασκήσει επιρροή, έμμεση ή άμεση, πραγματική ή δυνητική, στα εμπορικά ρεύματα μεταξύ κρατών μελών, δικαιολογώντας το φόβο ότι μπορεί να εμποδίσει την πραγματοποίηση ενιαίας αγοράς μεταξύ κρατών μελών» (παράγραφος 155 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η έκπτωση τακτικού πελάτη εντάσσονταν επιπλέον σε στρατηγική της προσφεύγουσας που σκοπό είχε να προστατεύσει την εγχώρια αγορά της και τη θέση της στην αγορά αυτή έναντι του ανταγωνισμού της εισαγόμενης ζαχαρώς (παράγραφος 156 των αιτιολογικών σκέψεων), όπως αποδεικνύει ιδίως η δήλωση του γενικού διευθυντή της προσφεύγουσας κατά τη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου της SDH της 28ης Ιουνίου 1988.
- 202 Από τα αντέρω προκύπτει ότι τα επιχειρήματα που αντλεί η προσφεύγουσα από τον παράνομο χαρακτήρα του άρθρου 1, σημείο 2, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι απορριπτέα.

— Επιστροφές βάσει στόχου και επιλεκτικός καθορισμός τιμών

- 203 Κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, «από το 1993, [η προσφεύγουσα] ακολουθεί μία πολιτική η οποία επηρεάζει αρνητικά την ανταγωνιστικότητα των άλλων ιρλανδών συσκευαστών ζάχαρης στη λιανική αγορά ζάχαρης, ιδίως: i) χορηγώντας, για ορισμένα χρονικά διαστήματα το 1994, εκπτώσεις σε ομίλους χονδρικής πώλησης στην Ιρλανδία υπό τον όρο αυτοί να αυξήσουν τις αγορές τους λιανικής ζάχαρης από [την προσφεύγουσα] και με αποτέλεσμα οι εν λόγω όμιλοι να αποκτήσουν σχέση εξάρτησης από [την προσφεύγουσα] γεγονός που έβλαψε τους ανταγωνιστές της στον τομέα της συσκευασίας ζάχαρης, ii) χορηγώντας, τον Δεκέμβριο του 1994 και τον Φεβρουάριο του 1995, επιλεκτικές εκπτώσεις σε ορισμένους πελάτες των ανταγωνιστών της στον τομέα συσκευασίας ζάχαρης υπό τον όρο ότι οι εν λόγω πελάτες θα αγόραζαν μεγαλύτερες ποσότητες λιανικής ζάχαρης από [την προσφεύγουσα] σε διάστημα δώδεκα μηνών, με στόχο να περιορισθεί κατ' αυτόν τον τρόπο ο ανταγωνισμός των άλλων εταιρειών στον τομέα της συσκευασίας ζάχαρης» (άρθρο 1, σημείο 6, στοιχεία i και ii). Στις παραγράφους 78 έως 84 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, παράλληλα με τη χορήγηση εκπτώσεων λόγω ποσοτήτων, η προσφεύγουσα προσέφερε στους πελάτες της στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχαρώς, την άνοιξη του 1994 και τον Οκτώβριο του 1994, επιστροφές βάσει στόχου λαμβάνοντας την περίοδο από τον Απρίλιο μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1993 ως περίοδο αναφοράς (παράγραφοι 78 έως 81). Προσθέτει, βάσει εγγράφων προερχομένων από την προσφεύγουσα και βάσει δηλώσεων της τελευταίας, ότι αυτές οι επιστροφές βάσει στόχου προσφέρθηκαν επιπλέον επιλεκτικά, ιδίως τον Δεκέμβριο του 1994, σε

μεγάλη αλυσίδα καταστημάτων λιανικής πωλήσεως η οποία προμηθευόταν τα προϊόντα της εν μέρει από εταιρία συσκευασίας ζαχάρεως ανταγωνίστρια της προσφεύγουσας, την εταιρία Burcom (παράγραφοι 82 και 83), και τον Φεβρουάριο του 1995 σε όμιλο εταιριών χονδρικής πωλήσεως που προμηθευόταν τα προϊόντα του εν μέρει από άλλη εταιρία συσκευασίας ζαχάρεως ανταγωνίστρια της προσφεύγουσας, την εταιρία Gem Pack (παράγραφος 84). Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα επιθυμούσε, με τον τρόπο αυτό, να δημιουργήσει σχέση εξαρτήσεως με τους πελάτες της. Υποστηρίζει ότι «δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι έκτοτε [η προσφεύγουσα] σταμάτησε να προσφέρει εκπτώσεις στόχου» (παράγραφος 151). Η Επιτροπή επισημαίνει στη συνέχεια ότι «δεδομένου ότι πέντε εγχώριοι ανταγωνιστές κυκλοφόρησαν στην αγορά νέα λιανικά προϊόντα το καλοκαίρι του 1993 (δηλαδή μετά την έναρξη της περιόδου αναφοράς για τις εκπτώσεις του 1994 στους χονδρέμπορους), οι εκπτώσεις συναρτήσεως του όγκου που χορήγησε [η προσφεύγουσα] την άνοιξη του 1994 και τον Οκτώβριο του 1994 βάσει των αγορών κατά τη διάρκεια του προηγούμενου καλοκαιριού, πρέπει να είχαν στενή σχέση με τις συνολικές απαιτήσεις των πελατών όσον αφορά τη λιανική ζάχαρη» (παράγραφος 152). Επομένως, η δημιουργία σημαντικών αποθεμάτων από τους πελάτες της κατόπιν της χορήγησεως των εκπτώσεων αυτών από την προσφεύγουσα (παράγραφος 80) «πρέπει να επηρέασε αρνητικά τις αγορές από τους ανταγωνιστές της στον τομέα της συσκευασίας ζάχαρης» (παράγραφος 152). Υπογραμμίζει επίσης ότι οι εν λόγω επιστροφές βάσει στόχου διακρίνονται από τις απλές επιστροφές βάσει ποσοτήτων και αποκαλύπτουν συμπεριφορά αντίθετη προς το άρθρο 86 της Συνθήκης (παράγραφος 153). Προσθέτει ότι οι εκπτώσεις αυτές συνιστούσαν όχι μόνο δυσμενή διάκριση λόγω των τιμών μεταξύ των πελατών της προσφεύγουσας, δεδομένου ότι η χορήγησή τους εξαρτώνταν από τις ποσοστιαίες αυξήσεις των αγορών και όχι από τον απόλυτο όγκο των αγορών, αλλά συνεπάγονταν επίσης τον καθορισμό επιλεκτικών και εισαγωγικών διακρίσεις τιμών έναντι ορισμένων πελατών ανταγωνιστριών επιχειρήσεως συσκευασίας ζαχάρεως (παράγραφος 154).

204 Πρώτον, όσον αφορά τις επιστροφές βάσει στόχου που χορηγήθηκαν την άνοιξη του 1994 και τον Οκτώβριο του 1994, η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ότι στους χονδρεμπόρους χορηγήθηκε επιστροφή βάσει στόχου ύψους (...) % (παράγραφος 79 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως), αλλά αμφισβητεί απεναντίας ότι πολλοί πελάτες έτυχαν υψηλότερης επιστροφής. Κανένα από τα στοιχεία που παραθέτει η Επιτροπή δεν το αποδεικνύει. Η προσβαλλόμενη απόφαση μνημονεύει μόνο δύο πελάτες, τη National Wholesalers Grocers Alliance Ltd (στο εξής: NWGA) και τον όμιλο Musgraves (στο εξής: Musgraves). Η επιστροφή όμως ύψους (...) % που χορηγήθηκε στην NWGA αποτελούνταν από επιστροφή λόγω στόχου ύψους (...) % και από μέτρο προωθήσεως των πωλήσεων ύψους (...) %. Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει επιπλέον ότι τα πραγματικά περιστατικά που εκτίθενται στην παράγραφο 79 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν επαναλαμβάνονται ούτε στις παραγράφους 151 έως 154 των αιτιολογικών σκέψεων ούτε στο διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως.

- 205 Η προσφεύγουσα προσάπτει επίσης στην Επιτροπή ότι αντιπαρήλθε τις διευκρινίσεις της σύμφωνα με τις οποίες οι εν λόγω ενέργειες προωθήσεως των πωλήσεων ήταν συμβατές με την ισχύουσα ιρλανδική νομοθεσία και ήταν γνωστές στις αρμόδιες αρχές, οι οποίες δεν είχαν εκφράσει καμία αντίρηση. Χωρίς να αμφισβητεί την υπεροχή του κοινοτικού δικαίου, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν είναι εξοικειωμένη με τις συνθήκες και τις προσδοκίες του τοπικού εμπορίου, ιδίως τις κανονιστικές διατάξεις όσον αφορά τα είδη παντοπωλείου. Ένας από τους στόχους των τελευταίων αυτών διατάξεων είναι ακριβώς να μειωθεί η αγοραστική δύναμη των χονδρεμπόρων, ώστε να αποφευχθεί να καρπώνονται αυτοί, υπό τη μορφή μεγάλου περιθωρίου κέρδους, και όχι οι καταναλωτές τα οφέλη που προκύπτουν από ενέργειες προωθήσεως των πωλήσεων.
- 206 Ομοίως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή πλανάται καταλήγοντας στο συμπέρασμα, χωρίς να προσκομίζει συναφώς κανένα αποδεικτικό στοιχείο, ότι οι προϋποθέσεις και η διάρκεια των εν λόγω ενεργειών προωθήσεως των πωλήσεων είχαν ως αποτέλεσμα να δημιουργούν σχέση εξαρτήσεως των πελατών της και να επηρεάζουν αρνητικά τις αγορές των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχαρώς.
- 207 Διαπιστώνεται καταρχάς ότι, ναι μεν η προσφεύγουσα αμφισβητεί το ποσό των εν λόγω επιστροφών βάσει στόχου, αναγνωρίζει όμως τουλάχιστον την ύπαρξή τους σε ποσοστό (...) %. Όμως, στο άρθρο 1, σημείο 6, στοιχεία i και ii, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή της προσάπτει ότι χορήγησε τέτοιες επιστροφές, χωρίς εντούτοις να αναφέρει το ακριβές ποσό τους. Ο καθορισμός του ακριβούς ποσού τέτοιων επιστροφών βάσει στόχου στερείται επομένως σημασίας ενόψει της εκτιμήσεως της νομιμότητας των διαπιστώσεων οι οποίες περιλαμβάνονται στην εν λόγω διάταξη της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 208 Η Επιτροπή διευκρίνισε επιπλέον, σε απάντηση επί γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, ότι είχε προσδιορίσει το ποσό των εν λόγω επιστροφών βάσει στόχου στις παραγράφους 81 και 84 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως, στηριζόμενη, αφενός, σε γραπτή απάντηση της προσφεύγουσας επί αιτήσεως παροχής πληροφοριών της 6ης Φεβρουαρίου 1995, η οποία περιλαμβάνεται στο παράρτημα 9 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και, αφετέρου, σε έγγραφο που της απηύθυνε η (...) στις 29 Ιουνίου 1995, αναφερόμενο στα πρακτικά συναντήσεως της 20ής Οκτωβρίου 1995 μεταξύ των εκπροσώπων της και εκείνων της προσφεύγουσας, που περιλαμβάνεται στο παράρτημα 10 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, καθώς και σε απάντηση της προσφεύγουσας της 8ης Αυγούστου 1995 επί άλλης αιτήσεως παροχής πληροφοριών.

- 209 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή προσκόμισε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία αποδεικνύοντα ότι οι επιστροφές βάσει στόχου που χορηγήθηκαν στην NWGA και στη Musgraves (παράγραφος 79 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως) ήταν ανώτερες του (...) % της τιμής.
- 210 Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να αρκείται στον ισχυρισμό ότι, επί ποσοστού (...) % των χορηγηθεισών στην NWGA επιστροφών, το (...) % αποτελούσε έκπτωση για λόγους προωθήσεως των πωλήσεων, χωρίς άλλο αποδεικτικό στοιχείο. Ο χαρακτηρισμός και μόνον ως εκπτώσεως για λόγους προωθήσεως των πωλήσεων ενός μέρους των χορηγηθεισών επιστροφών, στο πλαίσιο συζητήσεως κατά την οποία συμφωνήθηκε ότι η NWGA θα αύξανε τις αγορές ζαχάρεως από την προσφεύγουσα (παράγραφος 79 των αιτιολογικών σκέψεων), δεν είναι ικανός, χωρίς άλλο αποδεικτικό στοιχείο, να αποδείξει τη διάκριση της οποίας γίνεται επίκληση και, επομένως, να δικαιολογήσει τη χορήγηση τέτοιας εκπτώσεως ενόψει του άρθρου 86 της Συνθήκης.
- 211 Δεν έχει εν προκειμένω σημασία αν είναι σύμφωνη με το ιρλανδικό δίκαιο η χορήγηση των εν λόγω επιστροφών βάσει στόχου, λαμβανομένης υπόψη της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου στο ζήτημα αυτό και του άμεσου αποτελέσματος που αναγνωρίζεται στις διατάξεις του άρθρου 86 της Συνθήκης (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 30ής Ιανουαρίου 1974, 127/73, BRT κ.λπ., Συλλογή τόμος 1974, σ. 35, σκέψεις 15 και 16, και της 11ης Απριλίου 1989, 66/86, Ahmed Saeed Flugreisen κ.λπ., Συλλογή 1989, σ. 803, σκέψη 23). Ομοίως, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλεστεί το ότι δεν ελήφθη υπόψη η ιρλανδική νομοθεσία σχετικά με τα είδη παντοπωλείου. Καταρχάς, η Επιτροπή μνημονεύει ρητώς τη νομοθεσία αυτή στην προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 83 των αιτιολογικών σκέψεων). Υπενθυμίζεται κατόπιν ότι το γεγονός ότι η πρακτική μιας επιχειρήσεως είναι συμβατή προς την εθνική νομοθεσία δεν μπορεί να απαλείψει τον χαρακτήρα παραβάσεως της πρακτικής αυτής, εφόσον η εν λόγω επιχείρηση είχε πλήρη αυτονομία κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών. Η προσφεύγουσα δεν μπορεί συνεπώς να επικαλεστεί υπέρ αυτής το ενδεχομένως συμβατό της χορηγήσεως τέτοιων επιστροφών προς το εθνικό δίκαιο, εφόσον δεν υπάρχουν διατάξεις του τελευταίου που να της επέβαλαν τέτοια συμπεριφορά (βλ. προμνημονευθείσα απόφαση Επιτροπή και Γαλλία κατά Ladbroke Racing, σκέψεις 33 και 34).
- 212 Αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, τα πραγματικά περιστατικά που εκτίθενται στην παράγραφο 79 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως εξετάζονται στις παραγράφους 151 έως 154 των εν λόγω αιτιολογικών σκέψεων και αποτελούν αντικείμενο κυρώσεων στο διατακτικό της αποφάσεως. Πράγματι, στην παράγραφο 79, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η προσφεύγουσα προσέφερε την άνοιξη του 1994 επιστροφές σε χονδρεμπόρους, καθορίζοντας την περίοδο αναφοράς η οποία είχε επιλεγεί για τον υπολογισμό των αγορών ζαχάρεως

που έπρεπε να πραγματοποιηθούν για την απόκτηση των επιστροφών, χορήγησε δε υψηλότερες επιστροφές, όπως επιβεβαίωσαν δύο πελάτες της προσφεύγουσας στους οποίους είχαν υποβληθεί σχετικές ερωτήσεις. Στην παράγραφο 151 των αιτιολογικών σκέψεων λοιπόν, η Επιτροπή εκθέτει: «Την άνοιξη του 1994 [η προσφεύγουσα] πρόσφερε στους σημαντικότερους χονδρεμπόρους ειδών διατροφής στην Ιρλανδία εκπτώσεις εφόσον κατόρθωναν να αυξήσουν τις αγορές τους σε ζάχαρη *Suicra* ενός κιλού εντός τριών μηνών. Η περίοδος αναφοράς που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό της αύξησης ήταν από τον Απρίλιο έως το Σεπτέμβριο του 1993 (...)». Ομοίως, στο άρθρο 1, σημείο 6, στοιχείο i, του διατακτικού διευκρινίζεται ότι «από το 1993 ακολουθεί μια πολιτική η οποία επηρεάζει αρνητικά την ανταγωνιστικότητα των άλλων Ιρλανδών συσκευαστών ζάχαρης στη λιανική αγορά ζάχαρης, ιδίως: i) χορηγώντας, για ορισμένα χρονικά διαστήματα το 1994, εκπτώσεις σε ομίλους χονδρικής πώλησης στην Ιρλανδία υπό τον όρο αυτοί να αυξήσουν τις αγορές τους λιανικής ζάχαρης από [την προσφεύγουσα] και με αποτέλεσμα οι εν λόγω όμιλοι να αποκτήσουν σχέση εξάρτησης από [την προσφεύγουσα] γεγονός που έβλαψε τους ανταγωνιστές της στον τομέα της συσκευασίας ζάχαρης». Επιπλέον, αν το επιχείρημα της προσφεύγουσας κατέτεινε στο να αποδείξει ότι η Επιτροπή δεν θεώρησε, στο άρθρο 1, σημείο 6, του διατακτικού, το υψηλότερο ποσό των επιστροφών που χορηγήθηκαν στις *NWGA* και *Musgrave* ως στοιχείο συστατικό της παραβάσεως, θα επιβεβαίωνε τότε το βάσιμο της ερμηνείας της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά την οποία συνιστά παράβαση η χορήγηση καθεαυτή των εν λόγω επιστροφών βάσει στόχου, ανεξαρτήτως ποσού, και, σε τέτοια περίπτωση, θα έπαινε απολύτως να είναι λυσιτελής για την εκτίμηση της νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. ανωτέρω σκέψη 207).

- 213 Τέλος, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι επιστροφή χορηγούμενη από κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρησης, βάσει της αυξήσεως των αγορών που πραγματοποιήθηκαν εντός ορισμένης περιόδου, χωρίς η επιστροφή αυτή να μπορεί να θεωρηθεί ως συνήθης έκπτωση λόγω αγορασθεισών ποσοτήτων (παράγραφος 153 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως), πράγμα που δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα, συνιστά καταχρηστική εκμετάλλευση αυτής της δεσπόζουσας θέσεως, στο μέτρο που τέτοια πρακτική μπορεί να έχει ως μόνο αποτέλεσμα να δημιουργήσει σχέση εξαρτήσεως των πελατών στους οποίους χορηγείται και να φέρει τους ανταγωνιστές σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό. Πρέπει ακόμη να επισημανθεί συναφώς ότι η περίοδος αναφοράς που ελήφθη υπόψη για τον υπολογισμό των εν λόγω επιστροφών βάσει στόχου, δηλαδή από τον Απρίλιο έως τον Σεπτέμβριο του 1993, άρχισε πριν από τη διοχέτευση στην αγορά, κατά το θέρους του 1993, ζαχάρεως υπό νέα εμπορικά σήματα από τις ανταγωνίστριες της προσφεύγουσας επιχειρήσεις συσκευασίας ζαχάρεως (παράγραφος 152 των αιτιολογικών σκέψεων). Όπως επισημαίνει η Επιτροπή, η επιλογή τέτοιας περιόδου αναφοράς συνεπαγόταν ότι «οι εκπτώσεις συναρτήρησε του όγκου που χορήγησε [η προσφεύγουσα] την άνοιξη του 1994 και τον Οκτώβριο του 1994 (...) πρέπει να είχαν στενή σχέση με τις συνολικές απαιτήσεις [ανάγκες] των πελατών όσον αφορά τη λιανική ζάχαρη» (παράγραφος 152 των αιτιολογικών σκέψεων).

- 214 Υπό τέτοιες συνθήκες, η χορήγηση, από κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρησης, επιστροφών βάσει στόχου, ένα από τα άμεσα αποτελέσματα των οποίων ήταν, σύμφωνα με την ανάλυση της ίδιας της προσφεύγουσας, η δημιουργία αποθεμάτων και η συνακόλουθη μείωση των αγορών (παράγραφος 80 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως), συνεπάγεται την παρεμπόδιση της κανονικής αναπτύξεως του ανταγωνισμού [παράγραφος 152 των αιτιολογικών σκέψεων και άρθρο 1, σημείο 6, στοιχείο i, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως] και είναι ασύμβατη με τον στόχο της υπάρξεως ανόθευτου ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς. Δεν στηρίζεται σε οικονομική παροχή δικαιολογούσα το πλεονέκτημα αυτό, αλλά τείνει να αφαιρέσει από τον αγοραστή ή να περιορίσει τη δυνατότητα επιλογής του όσον αφορά τις πηγές εφοδιασμού του και να εμποδίσει την είσοδο στην αγορά των λοιπών προμηθευτών (βλ. μνημονευόμενη ανωτέρω στη σκέψη 114 νομολογία).
- 215 Δεύτερον, όσον αφορά τις επιλεκτικά χορηγηθείσες επιστροφές βάσει στόχου, η προσφεύγουσα εξηγεί ότι οι εκπτώσεις που χορηγήθηκαν στη μεγάλη αλυσίδα καταστημάτων λιανικής πώλησεως (...) αποτελούσαν κίνητρο αναπτύξεως υπό τη μορφή επιστροφής ύψους (...) % επί των αγορών, κατά το 1995, υπό την προϋπόθεση αυξήσεως κατά 300 τόνους του ετήσιου όγκου των αγορών της (παράγραφος 82 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Διατείνεται ότι η επιστροφή αυτή δεν είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργήσει σχέση εξαρτήσεως της (...) προς αυτήν και να επιφέρει τη μείωση των αγορών της σε ζάχαρη υπό το εμπορικό σήμα (...) από την Burcom. Το φέρον ημερομηνία Ιουνίου 1994 έγγραφο της Greencore, που χρησιμοποιήθηκε συναφώς στην προσβαλλόμενη απόφαση ως αποδεικτικό στοιχείο, ουδόλως αποδεικνύει, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, ότι η επιστροφή που χορηγήθηκε στην (...) είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση των αγορών της σε ζάχαρη υπό το εμπορικό σήμα (...) από την Burcom. Πράγματι, η εν λόγω επιστροφή δεν μπορούσε να έχει κανένα αποτέλεσμα επί των πωλήσεων της Burcom στην (...), διότι η Burcom είχε παύσει τις δραστηριότητές της πριν από τη χορήγηση της επιστροφής αυτής. Προσθέτει ότι η (...) δεν μετέβαλε την πολιτική της που αποσκοπούσε στον εφοδιασμό της με τις ίδιες αναλογίες σε ζάχαρη υπό τα εμπορικά σήματα Siucra και (...). Η (...) είχε στην πραγματικότητα επιλέξει να ακολουθήσει στρατηγική συνολικής αυξήσεως των πωλήσεων ζαχαρώδους, διατηρώντας συγχρόνως την πολιτική εφοδιασμού της σε ζάχαρη υπό τα εμπορικά σήματα Siucra και (...).
- 216 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει επιπλέον ότι ο ισχυρισμός κατά τον οποίο ο όμιλος επιχειρήσεων χονδρικής πώλησεως (...) ήταν σημαντικός πελάτης της Gem Pack (παράγραφος 151 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως) δεν στηρίζεται σε κανένα αποδεικτικό στοιχείο. Κατά συνέπεια, ο ισχυρισμός κατά τον οποίο οι επιστροφές βάσει στόχου που χορηγήθηκαν σε ορισμένους πελάτες ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχαρώδους το 1994 και το 1995 εντάσσονταν σε πολιτική που σκοπό είχε να περιορίσει την ανάπτυξη του ανταγωνισμού των εγχώριων επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχαρώδους (παράγραφος 154 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως) είναι αλυσιτελής όσον αφορά τη Gem Pack. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά το άρθρο 1, σημείο 6, στοιχείο ii, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως.

- 217 Διαπιστώνεται καταρχάς ότι η προσφεύγουσα ουδόλως αμφισβητεί τον εισάγοντα διακρίσεις και επιλεκτικό χαρακτήρα των επιστροφών βάσει στόχου που χορηγούνται την άνοιξη του 1994 και τον Οκτώβριο του 1994 στους χονδρεμπόρους που αγόραζαν ζάχαρη από την προσφεύγουσα στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχαρώδους, όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή στις παραγράφους 82 και 154 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 218 Κατόπιν, όσον αφορά τον εισάγοντα διακρίσεις και επιλεκτικό χαρακτήρα των επιστροφών βάσει στόχου που χορηγούνται σε ορισμένους πελάτες ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχαρώδους, αποδεικνύεται, αφενός, ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί επίσης τη χορήγηση, τον Δεκέμβριο του 1994, εκπτώσεως ύψους (...) % στην (...) το 1995 βάσει του όγκου των αγορών της. Αρνείται ότι, κατά τον τρόπο αυτό, θέλησε να δημιουργήσει σχέση εξαρτήσεως της (...), επισημαίνοντας ότι η πολιτική της τελευταίας αυτής επιχειρήσεως αποσκοπούσε στην αύξηση των πωλήσεων ζαχαρώδους γενικώς και στη διατήρηση συγχρόνως της ίδιας κατανομής των προμηθειών της σε ζάχαρη υπό τα εμπορικά σήματα *Siucra* και (...). Κατά τον τρόπο αυτό, η προσφεύγουσα ουδόλως αποδεικνύει ότι η χορήγηση της εκπτώσεως αυτής στηρίζεται σε αντικεμενική οικονομική δικαιολογία. Προσπαθεί πράγματι να δικαιολογήσει την πρωτοβουλία της αναφερόμενη στα υποτιθέμενα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της στρατηγικής του πελάτη της.
- 219 Από το εταιρικό σχέδιο της Greencore του Ιουνίου 1994, στο οποίο αναφέρεται η παράγραφος 82 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως, προκύπτει όμως ότι η (...) αγόραζε από την προσφεύγουσα τόσο ζάχαρη με το εμπορικό σήμα *Siucra* όσο και ζάχαρη χωρίς σήμα την οποία στη συνέχεια εξέθετε στα ράφια των καταστημάτων της υπό το εμπορικό σήμα (...). Πάντως, το μισό των πακέτων ζαχαρώδους υπό το εμπορικό σήμα (...) που πωλούσε η (...) αποτελούνταν από ζάχαρη της προσφεύγουσας και το άλλο μισό από ζάχαρη που προμήθευε η *Burcom*. Το έγγραφο αναφέρει επιπλέον ότι, κατά τον χρόνο της συντάξεώς του, η (...) παραχωρούσε τον ίδιο χώρο στα ράφια των καταστημάτων της στη ζάχαρη με το εμπορικό σήμα *Siucra* και στη ζάχαρη με το εμπορικό σήμα (...). Διευκρινίζεται έτσι (σ. 19 του εγγράφου που περιλαμβάνεται στο παράρτημα 4 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων):
- «Τον Νοέμβριο του 1993, η (...) διοχέτευσε στην αγορά ζάχαρη με το εμπορικό σήμα (...) που προμήθευε η *Burcom*, αλλά την απέσυρε εντός της εβδομάδας. Τον Απρίλιο, διοχέτευσε και πάλι στην αγορά με το εμπορικό σήμα (...), που προμήθευε κατά 50 % η *Burcom* και κατά 50 % εμείς (...). Η (...) έχει την πρόθεση να καθιερώσει στην αγορά το εμπορικό σήμα (...). Οι άλλοι φαίνεται απλώς ότι αντιδρούν στην (...). Η (...) παραχωρεί τον ίδιο χώρο στα ράφια των καταστημάτων της στη ζάχαρη με τα εμπορικά σήματα (...) και *Siucra* και εφαρμόζει προς το παρόν μία διαφορά τιμής (...) ανά χιλιόγραμμα (...)».

- 220 Η προσφεύγουσα δεν διευκρίνισε σε ποια έγγραφα στήριζε τον ισχυρισμό της ότι η πολιτική της (...) συνίστατο στην αύξηση του συνολικού όγκου των πωλήσεών της και στη διατήρηση συγχρόνως της κατανομής των προμηθειών της σε ζάχαρη μεταξύ της Burcom και της προσφεύγουσας. Ο ισχυρισμός αυτός δεν επιρρωννύεται από το εταιρικό σχέδιο της Greencore του Ιουνίου 1994, το σημαντικότερο χωρίο του οποίου περιλαμβάνεται στην προηγούμενη σκέψη. Πρέπει επιπλέον να υπογραμμιστεί ότι το έγγραφο αυτό είναι προγενέστερο της χορηγήσεως της εκπτώσεως τον Δεκέμβριο του 1994, στην οποία αναφέρεται το υπηρεσιακό σημείωμα της προσφεύγουσας της 15ης Δεκεμβρίου 1994 (παράγραφος 82 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης απόφασης).
- 221 Υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να προσάψει στην Επιτροπή ότι υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως ή ερμηνείας των αποδεικτικών στοιχείων που περιλαμβάνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, επισημαίνοντας ότι «κάθε αύξηση των ποσοτήτων Siucra που θα αγόραζε η (...) ήταν αναμενόμενο να οδηγήσει σε μείωση των αγορών της ζάχαρης (...) σε συσκευασία ενός κιλού, που ήταν το προϊόν για το οποίο η Burcom ασκούσε ανταγωνισμό ως προμηθευτής» (τέλος της παραγράφου 82 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης απόφασης) και ότι «το πιθανό αποτέλεσμα της έκπτωσης θα ήταν η (...) να αποκτήσει δεσμό εξάρτησης από [την προσφεύγουσα]» (τέλος της παραγράφου 151 των αιτιολογικών σκέψεων). Προκύπτει όμως από τη νομολογία (βλ. ανωτέρω σκέψη 114) ότι τέτοια πρακτική είναι καταχρηστική κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης, στο μέτρο που κατατείνει στο να εμποδίσει, με τη χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος, τον εφοδιασμό των πελατών από ανταγωνιστικές επιχειρήσεις.
- 222 Το γεγονός ότι η Burcom έπαυσε τις δραστηριότητές της πριν από τη χορήγηση της επιστροφής ύψους (...) % στην (...) τον Δεκέμβριο του 1994, στοιχείο που δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους, δεν μεταβάλλει το συμπέρασμα το οποίο εκτίθεται στην προηγούμενη σκέψη. Η Επιτροπή απέδειξε πράγματι, βάσει του ίδιου του καταλόγου εκπτώσεων της προσφεύγουσας, ότι η χορήγηση της επιστροφής αποφασίστηκε το αργότερο στις 8 Δεκεμβρίου 1994, σε ημερομηνία προγενέστερη της παύσεως των δραστηριοτήτων της Burcom στις 14 Δεκεμβρίου του 1994 (τέλος των παραγράφων 83 και 151 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης απόφασης), σε χρονική περίοδο κατά την οποία μεταξύ της Burcom και της προσφεύγουσας υπήρχε ακόμη ανταγωνιστική σχέση. Πρέπει ακόμη να επισημανθεί ότι η προσφεύγουσα ουδόλως αμφισβήτησε την αναφορά, στην προσβαλλόμενη απόφαση, στον κατάλογο εκπτώσεών της.
- 223 Αφετέρου, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί επίσης τη χορήγηση επιστροφής βάσει στόχου στην (...) το 1995, όπως εκτίθεται στην προσβαλλόμενη απόφαση (παραγράφοι 84 και 151 των αιτιολογικών σκέψεων). Διερωτάται απλώς όσον αφορά τα

στοιχεία που επιτρέπουν στην Επιτροπή να διατείνεται ότι η (...) είναι σημαντικότατος πελάτης της Gem Pack (τέλος της παραγράφου 151 των αιτιολογικών σκέψεων), επιχειρήσεως συσκευασίας ζαχαρώς ανταγωνίστριας της προσφεύγουσας.

- 224 Σε απάντηση επί γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή κατέθεσε αντίγραφο εγγράφου που της απηύθυνε ο εκπρόσωπος της Gem Pack στις 16 Μαρτίου 1995, στο οποίο αυτός επισημαίνει επανειλημμένα τη σημασία που είχε η (...) ως πελάτης της Gem Pack. Η προσφεύγουσα δεν προέβαλε καμία αντίρρηση στην κατάθεση του εγγράφου αυτού και δεν αμφισβήτησε το περιεχόμενό του κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Ορθά επομένως η Επιτροπή θεώρησε, στην προσαλλόμενη απόφαση, ότι η (...) ήταν σημαντικός πελάτης της Gem Pack και συνήγαγε το συμπέρασμα ότι η χορήγηση επιστροφής βάσει στόχου στην (...) από την προσφεύγουσα είχε ως αποτέλεσμα να περιέλθουν σε μειονεκτική θέση οι άλλοι προμηθευτές της, μεταξύ των οποίων και η Gem Pack, πράγμα που συνιστά καταχρηστική πρακτική κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης (βλ. τη μνημονευόμενη ανωτέρω στη σκέψη 114 νομολογία).
- 225 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας σχετικά με τις επιστροφές βάσει στόχου και τις καθοριζόμενες κατ' επιλογή τιμές, στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 1, σημείο 6, στοιχεία i και ii, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως, είναι απορριπτέα.

Όσον αφορά τις ανταλλαγές προϊόντων στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχαρώς

- 226 Κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, «το 1988 [η προσφεύγουσα] συμφώνησε με ένα χονδρέμπορο και ένα λιανοπωλητή την ανταλλαγή προϊόντων λιανικής ζάχαρης ανταγωνιστή της, δηλαδή της ζάχαρης Eurolux σε συσκευασία ενός κιλού της Compagnie française de sucrerie, με δικά της προϊόντα» (άρθρο 1, σημείο 2, του διατακτικού). Η Επιτροπή εκθέτει ότι, μετά τη διάθεση στην ιρλανδική αγορά λιανικής πώλησεως, το 1998, από την ASI ζαχαρώς σε συσκευασία ενός κιλού με το εμπορικό σήμα Eurolux, η SDL αντέδρασε προτείνοντας στην ADM, υπό την απειλή καταργήσεως των προτιμσιακών εκπτώσεων που της χορηγούσε μέχρι τότε η προσφεύγουσα, να αγοράσει τις μη ακόμη πωληθείσες ποσότητες ζαχαρώς με το σήμα Eurolux λίγες μόλις ημέρες μετά τη διάθεσή τους στα καταστήματα του δικτύου της ADM τον Απρίλιο του 1988 (παράγραφοι 46 έως 49 των αιτιολογικών σκέψεων). Υποστηρίζει ότι παρόμοια μέτρα ελήφθησαν έναντι του καταστήματος λιανικής

πώλησεως Kelly της υπεραγοράς SPAR, εντός ακόμη συντομότερης προθεσμίας, τον Μάιο του 1988 (παράγραφοι 46, 47, 48, 50 και 51 των αιτιολογικών σκέψεων). Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, «μολονότι οι ενέργειες για την ανταλλαγή του προϊόντος ήταν πρωτοβουλία της SDL, [η προσφεύγουσα] ενημερώθηκε δεόντως από την ASI όσον αφορά τις δυσκολίες που αυτή αντιμετώπιζε» (παράγραφος 52 των αιτιολογικών σκέψεων), παραπέμποντας στο περιεχόμενο εγγράφου που απηύθυνε στις 18 Ιουλίου 1988 ο διευθυντής της ASI στον διευθυντή της προσφεύγουσας. Επισημαίνει επιπλέον ότι η πρακτική αυτή καταγγέλθηκε ενώπιον του ανωτάτου ιρλανδικού δικαστηρίου από τον διευθυντή καταναλωτικών υποθέσεων και δίκαιων όρων εμπορίου (παράγραφοι 48 και 53 των αιτιολογικών σκέψεων). Η Επιτροπή καταλήγει ως εξής:

«Η ανταλλαγή προϊόντος από μία επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση συνιστά καταχρηστική εκμετάλλευση σύμφωνα με το άρθρο 86 της Συνθήκης, εφόσον αυτή έχει ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα τον περιορισμό ή την εξάλειψη του ανταγωνισμού εκ μέρους μιας νέας επιχείρησης στην αγορά. Αυτό συμβαίνει και στην προκειμένη περίπτωση. Πράγματι, η ανταλλαγή προϊόντος είχε ως αποτέλεσμα την εδραίωση της κοινής θέσης [της προσφεύγουσας] και της SDL που κατ' αυτόν τον τρόπο απέκτησαν σχεδόν το μονοπώλιο της προμήθειας ζάχαρης στην αγορά» (παράγραφος 126 των αιτιολογικών σκέψεων).

227 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η αποτυχία της διαθέσεως στην αγορά της Ιρλανδίας της ζαχάρεως με το εμπορικό σήμα Eurolux οφείλεται στην απόρριψή της από τους καταναλωτές. Η επιχείρηση λιανικής πώλησεως Kelly διευκρίνισε έτσι ότι, παρά την πλέον συμφέρουσα τιμή της, η ζάχαρη Eurolux αγοραζόταν δύσκολα. Ομοίως, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι περισσότερο από ένα έτος χρειάστηκε η ASI για να διαθέσει το απόθεμα 500 τόνων συσκευασμένης ζαχάρεως προοριζόμενης για λιανική πώληση. Αμφισβητεί επίσης ότι απείλησε τους πελάτες της με οικονομικές κυρώσεις σε περίπτωση που θα πωλούσαν ζάχαρη Eurolux. Επισημαίνει επιπλέον ότι ο όγκος της ζαχάρεως που αφορούν οι εν λόγω ανταλλαγές συνεπάγεται ότι οι ανταλλαγές αυτές δεν είχαν καμία επίδραση στο διακρατικό εμπόριο.

228 Η προβαλλόμενη από την προσφεύγουσα εξήγηση της αποτυχίας διαθέσεως στην ιρλανδική αγορά της ζαχάρεως με το εμπορικό σήμα Eurolux δεν μπορεί να γίνει δεκτή, όπως επισημαίνει η Επιτροπή με την προβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 125 των αιτιολογικών σκέψεων). Ιδιαίτερη σημασία έχει συναφώς το περιεχόμενο της συνομιλίας του εμπορικού διευθυντή της SDL και του γενικού διευθυντή της ADM, στην οποία αναφέρεται η κατάσταση του υπαλλήλου της ιρλανδικής υπηρεσίας καταναλωτικών υποθέσεων και δίκαιων όρων εμπορίου ενώπιον του ιρλανδικού ανωτάτου δικαστηρίου, μνεία της οποίας γίνεται στην παράγραφο 49

των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης απόφασης. Η SDL ενημέρωσε την ADM ότι θα καταργούσε τις προτιμησιακές εκπτώσεις αν μειώνονταν οι αγοραζόμενες ποσότητες και πρότεινε να αγοράσει τις ποσότητες της ζαχάρεως με σήμα Eurolux που η ADM είχε ακόμη στην κατοχή της, αφού ενημερώθηκε ότι μία σημαντική ποσότητα παρέμενε απώλητη στις αποθήκες της τελευταίας. Πρέπει επίσης να τονιστούν τα εξαιρετικά σύντομα χρονικά διαστήματα εντός των οποίων η ζαχαρή με το σήμα Eurolux αποτέλεσε αντικείμενο ανταλλαγής στις δύο συγκεκριμένες περιπτώσεις οι οποίες μνημονεύονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, είτε η πρωτοβουλία της ανταλλαγής προερχόταν από την SDL (στην περίπτωση της ADM) είτε από την ίδια την επιχείρηση λιανικής πώλησεως, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα (στην περίπτωση της Kelly), δηλαδή λιγότερο από επτά ημέρες στην πρώτη περίπτωση (μεταξύ 15ης και 22ας Απριλίου 1988) και λιγότερο από δύο ώρες στη δεύτερη. Δεν έχει ιδιαίτερη σημασία να καθοριστεί συναφώς αν η προσφεύγουσα ή η SDL έλαβαν πράγματι την πρωτοβουλία της ανταλλαγής προϊόντων με την επιχείρηση λιανικής πώλησεως Kelly, δεδομένου ότι η Επιτροπή προσάπτει μόνο στην προσφεύγουσα ότι «συμφώνησε με έναν έμπορο χονδρικής και έναν λιανικής πώλησης να ανταλλάξει τη ζαχαρή της με τη ζαχαρή Eurolux» (παράγραφος 124 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης απόφασης) και όχι ότι έλαβε την πρωτοβουλία των δύο αυτών ανταλλαγών.

- 229 Για λόγους ταυτόσημους με εκείνους που εκτέθηκαν ανωτέρω στις σκέψεις 200 και 201, η προσφεύγουσα δεν μπορεί επίσης να αντλήσει επιχείρημα από τον όγκο της ζαχάρεως που αφορούν οι δύο περιπτώσεις ανταλλαγής οι οποίες μνημονεύονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, για να υποστηρίξει ότι τέτοιες ανταλλαγές δεν μπορούσαν να αποτελέσουν εμπόδιο στις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.
- 230 Επιπλέον, η Επιτροπή έλαβε υπόψη, κατά τον προσδιορισμό του ποσού του προστίμου, την περιορισμένη ποσότητα ζαχάρεως που αφορούσαν οι ανταλλαγές (παράγραφος 167, δεύτερο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης απόφασης).
- 231 Η προσφεύγουσα ουδόλως αμφισβήτησε εξάλλου την αναφορά στην απόφαση 92/163/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 1991, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.043 — Tetra Pak II) (ΕΕ 1992, L 72, σ. 1, παράγραφος 165 των αιτιολογικών σκέψεων), που περιλαμβάνεται στην υποσημείωση 88 της παραγράφου 126 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης απόφασης, κατά την οποία η ανταλλαγή προϊόντων από κατέχουσα δεσπόζουσα θέση επιχείρηση συνιστά κατάχρηση κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης εφόσον απσκοπεί ή είναι ικανή να περιορίσει ή να εξαλείψει τον ανταγωνισμό νέας επιχειρήσεως στην αγορά.

- 232 Το Δικαστήριο διευκρίνισε επίσης ότι, απαγορεύοντας την καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως στην αγορά, στο μέτρο που μπορεί να υποστεί βλάβη το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, το άρθρο 86 της Συνθήκης αφορά επομένως όχι μόνον τις πρακτικές που μπορούν να προκαλέσουν άμεση ζημία στους καταναλωτές, αλλά και αυτές που τους προκαλούν έμμεση ζημία, προσβάλλοντας αποτελεσματικές δομές ανταγωνισμού (προμνημονευθείσα απόφαση Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 125).
- 233 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα προσέβαλε τη δομή ανταγωνισμού που θα μπορούσε να αποκτήσει η ιρλανδική αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως με την είσοδο ενός νέου προϊόντος, της ζαχάρεως με το εμπορικό σήμα Eurolux, προβαίνοντας, υπό τις ανωτέρω εκτεθείσες συνθήκες, στην ανταλλαγή των ανταγωνιστικών προϊόντων σε μία αγορά στην οποία κατείχε περισσότερο από 80 % του όγκου των πωλήσεων.
- 234 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας σχετικά με τις ανταλλαγές της ζαχάρεως με το σήμα Eurolux στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 1, σημείο 2, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι απορριπτέα.
- 235 Κατά συνέπεια, ο τρίτος και ο τέταρτος λόγος των κυρίων αιτημάτων πρέπει να απορριφθούν, καθώς και τα κύρια αιτήματα, πλην του αιτήματος που κατατείνει στην ακύρωση του άρθρου 1, σημείο 1, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως στο μέτρο που διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα παρέβη το άρθρο 86 της Συνθήκης χορηγώντας, κατά την περίοδο 1986-1988, επιλεκτικά χαμηλές τιμές στους πελάτες της ASI (βλ. ανωτέρω σκέψη 124).

Επί των επικουρικών αιτημάτων

- 236 Προς στήριξη των επικουρικών αιτημάτων της τα οποία κατατείνουν, αφενός, στη μείωση του προστίμου που της επιβλήθηκε με το άρθρο 2 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως και, αφετέρου, στην ακύρωση του άρθρου 3, τρίτη και

τέταρτη παράγραφος, του διατακτικού, η προσφεύγουσα προβάλλει δύο λόγους, από τους οποίους ο πρώτος αντλείται από την παράβαση του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και ο δεύτερος από την παράβαση του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17.

1. Όσον αφορά τον πρώτο λόγο, που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17

- 237 Στα πλαίσια του πρώτου λόγου της, που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, η προσφεύγουσα προβάλλει, πρώτον, ότι το πρόστιμο που της επιβλήθηκε με το άρθρο 2 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι υπερβολικό, δεύτερον, ότι αποτελεί κύρωση παραβάσεων οι οποίες δεν αποδείχθηκαν προσηκόντως, τρίτον, ότι δεν άσκησε σταθερή και συνολική πολιτική καταχρηστικών πρακτικών από το 1985, τέταρτον, ότι η Επιτροπή παρέβη το καθήκον επιμελείας της μη χειρισθείσα την παρούσα υπόθεση εντός εύλογης προθεσμίας, και, τέλος, πέμπτον, ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη ότι, κατά την επίμαχη χρονική περίοδο, η έννοια της καταχρήσεως συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως ήταν άγνωστη.

Όσον αφορά τον υπερβολικό χαρακτήρα του επιβληθέντος προστίμου

- 238 Με το άρθρο 2 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως επιβάλλεται στην προσφεύγουσα πρόστιμο 8 800 000 ECU για τις παραβάσεις που διαπιστώνονται με το άρθρο 1. Στις παραγράφους 163 έως 167 των αιτιολογικών σκέψεων, η Επιτροπή εκθέτει τα κριτήρια βάσει των οποίων καθορίζεται το ποσό του προστίμου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17.
- 239 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το ποσό του προστίμου, που αντιστοιχεί στο 6,8 % του σχετικού με τις πωλήσεις της στην Ιρλανδία κύκλου εργασιών της, δεν είναι σύμφωνο ούτε με την πρακτική στον γεωργικό τομέα ούτε με την πρακτική στον βιομηχανικό τομέα.

240 Αφενός, ισχυρίζεται ότι οι αποφάσεις της Επιτροπής με τις οποίες επιβάλλονται πρόστιμα στον γεωργικό τομέα χαρακτηρίζονται γενικώς από μια κάποια επιείκεια [βλ. την απόφαση 86/596/ΕΟΚ, της 26ης Νοεμβρίου 1986, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.204 — Meldoc) (ΕΕ L 348, σ. 50), την προμνημονευθείσα απόφαση Napier Brown — British Sugar, και την απόφαση 88/587/ΕΟΚ, της 28ης Οκτωβρίου 1988, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/B-2/31.424, Hudson's Bay — Dansk Pelsdyravlerforening) (ΕΕ L 316, σ. 43)]. Την επιείκεια αυτή την ενέπνευσε και την επιβεβαίωσε η νομολογία, κατά την οποία η Επιτροπή οφείλει, καθορίζοντας το ποσό των προστίμων, να λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη το κανονιστικό και οικονομικό πλαίσιο της επίδικης συμπεριφοράς και να μην εκτιμά με τη συνήθη αυστηρότητα, λαμβανομένης υπόψη της κοινής οργάνωσης της αγοράς ζαχάρεως, τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων (προμνημονευθείσα απόφαση Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 612, 613, 619 και 620). Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα διαπιστώνει ότι η Επιτροπή δεν περιέλαβε την κοινή οργάνωση της αγοράς ζαχάρεως μεταξύ των συντελεστών που έλαβε υπόψη για τον καθορισμό του ποσού του προστίμου (παράγραφος 167 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Στο υπόμνημα απαντήσεως, προσθέτει ότι, αν η Επιτροπή επιθυμούσε να μην ακολουθήσει τη νομολογία αυτή, όφειλε να το αιτιολογήσει ειδικώς. Υποστηρίζει επίσης ότι η λύση που ακολουθήθηκε με την προμνημονευθείσα απόφαση Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, εξακολουθεί να ισχύει, δεδομένου ότι επιβεβαιώθηκε με την προμνημονευθείσα απόφαση Επιτροπή και Γαλλία κατά Ladbroke Racing (σκέψεις 32 επ.). Η λύση αυτή δεν τέθηκε υπό αμφισβήτηση από τον γενικό εισαγγελέα Γ. Κοσμά με τις προτάσεις του της 15ης Ιουλίου 1997 στην υπόθεση C-235/92 P, Montecatini και Montedipe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4539, I-4544.

241 Αφετέρου, υπογραμμίζει ότι, στον βιομηχανικό τομέα, η ύπαρξη διαρθρωτικής υπερπαραγωγικής ικανότητας συνιστά γενικώς ελαφρυντικό στοιχείο για την Επιτροπή, που την οδηγεί στον καθορισμό του επιπέδου του προστίμου σε ποσοστό 2,5 % του σχετικού κύκλου εργασιών [αποφάσεις της Επιτροπής 89/191/ΕΟΚ, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.866 — PEBD) (ΕΕ L 74, σ. 21), 89/515/ΕΟΚ, της 2ας Αυγούστου 1989, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.553 — Δομικά πλέγματα) (ΕΕ L 260, σ. 1), και 94/599/ΕΚ, της 27ης Ιουλίου 1994, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/31.865 — PVC) (ΕΕ L 239, σ. 14)· απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-141/89, Tréfileurope κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-791, σκέψεις 180 και 185)].

- 242 Στο υπόμνημα απαντήσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, πλην περιπτώσεως αυθαίρετης συμπεριφοράς, δεν υπάρχει καλύτερο κριτήριο για την εκτίμηση της νομιμότητας του περιθωρίου το οποίο αφήνει στην Επιτροπή το κανονιστικό πλαίσιο για τον καθορισμό των προστίμων από την προηγούμενη πρακτική ή από ένα γενικώς καθοριζόμενο ύψος προστίμου. Επισημαίνει συναφώς ότι η Επιτροπή εφάρμοσε σε λίγες μόνον περιπτώσεις τις κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3), τις οποίες παρουσίασε πρόσφατα στο κοινό.
- 243 Υπενθυμίζεται καταρχάς ότι, κατά το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, η Επιτροπή μπορεί να επιβάλλει πρόστιμα 1 000 ECU τουλάχιστον και μέχρι ποσού 1 000 000 ECU, το δε τελευταίο αυτό ποσό μπορεί να αυξηθεί μέχρι ποσοστού 10 % του κύκλου εργασιών που πραγματοποίησε κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο κάθε μια από τις επιχειρήσεις που συμμετείχε στην παράβαση. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου εντός των ορίων αυτών, η εν λόγω διάταξη ορίζει ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παραβάσεως (προμνημονευθείσα απόφαση *Tréfileurope* κατά Επιτροπής, σκέψη 183). Για να εκτιμηθεί η σοβαρότητα μιας παραβάσεως, πρέπει να ληφθούν ιδίως υπόψη το κανονιστικό και οικονομικό πλαίσιο της επίδικης συμπεριφοράς, η φύση των περιορισμών που επιβάλλονται στον ανταγωνισμό καθώς και το μέγεθος της οικείας επιχειρήσεως (βλ. προμνημονευθείσα απόφαση *Suiker Unie* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 612).
- 244 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί την τήρηση εκ μέρους της Επιτροπής των ορίων που τίθενται από το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, αλλά την εκτίμησή της σχετικά με τη σοβαρότητα των παραβάσεων η οποία εκτίθεται, ιδίως, στην παράγραφο 167, δεύτερο εδάφιο, περιπτώσεις 1 έως 4, των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η Επιτροπή παραθέτει τα τέσσερα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη για την εκτίμηση της σοβαρότητας των παραβάσεων: το γεγονός ότι πρόκειται για καταχρήσεις που σκοπό είχαν να περιορίσουν σοβαρά ή να εξαλείψουν κάθε μορφή ανταγωνισμού, το γεγονός ότι η ζάχαρη αποτελεί σημαντικό στοιχείο τόσο στη βιομηχανία όσο και στην κατανάλωση των νοικοκυριών, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα προστάτευσε ενεργώς την εγχώρια αγορά της και το γεγονός ότι η προσφεύγουσα μπόρεσε να διατηρήσει ιδιαίτερα υψηλές τιμές εργοστασίου και τιμές λιανικής πωλήσεως.
- 245 Υπογραμμίζεται κατόπιν ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή επέβαλε στο παρελθόν πρόστιμα ορισμένου ύψους για ορισμένες μορφές παραβάσεων δεν της στερεί τη

δυνατότητα να αυξάνει το ύψος αυτό, εντός των ορίων που τίθενται με τον κανονισμό 17, αν αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να κατοχυρωθεί η εφαρμογή της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού (προμνημονευθείσα απόφαση *Musique Diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 109). Η εξουσία επιβολής προστίμων αποτελεί ένα από τα μέσα που παρέχονται στην Επιτροπή για να της επιτραπεί να εκπληρώσει την αποστολή επιτηρήσεως που της αναθέτει το κοινοτικό δίκαιο. Κατά το Δικαστήριο, η αποστολή αυτή περιλαμβάνει, βεβαίως, το έργο της διώξεως και καταστολής των ατομικών παραβάσεων, περιλαμβάνει όμως επίσης και το καθήκον ασκήσεως μιας γενικής πολιτικής με στόχο την εφαρμογή στον τομέα του ανταγωνισμού των αρχών που καθορίζονται στη Συνθήκη και τον προανατολισμό της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων προς αυτή την κατεύθυνση. Επομένως, για να εκτιμήσει τη σοβαρότητα της παραβάσεως προκειμένου να καθορίσει το ποσό του προστίμου, η Επιτροπή πρέπει να λαμβάνει υπόψη όχι μόνον τα συγκεκριμένα περιστατικά της υποθέσεως, αλλά και το πλαίσιο εντός του οποίου τοποθετείται η παράβαση, πρέπει δε να μεριμνά ώστε οι ενέργειές της να έχουν αποτρεπτικό αποτέλεσμα, κυρίως για τις μορφές παραβάσεων που είναι ιδιαίτερα επιβλαβείς για την πραγμάτωση των στόχων της Κοινότητας (προμνημονευθείσα απόφαση *Musique Diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 105 και 106).

246 Τονίζεται τέλος ότι, εφόσον τα πρόστιμα συνιστούν μέσον της πολιτικής επί του ανταγωνισμού της Επιτροπής, αυτή πρέπει να διαθέτει περιθώριο εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό του ύψους τους, προκειμένου να κατευθύνει τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων στην τήρηση των κανόνων περί ανταγωνισμού (απόφαση του Πρωτοδικείου της 11ης Δεκεμβρίου 1996, T-49/95, *Van Megen Sports* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1799, σκέψη 53).

247 Τα επιχειρήματα που αντλεί η προσφεύγουσα από την ανάλυση της πρακτικής λήψεως αποφάσεων της Επιτροπής δεν είναι συνεπώς, καθεαυτά, ικανά να επηρεάσουν τη νομιμότητα του άρθρου 2 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως.

248 Εξάλλου, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, δεν προκύπτει από τη νομολογία ότι, εν προκειμένω, η κοινή οργάνωση της αγοράς ζαχαρώδους συνιστά ειδικό κανονιστικό και οικονομικό πλαίσιο που πρέπει να ληφθεί υπόψη, ως ελαφρυντικό στοιχείο, κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου.

- 249 Αν και είναι βεβαίως αναντίρρητο ότι το κανονιστικό και οικονομικό πλαίσιο εντός του οποίου διαπράχθηκαν οι προσαπτόμενες στην προσφεύγουσα παραβάσεις χαρακτηρίζεται από την επίδραση της κοινής οργάνωσης της αγοράς ζαχάρεως, οι καταχρηστικές πρακτικές της προσφεύγουσας δεν αποτελούν εντούτοις, εν προκειμένω, αντίθετα προς την κατάσταση την οποία αφορούσε η προμνημονευθείσα απόφαση Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 613 έως 621, συνέπειες στην πραγματικότητα αναπότερες της λειτουργίας της κοινής οργάνωσης της αγοράς ζαχάρεως.
- 250 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή επισήμανε, αφενός, πρακτικές που συνίσταντο στην αντίδραση σε εισαγωγές ή σε προσπάθειες εισαγωγών στην αγορά στην οποία κατείχε δεσπόζουσα θέση η προσφεύγουσα και, αφετέρου, πρακτικές οι οποίες συνίσταντο στην εκ μέρους της προσφεύγουσας χρησιμοποίηση της θέσεως της ως μοναδικού παραγωγού ζαχάρεως στην Ιρλανδία για να μειώσει τον ανταγωνισμό άλλων επιχειρηματιών, ώστε να διατηρήσει υψηλή τελική τιμή πωλήσεως. Κατά τον τρόπο αυτό, η προσφεύγουσα προσπάθησε συνεπώς να μειώσει τον περιορισμένο ανταγωνισμό που απέμενε ακόμη στις οικείες αγορές. Πρέπει ακόμη να προστεθεί ότι η προσφεύγουσα εκμεταλλεύτηκε τη θέση της ως μόνου παραγωγού ζαχάρεως στην Ιρλανδία και το γεγονός ότι της είχε παραχωρηθεί το σύνολο της ποσοστώσεως παραγωγής ζαχάρεως που είχε χορηγηθεί στην Ιρλανδία στα πλαίσια της κοινής οργάνωσης της αγοράς ζαχάρεως. Η ιδιαίτερη αυτή θέση δεν απορρέει εντούτοις από την κοινή οργάνωση αγοράς αλλά από τις επικρατούσες στην Ιρλανδία ειδικές συνθήκες. Όλα τα πραγματικά αυτά στοιχεία διακρίνουν την κατάσταση της προσφεύγουσας από εκείνη των επιχειρήσεως τις οποίες αφορούσε η προμνημονευθείσα απόφαση Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής. Η κοινή οργάνωση της αγοράς ζαχάρεως δεν μπορεί συνεπώς να έχει την ίδια επίδραση εν προκειμένω στην εκτίμηση της σοβαρότητας των αντικανονικών ενεργειών της προσφεύγουσας.
- 251 Επιπλέον, ορθά υπογραμμίζει η Επιτροπή ότι το προνομιακό καθεστώς της Ιρλανδίας στα πλαίσια της κοινής οργάνωσης της αγοράς ζαχάρεως έχει ως στόχο να διευκολύνει τη μεταφορά ζαχάρεως προς την Ιρλανδία, η οποία θεωρείται, ορθά ή εσφαλμένα, ως ελλειμματική περιοχή (παράγραφος 144 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η συμπεριφορά της προσφεύγουσας συνιστά συνεπώς εμπόδιο στην υλοποίηση των στόχων της κοινής οργάνωσης της αγοράς ζαχάρεως, στα πλαίσια της οποίας οι παραγωγοί ζαχάρεως ετύγχαναν ήδη ορισμένων πλεονεκτημάτων, όπως η χορήγηση εγγυημένης τιμής παρεμβάσεως ή επιστροφών κατά την εξαγωγή, όταν οι εξαγωγές εκτός Κοινότητας διενεργούνται σε τιμές κατώτερες της εγγυημένης τιμής παρεμβάσεως.

- 252 Δεδομένου ότι η κοινή οργάνωση της αγοράς ζαχάρεως δεν λαμβάνεται υπόψη κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας των παραβάσεων κατά την άποψη της Επιτροπής, το ότι δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των στοιχείων τα οποία απαριθμούνται προς τούτο στην παράγραφο 167, δεύτερο εδάφιο, των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ένδειξη ανεπάρκειας της αιτιολογίας της εν λόγω αποφάσεως επί του σημείου αυτού. Πράγματι, η προσφεύγουσα ουδόλως απέδειξε ότι, όταν επιβάλλει πρόστιμο λόγω παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού στην αγορά ζαχάρεως, η Επιτροπή είναι κατ' ανάγκη υποχρεωμένη να αιτιολογεί την εκτίμησή της σχετικά με τη σοβαρότητα της παραβάσεως ενόψει της λύσεως η οποία υιοθετήθηκε με την προμνημονευθείσα απόφαση *Suiker Uniek*.λπ. κατά Επιτροπής.
- 253 Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή υπογράμμισε ρητώς ότι η συμπεριφορά που υιοθέτησε η προσφεύγουσα στην αγορά της είχε ως αποτέλεσμα τη στρέβλωση της κοινής αγοράς (παράγραφος 167, δεύτερο εδάφιο, τρίτη περίπτωση, των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η Επιτροπή αναφέρθηκε κατά τα λοιπά, στο χωρίο που αφορά την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, στις χαρακτηριστικές διαφορές της οικείας αγοράς και του οικείου προϊόντος, εντάσσοντας κατά τον τρόπο αυτό τις διαπραχθείσες από την προσφεύγουσα παραβάσεις στο οικονομικό και νομικό πλαίσιο τους, θεωρώντας τις συνέπειές τους ως προφανώς αντίθετες προς τους στόχους της κοινής αγοράς και λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η ζάχαρη αποτελεί σημαντικό στοιχείο της βιομηχανίας και προϊόν ευρείας καταναλώσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, προμνημονευθείσα απόφαση *United Brands* κατά Επιτροπής, σκέψη 290).
- 254 Εξάλλου, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει η προσφεύγουσα, τα χωρία της προμνημονευθείσας αποφάσεως *Tréfileurope* κατά Επιτροπής, τα οποία μνημονεύει για να αποδείξει ότι εφαρμόζεται λιγότερη αυστηρότητα κατά την επιβολή προστίμων σε επιχειρήσεις του γεωργικού τομέα, ουδόλως μαρτυρούν την ύπαρξη τέτοιου κανόνα. Κανένα ελαφρυντικό στοιχείο δεν μπορεί συνεπώς να συναχθεί από το γεγονός και μόνον ότι οι δραστηριότητες της προσφεύγουσας εμπίπτουν στον γεωργικό τομέα.
- 255 Τέλος, η προσφεύγουσα δεν μπορεί επίσης να διατείνεται, όπως συνέβη κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι έτυχε δυσμενούς μεταχειρίσεως κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου σε σύγκριση με τη μεταχείριση της οποίας έτυχε η επιχείρηση η οποία ήταν αποδέκτης της αποφάσεως 98/538/ΕΚ της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 1998, σχετικά με διαδικασία κινηθείσα βάσει του άρθρου 86 της Συνθήκης ΕΚ (IV/36.010-F3 — *Amministrazione Autonoma dei Monopoli di Stato*) (ΕΕ L 252, σ. 47).

Επικαλέστηκε τον καθορισμό, στην υπόθεση αυτή, του βασικού ποσού του προστίμου στο κατώτατο επίπεδο, λόγω της υποτιθέμενης μειωμένης σοβαρότητας της παραβάσεως και της περιορισμένης επιπτώσεώς της στην αγορά ενός μόνου κράτους μέλους. Από τις αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως αυτής οι οποίες αφορούν την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως προκύπτει όμως (παραγράφοι 63 έως 71 των αιτιολογικών σκέψεων) ότι, επειδή η φύση της παραβάσεως και το αντικείμενό της ήταν ιδιαιτέρως βλαπτικά για τον ανταγωνισμό, ενώ η συγκεκριμένη επίπτωσή της στην αγορά ήταν σχετικά μικρή και περιοριζόταν σε ένα μόνον κράτος μέλος, έπρεπε εντούτοις να συναχθεί το συμπέρασμα ότι επρόκειτο για σοβαρή παράβαση. Βάσει και μόνον της εκτιμήσεως της σοβαρότητας της παραβάσεως, το ύψος του προστίμου καθορίστηκε στην υπόθεση αυτή σε 3 000 000 ECU. Το ποσό αυτό διπλασιάστηκε στη συνέχεια και καθορίστηκε σε 6 000 000 ECU, λόγω της διάρκειας της παραβάσεως που εκτεινόταν σε επτά έτη. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι τα περιλαμβανόμενα στην απόφαση αυτή στοιχεία δεν επιτρέπουν να καθοριστεί σε τι ποσοστό του κύκλου εργασιών της οικείας επιχειρήσεως αντιστοιχεί το πρόστιμο που της επιβλήθηκε. Ελλείπει τέτοιων πληροφοριών, καμία σύγκριση δεν μπορεί να διενεργηθεί μεταξύ των ποσών των προστίμων που επιβλήθηκαν εν προκειμένω και στην υπόθεση εκείνη.

- 256 Το πρώτο σκέλος του πρώτου αυτού λόγου των επικουρικών αιτημάτων πρέπει συνεπώς να απορριφθεί.

Όσον αφορά την υποτιθέμενη κύρωση παραβάσεων που δεν έχουν αποδειχθεί προσηκόντως

- 257 Στο πλαίσιο του δεύτερου σκέλους του πρώτου αυτού λόγου, η προσφεύγουσα αμφισβητεί εκ νέου την ύπαρξη ορισμένων παραβάσεων, εν προκειμένω τις επιλεκτικά χαμηλές τιμές, τις συνοριακές εκπτώσεις, την ανταλλαγή προϊόντων και την έκπτωση τακτικού πελάτη και, επομένως, θεωρεί όχι δικαιολογημένη την κύρωσή τους.

- 258 Υπογραμμίζει, πρώτον, ότι αντίθετα προς το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως (άρθρο 1), ούτε η ανακοίνωση των αιτιάσεων ούτε οι αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλομένης αποφάσεως μνημονεύουν τη χορήγηση επιλεκτικά χαμηλών τιμών στους πελάτες ενός Γάλλου εισαγωγέα το 1986 ως πρακτική που έπρεπε να κυρωθεί με την επιβολή προστίμου. Υποστηρίζει ότι η ενδεχόμενη επιβολή προστίμου λόγω καθορισμού επιλεκτικών τιμών αφορούσε μόνον την περίοδο από το 1993 και μετέπειτα, στην οποία αναφέρθηκε κατά την απάντησή της επί της

ανακοινώσεως των αιτιάσεων, χωρίς η Επιτροπή να διατυπώσει αντίρρηση επ' αυτού κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας.

- 259 Υπενθυμίζεται (βλ. ανωτέρω σκέψη 124) ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι, μεταξύ 1986 και 1988, η προσφεύγουσα είχε παραχωρήσει επιλεκτικά χαμηλές τιμές στους πελάτες ενός εισαγωγέα γαλλικής ζαχαρώδους (άρθρο 1, σημείο 1, του διατακτικού της προσβαλλομένης απόφασης).
- 260 Το Πρωτοδικείο όμως αποφαίνεται κατά πλήρη δικαιοδοσία, κατά την έννοια του άρθρου 172 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 229 ΕΚ), επί των προσφυγών που στρέφονται κατά αποφάσεων με τις οποίες η Επιτροπή επιβάλλει πρόστιμο, και μπορεί ιδίως να άρει ή να μειώσει το πρόστιμο, δυνάμει του άρθρου 17 του κανονισμού 17 (βλ. προμνημονευθείσες αποφάσεις Tetra Pak κατά Επιτροπής, σκέψη 235, και Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 230).
- 261 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο πρέπει να προβεί σε μείωση του ύψους του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου.
- 262 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, δεύτερον, ότι με την προσβαλλόμενη απόφαση της επιβάλλεται πρόστιμο για συνοριακές εκπτώσεις που είχε χορηγήσει μεταξύ 1986 και 1988, ενώ τα αποδεικτικά στοιχεία που προβάλλονται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων αφορούν περίοδο μεταξύ Απριλίου 1986 και Ιουλίου 1987. Σύμφωνα με την προσβαλλόμενη απόφαση, οι εκπτώσεις αυτές είχαν χορηγηθεί σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα μεταξύ 1986 και 1988 (παράγραφος 167 των αιτιολογικών σκέψεων). Κατά συνέπεια, με εξαίρεση τις εκπτώσεις που χορηγήθηκαν κατά τη διάρκεια μερικών εβδομάδων μεταξύ 23ης Μαΐου 1987 και Ιουλίου 1987, έχουν όλες παραγραφεί δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 2988/74 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 1974, περί παραγραφής του δικαιώματος διώξεως και εκτελέσεως των αποφάσεων στους τομείς του δικαίου των μεταφορών και του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 07/001, σ. 241).

263 Διαπιστώθηκε ήδη ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που μνημονεύονται στην προσβαλλόμενη απόφαση αποδεικνύουν ότι οι συνοριακές εκπτώσεις χορηγήθηκαν μέχρι τον Ιούλιο του 1987 και ότι η χορήγησή τους ήταν πάντοτε δυνατή για το μέλλον, στο μέτρο που θα καθίστατο αναγκαία (βλ. ανωτέρω σκέψεις 173 έως 193). Το επιχείρημα της προσφεύγουσας πρέπει, εν πάση περιπτώσει, να απορριφθεί, στο μέτρο που οι εν λόγω συνοριακές εκπτώσεις συνιστούν συνεχή παράβαση από το 1986 έως το 1988. Η προσφεύγουσα δεν μπορεί πράγματι να επιδιώξει να διακρίνει μεταξύ των συνοριακών εκπτώσεων που χορηγήθηκαν πριν και μετά την 23η Μαΐου 1987, για να επιτύχει την αναγνώριση της παραγραφής των διώξεων. Η κρίσιμη ημερομηνία για την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού 2988/74, της 26ης Νοεμβρίου 1984, είναι η 27η Σεπτεμβρίου 1985. Πρόκειται πράγματι για την ημερομηνία ενάρξεως της πενταετούς περιόδου που προηγείται της πρώτης διενέργειας ελέγχου εκ μέρους της Επιτροπής στην προκειμένη υπόθεση (παράγραφος 165 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η Επιτροπή όμως δεν διαπίστωσε τον παράνομο χαρακτήρα καμιάς πράξεως της προσφεύγουσας προγενέστερης της ημερομηνίας αυτής με το άρθρο 1, σημείο 1, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως.

264 Η προσφεύγουσα επαναλαμβάνει, τρίτον, την επιχειρηματολογία που ανέπτυξε στο πλαίσιο του τέταρτου λόγου των κυρίων αιτημάτων της για να αμφισβητήσει το πρόστιμο που επιβλήθηκε για την ανταλλαγή προϊόντων και τις εκπτώσεις τακτικού πελάτη.

265 Αρκεί συναφώς να υπομνηστεί ότι το Πρωτοδικείο έκρινε ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας δεν είναι ικανά να επηρεάσουν τη νομιμότητα του άρθρου 1, σημεία 2 και 3, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως, και συνεπώς δεν μπορούν, καθεαυτά, να επηρεάσουν τη νομιμότητα του άρθρου 2 του διατακτικού της αποφάσεως.

Όσον αφορά την εκ μέρους της προσφεύγουσας εφαρμογή διαρκούς και συνολικής, από το 1985 και μετέπειτα, πολιτικής καταχρηστικών πρακτικών

266 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει καταρχάς ότι, αν οι δραστηριότητές της στην Ιρλανδία μπορούσαν να θεωρηθούν ως αποσκοπούσες στην προώσπιση της θέσεώς της (παράγραφος 156 των αιτιολογικών σκέψεων και άρθρο 1 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως), λαμβανομένης υπόψη της καταστάσεώς της στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης της αγοράς ζαχάρεως, δεν μπορούν εντούτοις να

χαρακτηριστούν ως εντασσόμενες σε πολιτική έχουσα ως στόχο να διαταράξει σοβαρά ή να εξαλείψει κάθε μορφή ανταγωνισμού στις οικείες αγορές (παράγραφος 167 των αιτιολογικών σκέψεων). Εκτιμώντας κατά τον τρόπο αυτό τη συμπεριφορά της προσφεύγουσας, η Επιτροπή δεν έλαβε επίσης υπόψη το αποτέλεσμα που προκλήθηκε από την ιδιωτικοποίησή της το 1991, ιδίως κατόπιν των ενδελεχών ελέγχων στους οποίους υποβλήθηκε, των δικαστικών διαδικασιών που κινήθηκαν εναντίον της και της ανανεώσεως των ανωτέρων στελεχών της. Η ρήξη που προκλήθηκε έτσι στη διαχείρισή της δεν επιτρέπει να θεωρηθεί ότι είχε την πρόθεση, κατά την επίμαχη περίοδο, να καταχραστεί κατά τρόπο διαρκή και συνολικό της δεσπόζουσας θέσεώς της.

- 267 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει κατόπιν ότι διορθωτικές αποφάσεις ελήφθησαν το 1991, πριν ακόμη η Επιτροπή διατυπώσει τις πρώτες αιτιάσεις της στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας IV/33.705, αποφάσεις περιλαμβανόμενες ιδίως σε φυλάδιο με ημερομηνία 6 Απριλίου 1991. Προσάπτει στην Επιτροπή ότι διαπιστώνει, με την προσβαλλόμενη απόφαση (παράγραφος 167 των αιτιολογικών σκέψεων), ότι η δημοσίευση του εγγράφου αυτού δεν εμπόδισε τις καταχρήσεις όσον αφορά τις τιμές. Υπογραμμίζει πράγματι ότι η Επιτροπή είχε γνώση του συστήματος των επιστροφών λόγω εξαγωγής μετά τη διενέργεια του ελέγχου της στο Δουβλίνο το 1991 και ότι δεν της υπέδειξε τότε ότι έπρεπε να τεθεί τέρμα στο σύστημα αυτό.
- 268 Η προσφεύγουσα απορρίπτει τέλος τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι δεν έλαβε γνώση της υπάρξεως των εκπώσεων περιφερειακού παράγοντα παρά κατά τη διάρκεια του θέρους του 1994. Αναφέρεται συναφώς στο περιεχόμενο πολλών εγγράφων που κατασχέθηκαν στις εγκαταστάσεις της από την Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία και είναι συνημμένα στην ανακοίνωση των αιτιάσεων της 22ας Απριλίου 1993 (έγγραφα IV/33705/1221, 1335, 1410, 1459, 1757 και 1762). Προφορικές διευκρινίσεις ζητήθηκαν επιπλέον από τους ελεγκτές της Επιτροπής.
- 269 Τα προβαλλόμενα αποτελέσματα της ιδιωτικοποίησεως της προσφεύγουσας το 1991 δεν είναι ικανά να αποδείξουν ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη κρίνοντας ότι οι διάφορες διαπραχθείσες καταχρήσεις οι οποίες διαπιστώνονται με το άρθρο 1 του κατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως εντάσσονταν σε διαρκή και συνολική πολιτική εφαρμοσθείσα από την προσφεύγουσα καθόλη τη διάρκεια της περιόδου διαπράξεως των παραβάσεων.

- 270 Πέραν του ότι πολλές από τις καταχρήσεις αυτές, που διαπράχθηκαν μετά την ιδιωτικοποίηση της προσφεύγουσας το 1991, είχαν το ίδιο αντικείμενο με εκείνες που είναι προγενέστερες αυτής της ιδιωτικοποίησης, δηλαδή να προασπίσουν την εγχώρια αγορά της και να περιορίσουν τον εκεί υπάρχοντα ανταγωνισμό, διαπιστώνεται ότι η προσφεύγουσα συνέχισε να εφαρμόζει το σύστημα των εκπτώσεων περιφερειακού παράγοντα καθόλη τη διάρκεια της επίμαχης περιόδου και μέχρι τη λήψη της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. ανωτέρω σκέψεις 125 έως 149). Δεν μπορεί να ισχυριστεί συναφώς ότι η συνέχεια αυτή δικαιολογείται εν μέρει από την απουσία αντιδράσεως της Επιτροπής αφότου αυτή έλαβε γνώση της υπάρξεως του συστήματος το 1991. Παρά την καταγγελία των πρακτικών αυτών με την ανακοίνωση των αιτιάσεων της 25ης Μαρτίου 1996, η προσφεύγουσα δεν τις είχε ακόμη εγκαταλείψει κατά την ημερομηνία λήψεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Δεν έχει επομένως ιδιαίτερη σημασία να καθοριστεί με ακρίβεια η ημερομηνία κατά την οποία η Επιτροπή έλαβε πράγματι γνώση της υπάρξεως των εκπτώσεων περιφερειακού παράγοντα.
- 271 Εξάλλου, όπως επισημαίνει η Επιτροπή, οι διορθωτικές αποφάσεις τις οποίες έλαβε η προσφεύγουσα το 1991 την επαύριο της ιδιωτικοποίησής της δεν την εμπόδισαν να παραβεί στη συνέχεια επανειλημμένα το άρθρο 86 της Συνθήκης, όχι μόνον εξακολουθώντας την εφαρμογή του συστήματος των εκπτώσεων περιφερειακού παράγοντα, αλλά επίσης επιβάλλοντας τιμές εισάγουσες διακρίσεις για τη βιομηχανική ζάχαρη τη χορηγούμενη σε ανταγωνίστριες επιχειρήσεις συσκευασίας ζαχαρώς (άρθρο 1, σημείο 5, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως) και χορηγώντας επιστροφές βάσει στόχου και επιλεκτικές εκπτώσεις σε ορισμένους πελάτες στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχαρώς (άρθρο 1, σημείο 6, του διατακτικού).
- 272 Το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου των επικουρικών αιτημάτων είναι συνεπώς απορριπτέο.

Όσον αφορά την έλλειψη επιμέλειας της Επιτροπής κατά την εξέταση του φακέλου της υποθέσεως

- 273 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ο διαχωρισμός της διοικητικής διαδικασίας στον οποίο προέβη η Επιτροπή, ο αριθμός των επιφορτισμένων με την εξέταση του φακέλου υπαλλήλων και η σημαντική διάρκεια αυτής της διοικητικής διαδικασίας συνιστούν επίσης ελαφρυντικά στοιχεία τα οποία έπρεπε να ληφθούν υπόψη κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, ως κύρωση της ελλείψεως επιμέλειας με

την οποία η Επιτροπή διεξήγαγε τις έρευνές της (προμνημονευθείσα απόφαση Istituto Chemioterapico Italiano και Commercial Solvents κατά Επιτροπής, σκέψη 51). Προσάπτει ειδικότερα στην Επιτροπή ότι επικέντρωσε κατά τρόπο υπερβολικό τις έρευνές της στις αναφερόμενες στο άρθρο 85 της Συνθήκης αιτιάσεις οι οποίες, το αργότερο κατά τις ακροάσεις του Οκτωβρίου 1992 και του Σεπτεμβρίου 1993, αποδείχθηκαν αβάσιμες και ότι ανέμεινε επί μεγάλο χρονικό διάστημα για να την ενημερώσει σχετικά με τις αναφερόμενες στο άρθρο 86 της Συνθήκης αιτιάσεις, ενώ είχε γνώση των επίδικων πραγματικών περιστατικών από τον Φεβρουάριο του 1991, ημερομηνία του δεύτερου ελέγχου.

274 Υπογραμμίζει ότι, σύμφωνα με γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου, η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να ενεργεί εντός εύλογης προθεσμίας όταν λαμβάνει απόφαση κατόπιν διοικητικής διαδικασίας στον τομέα της πολιτικής επί του ανταγωνισμού. Εν προκειμένω όμως, ούτε ο περίπλοκος χαρακτήρας της υποθέσεως ούτε η συμπεριφορά της προσφεύγουσας καθιστούσαν αναγκαία μια διαδικασία τόσο μεγάλης διάρκειας. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα αναφέρθηκε επιπλέον στις αρχές που καθιερώθηκαν με την απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής (Σύλλογή 1998, σ. I-8417).

275 Η προσφεύγουσα απορρίπτει εξάλλου τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι συνέβαλε, κατά τη διοικητική διαδικασία, στη λήψη αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 5, του κανονισμού 17 [απόφαση C(95) 1837 τελικό, της 19ης Ιουλίου 1995]. Στην απόφαση αυτή επαναλαμβάνονται επί λέξει προηγούμενες ερωτήσεις στις οποίες η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι απάντησε με έγγραφο της 18ης Μαΐου 1995 (παράρτημα 5 της προσφυγής). Η ανεπάρκεια της πρώτης αυτής απαντήσεως, που οφειλόταν σε ανακριβεία ορισμένων πληροφοριών προερχομένων από τρίτους και των οποίων η προσφεύγουσα δεν είχε τότε γνώση, δεν μπορεί να της προσαφθεί. Ισχυρίζεται πράγματι ότι, αντί να επαληθεύσει την αξιοπιστία των πηγών της, η Επιτροπή έδειξε τυφλή εμπιστοσύνη προς τις πληροφορίες αυτές και την κάλεσε, ματαιώς κατ' ανάγκη, να συμπληρώσει την απάντηση της 18ης Μαΐου 1995, πράγμα που η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι προσπάθησε να πράξει στις 8 Αυγούστου και 20 Οκτωβρίου του 1995.

276 Η εκ μέρους της Επιτροπής τήρηση εύλογης προθεσμίας κατά την έκδοση αποφάσεων μετά το πέρας διοικητικών διαδικασιών σε θέματα πολιτικής ανταγωνισμού συνιστά γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου (προμνημονευθείσα απόφαση SCK και FNK κατά Επιτροπής, σκέψη 56). Πρέπει επομένως να εξεταστεί αν εν προκειμένω η Επιτροπή παραβίασε τη γενική αρχή της τήρησης εύλογης προθεσμίας κατά τη διαδικασία που προηγήθηκε της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

- 277 Για να εκτιμηθεί η συνολική διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας που οδήγησε στην έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει καταρχάς να προσδιοριστούν οι χρονικές περιόδοι οι οποίες πρέπει να ληφθούν υπόψη μετά τη διενέργεια του πρώτου ελέγχου της Επιτροπής. Η Επιτροπή κίνησε πράγματι πολλές διαδικασίες κατά της προσφεύγουσας, από τις οποίες μόνον η τρίτη και τελευταία (βλ. ανωτέρω σκέψεις 3 έως 7) οδήγησε στην έκδοση αποφάσεως περί διαπιστώσεως ορισμένων παραβάσεων. Ο πρώτος έλεγχος διενεργήθηκε από την Επιτροπή στην έδρα της προσφεύγουσα στο Δουβλίνο στις 25 Σεπτεμβρίου 1990 (παράγραφος 165 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η διοικητική διαδικασία στην παρούσα υπόθεση εκτυλίχθηκε συνεπώς από τις 25 Σεπτεμβρίου 1990 έως τις 14 Μαΐου 1997, ημερομηνία εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, πράγμα που αντιστοιχεί σε διάρκεια περίπου 80 μηνών.
- 278 Ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας εκτιμάται, πάντως, σε σχέση με τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε υποθέσεως και, ιδίως, σε σχέση με το πλαίσιο της υποθέσεως αυτής, τα διάφορα διαδικαστικά στάδια που ακολούθησε η Επιτροπή, τη συμπεριφορά των διαδίκων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας και το περίπλοκο της υποθέσεως (προμνημονευθείσα απόφαση SCK και FNK κατά Επιτροπής, σκέψη 57).
- 279 Εν προκειμένω, η διαδικασία περιλαμβάνει πολυάριθμα στάδια, τα οποία εκτυλίχθηκαν σε συνάρτηση με την κατάθεση καταγγελιών (βλ. συναφώς τις παραγράφους 1 έως 5 της προσφυγής) και την εξέταση των επιχειρημάτων αμύνης που προέβαλε η προσφεύγουσα. Οι πρώτες έρευνες τις οποίες διενήργησε η Επιτροπή στην έδρα της προσφεύγουσας και της θυγατρικής της McKinney το 1990 και το 1991, στο πλαίσιο ευρύτερου ελέγχου που αφορούσε τις αντίθετες προς το άρθρο 85 της Συνθήκης ενέργειες πολλών επιχειρήσεων επεξεργασίας ζαχάρως, οδήγησαν την Επιτροπή στο να της απευθύνει μία πρώτη ανακοίνωση αιτιάσεων στις 4 Μαΐου 1992. Η πρώτη αυτή διαδικασία έκλεισε στις 2 Αυγούστου 1995 (βλ. ανωτέρω σκέψη 3). Η δεύτερη διαδικασία άρχισε στις 22 Απριλίου 1993 με την αποστολή δεύτερης ανακοινώσεως αιτιάσεων που αφορούσε ενέργειες αντίθετες προς τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης. Στις 28 Ιουνίου 1995, η Επιτροπή ενημέρωσε την προσφεύγουσα ότι έκλεισε το σκέλος της δεύτερης αυτής διαδικασίας που αφορούσε το άρθρο 85 της Συνθήκης (βλ. ανωτέρω σκέψη 4). Στις 19 Ιουλίου 1995, η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 (βλ. ανωτέρω σκέψη 4). Τον Ιανουάριο του 1995, η Επιτροπή εξακόλουθη τις επιτόπιες έρευνές της (βλ. ανωτέρω σκέψη 5). Στις 25 Μαρτίου 1996 τέλος, απηύθυνε στην προσφεύγουσα την ανακοίνωση των αιτιάσεων.

- 280 Κατά συνέπεια, αν και ο αριθμός των μηνών που διέρρευσαν από την αρχή της διοικητικής διαδικασίας μέχρι την περάτωσή της είναι υψηλός, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή εξέδωσε σειρά πράξεων κατά τη χρονική αυτή περίοδο. Η προσφεύγουσα δεν προσάπτει άλλωστε στην Επιτροπή ότι δεν ενήργησε κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου, αλλά μάλλον ότι διέθεσε υπερβολικά μεγάλο χρονικό διάστημα στις σχετικές με το άρθρο 85 της Συνθήκης αιτιάσεις. Αποδεικνύεται όμως ότι οι δύο διαδικασίες που κινήθηκαν κατά των ενεργειών οι οποίες αντιβαίνουν προς το άρθρο 86 της Συνθήκης (η δεύτερη και τρίτη διαδικασία) αρχίζουν το αργότερο στις 22 Απριλίου 1993, ημερομηνία αποστολής της δεύτερης ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Κατά συνέπεια, λιγότερο από το μισό της συνολικής διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας αφιερώθηκε αποκλειστικά στο άρθρο 85 της Συνθήκης.
- 281 Επιπλέον, όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι η προσοχή με την οποία η Επιτροπή εξέτασε τις στηριζόμενες στην παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης αιτιάσεις της προξένησε ζημία, διότι όλες αυτές οι αιτιάσεις εγκαταλήφθηκαν. Η προσφεύγουσα είχε επίσης την ευκαιρία να λαμβάνει κάθε φορά θέση επί των σχετικών με το άρθρο 85 της Συνθήκης αιτιάσεων που της είχαν απευθυνθεί. Σε απάντηση επί ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, διευκρίνισε ότι είχε απαντήσει στις δύο πρώτες ανακοινώσεις αιτιάσεων της 11ης Σεπτεμβρίου 1992 και της 1ης Σεπτεμβρίου 1993 και ότι είχε συμμετάσχει στις ακροάσεις της 6ης Οκτωβρίου 1992 και της 21ης και 22ας Σεπτεμβρίου 1993.
- 282 Όσον αφορά τις σχετικές με το άρθρο 86 της Συνθήκης αιτιάσεις, η πρώτη περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι συνεπώς η διαρρεύσασα μεταξύ της διαβιβάσεως της δεύτερης ανακοινώσεως αιτιάσεων, στις 22 Απριλίου 1993, και της διαβιβάσεως της τρίτης ανακοινώσεως αιτιάσεων, στις 25 Μαρτίου 1996, ήτοι περίοδος 35 μηνών. Πρέπει εντούτοις να τονιστεί ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, η προσφεύγουσα είχε την ευκαιρία να απαντήσει στη δεύτερη ανακοίνωση αιτιάσεων, την 1η Σεπτεμβρίου 1993. Αφού έλαβε γνώση των επιχειρημάτων που ανέπτυξε η προσφεύγουσα σε απάντηση επί της δεύτερης ανακοινώσεως αιτιάσεων, η Επιτροπή της γνωστοποίησε την εγκατάλειψη των δύο πρώτων διαδικασιών που είχαν κινηθεί δυνάμει του άρθρου 85 της Συνθήκης, στις 28 Ιουνίου και στις 2 Αυγούστου 1995, και της έδωσε εντολή να απαντήσει σε αίτηση πληροφοριών, βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17, στις 19 Ιουλίου 1995. Αν και οι απόψεις των διαδίκων δίστανται όσον αφορά το ενδιαφέρον της τελευταίας αυτής εντολής, πρέπει να τονιστεί ότι οι διευκρινίσεις της προσφεύγουσας στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας δεν επιτρέπουν να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η εντολή αυτή είναι αποτέλεσμα πλάνης στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή κατά τον χειρισμό της υποθέσεως. Πρέπει επιπλέον να δοθεί συναφώς έμφαση στον περίπλοκο χαρακτήρα, από άποψη πραγματικών

περιστατικών, της υποθέσεως και στις διάφορες καταγγελίες οι οποίες απευθύνθηκαν στην Επιτροπή, πράγμα που δεν αμφισβήτησε η προσφεύγουσα. Η χρονική περίοδος των 35 μηνών η οποία διέρρευσε μεταξύ της δεύτερης και της τρίτης ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν έχει συνεπώς μη εύλογο χαρακτήρα.

- 283 Η τελευταία χρονική περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι η διαρρέυσσα μεταξύ της διαβίβασεως της τρίτης ανακοινώσεως των αιτιάσεων, στις 25 Μαρτίου 1996, και της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, στις 14 Μαΐου 1997. Κατά τη διάρκεια όμως της περιόδου αυτής, στις 12 Ιουλίου 1996, η προσφεύγουσα διαβίβασε την απάντησή της επί της ανακοινώσεως των αιτιάσεων (βλ. ανωτέρω σκέψη 6). Η παρέλευση προθεσμίας δέκα περίπου μηνών για τη σύνταξη τελικής αποφάσεως σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Κοινότητας δεν συνιστά παραβίαση της αρχής της τηρήσεως εύλογης προθεσμίας σε διοικητική διαδικασία αφορώσα την πολιτική επί του ανταγωνισμού (βλ. προμνημονευθείσα απόφαση SCK και FNK κατά Επιτροπής, σκέψη 66).
- 284 Η προσφεύγουσα δεν μπορεί επίσης να επικαλεστεί την ίδια της τη συμπεριφορά κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας για να επιτείνει τη σημασία της διάρκειας της διαδικασίας αυτής. Αρκεί πράγματι να τονιστεί ότι, έστω και αν είχε φροντίσει κάθε φορά να αντιδράσει εντός των προθεσμιών που της είχαν ταχθεί, δεν είχε ακόμη θέσει τέρμα, κατά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, σε ορισμένες από τις καταχρήσεις που είχαν ήδη επισημανθεί στην ανακοίνωση των αιτιάσεων (εκείνες στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 1, σημεία 4, 5 και 6).
- 285 Κατά συνέπεια, παρά τη συνολική διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας που προηγήθηκε της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, η απόφαση αυτή δεν ενέχει, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της παρούσας υποθέσεως, παραβίαση της αρχής της τηρήσεως εύλογης προθεσμίας. Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να αντλήσει κανένα επιχείρημα από την προμνημονευθείσα απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1998, *Baustahlgewebe* κατά Επιτροπής, διότι οι επίδικες στην υπόθεση αυτή προθεσμίες αφορούσαν τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του κοινοτικού δικαστή και όχι μόνον τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας.
- 286 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το τέταρτο σκέλος του πρώτου λόγου των επικουρικών αιτημάτων είναι απορριπτέο.

Όσον αφορά τον άγνωστο μέχρι τότε χαρακτήρα της έννοιας της καταχρήσεως συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως

- 287 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η έννοια της συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως δεν είχε ακόμη εφαρμοστεί στην πράξη κατά τον χρόνο της εκδηλώσεως των επίδικων ενεργειών. Πράγματι, οι καταχρήσεις στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 1, σημεία 1 έως 3, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως διαπράχθηκαν προ της εκδόσεως της αποφάσεως 89/93/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 7ης Δεκεμβρίου 1988, σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.906 — Επίπεδος ύαλος) (ΕΕ L 33, σ. 44). Ο άγνωστος χαρακτήρας της έννοιας της συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως έπρεπε συνεπώς να είχε ληφθεί υπόψη κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου (προμνημονευθείσα απόφαση ΑΚΖΟ κατά Επιτροπής, σκέψη 163).
- 288 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι το μόνο συμπέρασμα που πρέπει να αντληθεί συναφώς από την προμνημονευθείσα απόφαση Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής είναι ότι ένα επιχείρημα στηριζόμενο σε νέο στοιχείο δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη αν δεν υπάρχει νέο στοιχείο. Στο σχέδιο ανακοινώσεως όμως της Επιτροπής [(COM(96) 649 τελικό], της 10ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού στις συμφωνίες προσβάσεως στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, η Επιτροπή ανέφερε ότι «οι συνθήκες υπό τις οποίες υπάρχει συλλογική δεσπόζουσα θέση και υπό τις οποίες οδηγεί σε κατάχρηση δεν διευκρινίστηκαν ακόμη πλήρως από τη νομολογία των κοινοτικών δικαιοδοτικών οργάνων ούτε από την πρακτική της Επιτροπής, το δίκαιο δε συνεχίζει να εξελίσσεται επί του θέματος αυτού».
- 289 Η Επιτροπή απορρίπτει το επιχείρημα της προσφεύγουσας, ισχυριζόμενη ιδίως ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται, κυρίως, στη διαπίστωση ατομικής δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας και, μόνον επικουρικά, στη διαπίστωση συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως.
- 290 Πρέπει να υπομνηστεί προκαταρκτικά ότι η ερμηνεία της προσβαλλομένης αποφάσεως την οποία προτείνει η Επιτροπή στο υπόμνημα αντικρούσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτή (βλ. ανωτέρω σκέψεις 25 έως 31).

- 291 Επισημαίνεται κατόπιν ότι αν και, κατά πάγια νομολογία, μπορεί να ληφθεί υπόψη, κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, το γεγονός ότι οι παραβάσεις εμπíπτουν σε τομέα του δικαίου όπου οι κανόνες του ανταγωνισμού ουδέποτε διευκρινίστηκαν (προμνημονευθείσα απόφαση ΑΚΖΟ κατά Επιτροπής, σκέψη 163), πολλά στοιχεία μαρτυρούν εντούτοις ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί εν προκειμένω να επικαλεστεί τον υποτιθέμενο άγνωστο χαρακτήρα της έννοιας της συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως.
- 292 Πράγματι, αν και, κατά το χρονικό διάστημα κατά το οποίο η προσφεύγουσα και η SDL είχαν προβεί στις διάφορες ενέργειες που συνιστούσαν καταχρηστική εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσεώς τους, δηλαδή μεταξύ 1986 και 1988 [άρθρο 1, σημεία 1 έως 3], η έννοια αυτή δεν είχε ακόμη καθιερωθεί στο δίκαιο του ανταγωνισμού — η προαναφερθείσα απόφαση 89/93 εκδόθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 1988 και το προμνημονευθέν σχέδιο ανακοινώσεως της Επιτροπής [COM(96) 649 τελικό], χωρίο του οποίου παραθέτει η προσφεύγουσα, φέρει ημερομηνία της 10ης Δεκεμβρίου 1996 —, διαπιστώνεται εντούτοις ότι ο στόχος των καταχρηστικών πρακτικών που προσάπτονται στην προσφεύγουσα και στην SDL για τη χρονική περίοδο προ του Φεβρουαρίου του 1990, ήτοι η προάσπιση της θέσεώς της στην αγορά και η παρεμπόδιση των εισαγωγών ξαχάρεως στην Ιρλανδία, δεν παρουσιάζει κανένα νέο χαρακτήρα από την άποψη του δικαίου του ανταγωνισμού (βλ., υπό την έννοια αυτή, την προμνημονευθείσα απόφαση *Compagnie maritime belge transports* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 248).
- 293 Επιπλέον, όπως παρατηρεί η Επιτροπή, το περιεχόμενο του σημειώματος της 21ης Νοεμβρίου 1988 (βλ. ανωτέρω σκέψη 64) εμφανίζει σαφώς ότι, πέραν του ότι η προσφεύγουσα γνώριζε την έκταση της θέσεώς της και εκείνης της SDL στις δύο οικείες αγορές, τόσο η προσφεύγουσα όσο και η SDL είχαν συνείδηση των στενών οικονομικών δεσμών τους και της δυνατότητας συντονισμού της συμπεριφοράς τους στην αγορά.
- 294 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή δεν παρέβη το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 μη θεωρώντας τον φερόμενο ως άγνωστο έως τότε χαρακτήρα της έννοιας της συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως ως ελαφρυντικό στοιχείο κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου. Πρέπει συνεπώς να απορριφθεί το πέμπτο σκέλος του πρώτου λόγου των επικουρικών αιτημάτων.

2. Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο, που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17

295 Με το άρθρο 3 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή διατάσσει την προσφεύγουσα να παύσει τις παραβάσεις που διαπιστώνονται με το άρθρο 1, σημεία 4, 5 και 6, στον βαθμό που δεν το έχει ήδη πράξει, και να απέχει από κάθε πράξη ή συμπεριφορά τέτοιας φύσεως στο μέλλον.

296 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, αφενός, ότι η επιταγή να απέχει από τη χορήγηση επιστροφών βάσει στόχου στους αγοραστές ζαχάρεως λιανικού εμπορίου, όπως διατυπώνεται στο άρθρο 3, τέταρτη παράγραφος, πρώτο εδάφιο, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως, συνιστά παράβαση του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 στο μέτρο που έχει περιεχόμενο ευρύτερο από εκείνο της παραβάσεως στην οποία αναφέρεται και η οποία διαπιστώνεται με το άρθρο 1, σημείο 6, στοιχείο i, του εν λόγω διατακτικού. Η Επιτροπή δεν αναφέρθηκε πράγματι στο συνδυασμένο αποτέλεσμα των εν λόγω επιστροφών, ενώ το άρθρο 1, σημείο 6, στοιχείο i, δεν αφορά παρά τις επιστροφές βάσει στόχου που είχαν ακριβώς ως αποτέλεσμα να δημιουργούν σχέση εξαρτήσεως των ενώσεων χονδρεμπόρων με την προσφεύγουσα. Οι διευκρινίσεις στις οποίες προέβη η Επιτροπή στηρίζονται σε εσφαλμένη ερμηνεία του άρθρου 3, δεύτερη παράγραφος του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως.

297 Αφετέρου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η επιταγή καταργήσεως των άλλων εκπτώσεων, όπως διατυπώνεται στο άρθρο 3, τρίτη παράγραφος, πρώτο εδάφιο, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως, παραβαίνει επίσης το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17, στο μέτρο που αφορά στην πραγματικότητα το σύστημα των συμπληρωματικών εκπτώσεων, ο καταχρηστικός χαρακτήρας του οποίου δεν αποτέλεσε αντικείμενο ρητής διαπιστώσεως στο οικείο τμήμα του διατακτικού, ήτοι στο άρθρο 1, σημείο 5, που περιορίζεται να καταδικάσει την πραγματική εφαρμογή εισαγουσών διακρίσεις τιμών έναντι των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχάρεως στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως. Δεν έχει συναφώς σημασία να διευκρινιστεί αν το χωρίο αυτό του διατακτικού στηρίζεται στην παράγραφο 145 ή στην παράγραφο 149 των αιτιολογικών σκέψεων της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η Επιτροπή επιβάλλει στην προσφεύγουσα να παύσει τη χορήγηση όλων των άλλων εκπτώσεων, έστω και αν δεν εισάγουν διακρίσεις, για τον λόγο ότι δεν χορηγούνται συναρτήσει της ποσότητας της ζαχάρεως ή του κόστους της συναλλαγής, πράγμα που βαίνει πέραν του περιεχομένου του άρθρου 1, σημείο 5, του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως.

- 298 Πρέπει να υπομνηστεί ότι η εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 πρέπει να γίνεται σε συνάρτηση προς τη φύση της διαπιστωθείσας παραβάσεως, μπορεί δε να συνεπάγεται τόσο την επιβολή υποχρεώσεως αναλήψεως ορισμένων ενεργειών παρανόμως παραλειπομένων, όσο και την απαγόρευση εξακολουθήσεως ορισμένων δραστηριοτήτων, πρακτικών ή καταστάσεων που αντίκεινται στη Συνθήκη (προμνημονευθείσα απόφαση Istituto Chemioterapico Italiano και Commercial Solvents κατά Επιτροπής, σκέψη 45). Η απαγόρευση αφορά μόνον τις πρακτικές που δεν είναι συμβατές με τις διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ (απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουνίου 1995, T-9/93, Schöller κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1611, σκέψη 159).
- 299 Το άρθρο 3 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως περιλαμβάνει μια λογική σειρά επιταγών που σκοπό έχουν να εμποδίσουν την επανάληψη πράξεων μη συμβατών με το άρθρο 86 της Συνθήκης και βαίνουν από το γενικό προς το ειδικό και από το παρόν προς το μέλλον.
- 300 Έτσι, με την πρώτη παράγραφο επιβάλλεται στην προσφεύγουσα να παύσει αμέσως όλες τις παραβάσεις τις οποίες διέπραττε κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, ήτοι εκείνες που διαπιστώνονται με το άρθρο 1, σημεία 4, 5 και 6. Η παράγραφος αυτή είναι απόλυτα σύμφωνη με τις απαιτήσεις που επιβάλλονται συναφώς από τη νομολογία, πράγμα που δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα.
- 301 Με τη δεύτερη παράγραφο απαγορεύεται στην προσφεύγουσα να συνεχίσει τη διάπραξη όλων αυτών των παραβάσεων στο μέλλον ή να προβεί στη λήψη μέτρου ισοδυνάμου αποτελέσματος. Η παράγραφος αυτή είναι επίσης σύμφωνη με τις απαιτήσεις της νομολογίας, στο μέτρο που αφορά μόνον ενέργειες μη συμβατές με τη Συνθήκη.
- 302 Με την τρίτη παράγραφο διευκρινίζεται για το μέλλον η επιταγή που περιλαμβάνεται στη δεύτερη παράγραφο, όσον αφορά ειδικότερα τις εισάγουσες διακρίσεις εκπτώσεις, δηλαδή τις εκπτώσεις κατά την εξαγωγή και τις εισάγουσες διακρίσεις εκπτώσεις έναντι των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχαρώδους. Αυτή η διευκρίνιση της γενικής επιταγής για το μέλλον, η οποία διατυπώνεται στη δεύτερη παράγραφο, αφορά συνεπώς ειδικά τις παραβάσεις οι οποίες διαπιστώνονται με το άρθρο 1, σημεία 4 και 5. Αφορά επίσης μόνον τη βιομηχανική αγορά.

- 303 Με την τέταρτη παράγραφο διευκρινίζεται η γενική επιταγή για το μέλλον η οποία διατυπώνεται στη δεύτερη παράγραφο, όσον αφορά ειδικότερα τις κατ' επιλογήν χορηγούμενες εκπτώσεις στους πελάτες των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων συσκευασίας ζαχάρεως και τη χορήγηση επιστροφών βάσει στόχου στους αγοραστές ζαχάρεως προοριζόμενης για λιανική πώληση. Η διευκρίνιση αυτή της γενικής επιταγής για το μέλλον αφορά συνεπώς ειδικά την παράβαση που διαπιστώνεται με το άρθρο 1, σημείο 6, του οποίου τα στοιχεία i και ii αναφέρονται στις συγκεκριμένες περιπτώσεις οι οποίες εξετάζονται στην προσβαλλόμενη απόφαση. Αφορά επιπλέον μόνον την αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως, σε αντιδιαστολή προς τα περιλαμβανόμενα στην τρίτη παράγραφο.
- 304 Αυτή η λογική ακολουθία της δεύτερης, της τρίτης και της τέταρτης παραγράφου του άρθρου 3 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει από τη χρήση των όρων «ειδικότερα» στην αρχή της τρίτης παραγράφου και «επίσης» στην αρχή της τέταρτης παραγράφου. Το συμβατό της δεύτερης παραγράφου επηρεάζει λογικά την τρίτη και την τέταρτη παράγραφο, στο μέτρο που οι τελευταίες είναι απλή διευκρίνιση της γενικής αυτής επιταγής.
- 305 Κατά συνέπεια, η προσαπτόμενη από την προσφεύγουσα έλλειψη αντιστοιχίας μεταξύ του άρθρου 1, σημεία 4, 5 και 6, και του άρθρου 3 του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν ευσταθεί. Ουδεμία παράβαση του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 δεν μπορεί συνεπώς να διαπιστωθεί.
- 306 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο δεύτερος λόγος των επικουρικών αιτημάτων είναι επίσης απορριπτός.
- 307 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι μόνον το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου των επικουρικών αιτημάτων της προσφυγής πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτό (βλ. ανωτέρω σκέψεις 258 έως 261), το Πρωτοδικείο, κατά την άσκηση της κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητάς του, θα μειώσει το ύψος του προστίμου, που διατυπώνεται σε ευρώ κατ' εφαρμογήν του άρθρου 2, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 1103/97 του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 1997, σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν την εισαγωγή του ευρώ (ΕΕ L 162, σ. 1), σε 7 883 326 ευρώ.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 308 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων. Επειδή η προσφυγή έγινε μερικώς μόνον δεκτή, το Πρωτοδικείο, κατά δικαία κρίση των περιστάσεων της υποθέσεως, αποφασίζει ότι η προσφεύγουσα θα φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα και τα δύο τρίτα των εξόδων της Επιτροπής, η οποία θα φέρει το απομένον ένα τρίτο των δικαστικών της εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει το άρθρο 1, σημείο 1, της προσβαλλομένης αποφάσεως, στο μέτρο κατά το οποίο διαπιστώνεται ότι, μεταξύ 1986 και 1988, η προσφεύγουσα χορήγησε επιλεκτικά χαμηλές τιμές στους πελάτες ενός εισαγωγέα γαλλικής ζαχαρώδους.
- 2) Μειώνει το ύψος του επιβληθέντος με το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως στην προσφεύγουσα προστίμου σε 7 883 326 ευρώ.

- 3) **Απορρίπτει κατά τα λοιπά την προσφυγή.**
- 4) **Η προσφεύγουσα φέρει τα δικαστικά της έξοδα και τα δύο τρίτα των εξόδων της Επιτροπής.**
- 5) **Η Επιτροπή φέρει το ένα τρίτο των εξόδων της.**

Jaeger

Lenaerts

Azizi

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 7 Οκτωβρίου 1999.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

K. Lenaerts

Περιεχόμενα

Πραγματικά περιστατικά που οδήγησαν στην άσκηση της προσφυγής	Π - 2977
Διαδικασία	Π - 2979
Αιτήματα των διαδίκων	Π - 2980
Επί των κυρίων αιτημάτων	Π - 2981
1. Όσον αφορά την ύπαρξη συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας και της SDL	Π - 2981
Όσον αφορά τον ελλιπή και αντιφατικό χαρακτήρα του διατακτικού της προσβαλλομένης αποφάσεως	Π - 2981
Όσον αφορά τη μεταβολή της φύσεως των παραβάσεων που προσάπτονται στην προσφεύγουσα	Π - 2988
Όσον αφορά τον χαρακτηρισμό ως συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως	Π - 2990
2. Όσον αφορά την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας στην αγορά της προοριζόμενης για βιομηχανική χρήση ζαχάρεως	Π - 3007
Όσον αφορά την υποτιθέμενη απουσία ανεξαρτησίας της προσφεύγουσας έναντι των ανταγωνιστών της	Π - 3008
Όσον αφορά την υποτιθέμενη απουσία ανεξαρτησίας της προσφεύγουσας έναντι των πελατών της	Π - 3014
3. Όσον αφορά την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας στις αγορές της προοριζόμενης για βιομηχανική χρήση και της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως	Π - 3019
Όσον αφορά τις πρακτικές που συνδέονται με τον καθορισμό των τιμών από την προσφεύγουσα	Π - 3023
Όσον αφορά την αγορά της βιομηχανικής ζαχάρεως	Π - 3023
— Εφαρμογή επιλεκτικά χαμηλών τιμών στους δυνητικούς πελάτες της ASI	Π - 3023
— Εκπτώσεις περιφερειακού παράγοντα (επιστροφές κατά την εξαγωγή)	Π - 3025
— Εφαρμογή εισαγωγών διακρίσεις τιμών έναντι των ανταγωνιστριών	Π - 3033
Όσον αφορά την αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως	Π - 3041
— Συνοριακές εκπτώσεις	Π - 3041
— Έκπτωση τακτικού πελάτη	Π - 3049
— Επιστροφές βάσει στόχου και επιλεκτικός καθορισμός τιμών	Π - 3052
Όσον αφορά τις ανταλλαγές προϊόντων στην αγορά της προοριζόμενης για λιανική πώληση ζαχάρεως	Π - 3060

Επί των επικουρικών αιτημάτων	II - 3063
1. Όσον αφορά τον πρώτο λόγο, που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17	II - 3064
Όσον αφορά τον υπερβολικό χαρακτήρα του επιβληθέντος προστίμου	II - 3064
Όσον αφορά την υποτιθέμενη κύρωση παραβάσεων που δεν έχουν αποδειχθεί προσηκόντως	II - 3070
Όσον αφορά την εκ μέρους της προσφεύγουσας εφαρμογή διαρκούς και συνολικής, από το 1985 και μετέπειτα, πολιτικής καταχρηστικών πρακτικών	II - 3072
Όσον αφορά την έλλειψη επιμέλειας της Επιτροπής κατά την εξέταση του φακέλου της υποθέσεως	II - 3074
Όσον αφορά τον άγνωστο μέχρι τότε χαρακτήρα της έννοιας της καταχρήσεως συλλογικής δεσπόζουσας θέσεως	II - 3079
2. Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο, που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17	II - 3081